

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΓ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19—ΤΗΛ. 27.689 | 1—15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1956 | ΑΡΙΘ. 1—2

Ο ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

Α'.

ΕΟΡΤΙΟΝ ΜΗΝΥΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ (*)

Ἐπὶ τῇ εορτῇ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀπειθόμεν ἑορτιὸν καὶ πατρικὸν χαιρετισμὸν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος Ἑλληνας ὀρθοδόξους χριστιανούς πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ πρὸς τὸν λαόν, πρὸς τὰς ἐνόπλους Δυνάμεις τῆς χώρας μας καὶ πρὸς τοὺς μακρὰν ἐν θαλάσῃ πλέοντας, πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ὑπὸ θλίψεων κατεχομένους, πρὸς τοὺς σκληρῶς ἐργαζομένους καὶ τοὺς κοπιῶντας, πρὸς τοὺς ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ τοὺς ἐν φυλακαῖς, πρὸς τοὺς ἡρωϊκούς, τέλος, ἐν Κύπρῳ ἀδελφούς, τοὺς ἀγωνιζομένους διὰ τὴν ἐλευθερίαν των.

Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἃς εἰσέληθ' εἰς πάντων τοὺς εὐσεβεῖς οἴκους· ἡ χαρὰ τῆς μεγάλης εορτῆς ἃς ἐπισκιάσῃ τοὺς πάντας. Ὁ ἀστὴρ, ὁ ὀδηγήσας τοὺς Μάγους εἰς προσκύνῃσιν τοῦ θείου βρέφους, ἃς εἶναι ὀδηγὸς εἰς τὴν ζωὴν ἑνὸς ἐκάστου, εἰς ἀνεύρεσιν τῆς ὁδοῦ τῆς πραγματικῆς προκοπῆς καὶ εἰς κατάκτησιν τῆς ὅσον χωρεῖ εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐδαιμονίας.

Πρὸ παντὸς ὁ ὕμνος καὶ ἡ ἐπαγγελία τῶν Ἀγγέλων ἃς γίνῃ πραγματικότης· ἡ εἰρήνη ἃς βασιλεύσῃ ἐπὶ τῆς Γῆς—διὰ τῆς προσωπικῆς συμβολῆς καὶ συμμετοχῆς εἰς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ ἑνὸς ἐκάστου, διὰ τῆς εἰσοδοχῆς καὶ φιλοξενίας τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγου εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν, διὰ τῆς θεμελιώσεως τῆς εἰρήνης ἐπὶ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς συνεργασίας τῶν λαῶν κατὰ τὸν κανόνα τοῦ Ἐδαγγελίου.

Οἱ ἀποτελοῦντες ἐν τῷ κόσμῳ τὴν παράταξιν τῶν χριστιανικῶν λαῶν ὀφείλουσιν νὰ εὐρεθοῦν ἐντὸς τῆς πραγματικότητος, τὴν ὁποίαν ὀρίζει ἡ ἐπωνυμία των· ὀφείλουσιν νὰ καθορίσουν ἤδη μὲ συνέπειαν τὴν θέσιν των καὶ τὴν διαγωγὴν των ἐν τῷ κόσμῳ· διότι πράγματι

«ἐσχάτη ὥρα καὶ κρίσις τοῦ κόσμου ἐστὶ». Ἐνας ἕκαστος καλεῖται νὰ ὁμολογήσῃ ἢ νὰ ἀρνηθῇ τὴν χριστιανικὴν του ιδιότητα. Οἱ ἐμπαίχται καὶ οἱ κάπηλοι δὲν θὰ δυνηθοῦν ἐπὶ πολὺ νὰ ἔχουν θέσιν εἰς τὴν παράταξιν τῶν ὁμολογητῶν.

Εἶναι πίστις καὶ πεποιθήσις τῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ ἔλθουν ἡμέραι ἀναψύξεως, ἡμεῖς δὲ μετὰ παντὸς τοῦ ἱεροῦ Κλήρον δεόμεθα ἐνώπιον τοῦ ἐν φάτῃ ἀνακεκλιμένου Παιδίου, ἵνα ἀνανήψῃ ὁ κόσμος· ὑπὸ τὴν θείαν ἔμπνευσιν καὶ καθοδήγησιν νὰ διαχειρισθοῦν οἱ ἄνθρωποι τὰ εἰς τὴν διάθεσίν των ἄφθονα ὕλικά καὶ τεχνικά μέσα, διὰ τὴν εὐημερίαν των. Τότε πράγματι θὰ ἔχῃ ἐκπληρωθῇ ὁ ὕμνος τῶν Ἀγγέλων, θὰ βασιλεύσῃ εἰς δόξαν Θεοῦ ἐπὶ Γῆς εἰρήνη καὶ ἐν ἀνθρώποις θεία εὐδοκία.

Β'.

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΛΗΡΩΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ (*)

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

«Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ». Ὅτε ἡ ἀνθρωπότης ἔφθασεν εἰς τὸ ἐσχατὸν σημεῖον τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς καταπτώσεώς της, τότε ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ Σωτῆρα καὶ Λυτρωτῆν εἰς τὸν κόσμον. Ὅτε ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν, ἐν τῇ συναισθήσει τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς καταστάσεώς των, ἐκορυφώθη, τότε ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους κήρυκα καὶ διδάσκαλον τῆς ἀληθείας. Ὅτε ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, τότε ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· τότε «ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, πληρῆς χάριτος καὶ ἀληθείας».

Τὴν ἀποκάλυψιν καὶ φανέρωσιν τοῦ μυστηρίου τῆς θείας οικονομίας, τοῦ «χρόνου αἰωνίους σεσηγημένου», καταξιοθέντες ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ πάλιν εορτάζομεν.

* Μετεδόθη ῥαδιοφωνικῶς μετὰ τὴν θ. Λειτουργίαν τῶν Χριστουγέννων, καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς ἐφημερίδας, τῇ 25ῃ Δεκεμβρίου 1955.

* Ἀνεγνώσθη ἐν ἅπασιν τοῖς ἰ. ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς κατὰ τὴν θ. Λειτουργίαν τῆς εορτῆς τῶν Χριστουγέννων, τῇ 25ῃ Δεκεμβρίου 1955.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐπὶ τῇ εορτῇ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως: Ἐόρτιον μήνυμα πρὸς τὸν Ἑλλην. λαόν. Ποιμαντορικὴ ἐγκύκλιος πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Ἐόρτια Γράμματα.—**Σάμου Εἰρηναίου**, Ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ νέου ἔτους 1956.—**Π.**, Ὁ χριστιανὸς ἐν τῇ καρποφορίᾳ καὶ ἐπιτυχίᾳ.—**Πρῶην Δήμνου Βασιλείου**, Προηγούμενος Νεόφυτος Λαυριώτης (Συνέχεια).—**Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἰακώβου**, Ὁ ἐθνομάρτυς Μητροπολίτης Κυθωνιῶν Γρηγόριος ὁ ἀπὸ Στραωνίτιδος.—**Ἀμίλκα Σ. Ἀλιβιζάτου**, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου, Τὰ νεῖα καὶ ἡ θρησκεία.—**Μ. Πρωτοπρ. Κωνστ. Μωραϊτάκη**, Ἡ σύγχρονος Ρουμανικὴ Ἐκκλησία.—**Χ. Ι. Ν.**, Οἱ ἱεροὶ Ναοὶ καὶ αἱ ἱερὰ Μοναὶ κοινωφελῆ ἰδρύματα κατὰ τὸ ἐνοικιοστάσιον (Νομολογία).—Κωνσταντινούπολις, ἡ πόλις τῶν δακρύων (μετάφρ. **Σοφ. Λώλη**).—**Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι**.—Ὁ Ἱεροσολύμων Τιμόθεος (†).—**Παραρηγήσεων Στήλη**: Διὰ τὸ Νέον Ἔτος.—Ἱερὸν Ἰωβηλαῖον.—Καθῆκον παγτὸς Ἑλληρος.—Διπλῆ ἀσέβεια.—**Λάμπης καὶ Σφακίων Εὐμένιος (†)**.—**Χρονικά**.—**Βιβλιογραφία**.

Πάλιν «Χριστὸς γεννᾶται» ψάλλομεν, πάλιν «ἐπὶ τὴν Βηθλεὲμ τῇ διανοίᾳ» ἀναγόμεθα καὶ ὑπὸ τοῦ ἀστέρου ὀδηγούμενοι, μετὰ τῶν μάγων ὁδοιποροῦμεν καὶ μετὰ τῶν ποιμένων ἀγραυλοῦντες, τὸν ἐν τῇ φάτῃ ἀνακλιμένον Χριστὸν προσκυνούμεν καὶ μετὰ τῶν Ἀγγέλων ὑμνοῦντες, τὴν εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν ἐπὶ γῆς εἰρήνην εὐαγγελιζόμεθα. Ἡ ἀνάμνησις καὶ ὁ εορτασμός τοῦ κοσμοσωτηρίου γεγονότος κρατεῖ ἐν ἐξεγέρσει καὶ ἐν ἐξάρσει ὅλην τὴν χριστιανοσύνην.

Εἰς τοὺς ναοὺς διεξάγονται αἱ λαμπραὶ ἐκκλησιαστικαὶ τελεταί· εἰς τοὺς οἴκους ἀπονέμονται εἰχλαὶ καὶ διανεμόνται δῶρα· αἱ ἀγοραὶ καὶ τὰ βουλευτήρια σήμερον ἐκλείσθησαν ἢ σφύρα καὶ ὁ ἄκμων ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις σήμερον ἐσίγησαν καὶ ἀφέθη ἐλευθέρᾳ καὶ ἄνετος ἡ ψυχὴ, διὰ τὰ εορτάσια τὸ μέγα γεγονός. Εἴτε κατὰ παράδοσιν καὶ συνήθειαν εἴτε κατὰ συνείδησιν καὶ ἐπιγνώσιν, πάντες ἐπέλγονται καὶ σπεύδουσιν τὰ εορτάσια τὴν θείαν Γέννησιν, εἴτε ὡς ἀνάμνησιν γεγονότος, παρέχουσαν εὐκαιρίαν εἰς κοσμικὴν χαρὰν, εἴτε ὡς ἐπέτειον θαύματος, πληροῦσαν τὰς καρδίας πνευματικῆς εὐφροσύνης. Εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ ἡ Χριστοῦ Γέννησις εορτάζεται.

Ἄλλὰ συναίσθημα ἀγωνίας τινὸς καὶ φόβου συνέχει πάντων τὰς καρδίας. Ἡ προσωπικὴ ἐνοχὴ ἐνὸς ἐκάστου καὶ ἡ μεταξὺ τῆς πίστεως καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ ἀσυνέπεια καὶ ἀντινομία εἶναι ἢ ἄκανθα καὶ ὁ σκόλοψ, ὁ κατατρόγων αὐτὸν καὶ ἀφαιρῶν αὐτοῦ τὴν εορταστικὴν διάθεσιν. Αἱ ὑπόνοιαι καὶ αἱ καχυποψίαι μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ ὁ ἐδρασμός ὑπ' αὐτῶν τῆς εἰρήνης ἐπὶ τῶν θεμελιῶν τοῦ συμφέροντος καὶ τῆς ὕλικῆς ὑπεροχῆς, ὁ ἕλιγγος τῶν πολεμικῶν παρασκευῶν καὶ ἡ χρησιμοποίησις τοῦ χυδαίου ὄπλου τῆς προπαγάνδας, ἡ ἀθέτησις διακηρύξεων καὶ ἡ καταπάτησις ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν τοῦ δικαίου τῶν ἀδυνάτων, ἡ ἄρνησις τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας εἰς πεπολιτισμένους λαοὺς καὶ ἡ ἐκ τούτων δικαίως προκαλουμένη σύγκρουσις καὶ διαμάχη, ταῦτα πάντα αἴρουν ἀπὸ τῆς καρδίας τὴν εορταστικὴν διάθεσιν.

Ματαίως λοιπὸν ἐνηθρώπησεν ὁ Θεός; Εἰς οὐδὲν ἴσχυσε καὶ οὐδεμίαν μεταβολὴν ἐπήνεγκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἢ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ σαρκωθέντος Λόγου; Ἐνηθρώπησεν ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐγένοντο θεοί. Ἐκομίσθη οὐρανὸθεν τὸ μήνυμα τῆς εἰρήνης εἰς τὴν γῆν καὶ ἡ οἰκουμένη σπαράσσεται ὑπὸ τῶν πολέμων. Εὐηγγελίσθη ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων τὸ γεγονός τῆς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ ἐν ἀνθρώποις καὶ ὁ κόσμος ἐμφανίζει ὄψιν, ὡς εἴαν ὁ Θεὸς ἀπέστρεφε τὸ πρόσωπόν του ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. Δικαιοσύνην καὶ ἀγάπην καὶ ἐλευθερίαν ἔσπειρεν ὁ οὐράνιος σπορέυς, ἀδικίαν καὶ μῖσος καὶ καταδυνάστευσιν θερίζουν οἱ ἄνθρωποι καὶ διὰ κοινωνικὴν δικαιοσύνην καὶ πολιτικὴν ἐλευθερίαν ἐπανάστασιν καὶ μάχονται οἱ λαοί. Ματαίως ἄρα ἐνηθρώπησεν ὁ Θεός!

Ἄλλ' ὅτι ἀποτελεῖ νέφος, σκιάζον τὴν εορταστικὴν ἀτμόσφαιραν καὶ ὡς δῆθεν δυσάρεστος διαπίστωσις γεννᾷ εἰς τὰς ψυχὰς ἀθυμίαν, τοῦτο καὶ ἀποτελεῖ ἀφορμὴν εἰς ἐκδήλωσιν ἐνεργητικῆς ἀντιστάσεως καὶ ἀνάπτυξιν θετικῆς δραστηριότητος. Ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ σαρκωθέντος θείου Λόγου δὲν εἶναι μαγικὴ ἔννοια δρῶσα ἐπὶ ἀψύχων ἀντικειμένων, ἀλλ' εἶναι θεία δύναμις κινῶσα εἰς θεοφιλῆ ἐνέργειαν ἔμψυχα καὶ αὐτοσυνειδήτα καὶ αὐτεξουσία ὑποκειμένα. Δὲν ἐνηθρώπησε ματαίως ὁ Θεός, ἀλλὰ δικαίως ἐσαρκώθη ὁ Λόγος, διὰ τὰ ἀναδειχθῶν οἱ ἄνθρωποι ἡθικαὶ καὶ πνευματικαὶ προσωπικότητες, ὄχι ὡς ἐν ἀγέλλῃ, ἀλλ' ἄτομα καθ' ἑαυτοὺς καὶ μέλη τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, με ἀυτοσυνειδησίαν καὶ αὐτεξουσιότητα ἕκαστος, με ἐλευθερίαν ἐκλογῆς καὶ προσωπικὴν εὐθύνην διὰ τὰς πράξεις του.

Ὡς τοιαῦτα προσωπικότητες ἄς δεχθῶμεν τὰ οὐράνια μηνύματα ἐπὶ τῇ Γεννήσει τοῦ Σωτῆρος καὶ ἄς εορτάσωμεν τὸ μέγα γεγονός. Αἱ θλιβεραὶ διαπιστώσεις καὶ αἱ ἀντινομίαι ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ εἰς τοὺς ὀλιγοψύχους γεννοῦν τὴν ἀπογοήτευσιν, τοὺς δὲ ἰσχυροὺς ὀπλίζουν με δύναμιν καὶ κινήσιν αὐτοὺς εἰς θετικὴν ἐργασίαν. Ὁ πραγματικὸς χριστιανὸς δὲν εἶναι ὁ τοιοῦτος ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀδρανείας καὶ τῆς ἀνευθυνότητος, ἀλλ' ὁ μαχητὴς ὁ ἀγωνιῶν καὶ ἀγωνιζόμενος· δὲν εἶναι ὁ τηρῶν ἑαυτὸν ἐκτὸς τῶν γεγονότων καὶ περιγινόμενος τῶν περιστάσεων, ὁ καρπούμενος ἐκ τῆς βλάβης ἢ ἐκ τοῦ κόπου τῶν ἄλλων, ἀλλ' εἶναι ὁ ἐκδαπανῶν ἑαυτὸν καὶ ἀναλισκόμενος εἰς θετικὴν καὶ ὑπεύθυνον ἐργασίαν. Εἶναι ὁ λύχνος «ὁ καιόμενος καὶ φαίνων».

Ὡς τοιοῦτοι ἀληθινοὶ χριστιανοὶ ἄς εορτάσωμεν τὴν ἀνεριμῆεντον καὶ ἄρρητον Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος καί, ἀποκατεστημένοι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς προσωπικότητας, ἄς ἀναπτύξωμεν δραστηριότητα εἰς ἔργα εὐσεβείας καὶ ἀγάπης. Ὅσω βαθύτερον συναισθανόμεθα τὴν ἀνάγκην τῆς προσωπικῆς ἡμῶν πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς βελτιώσεως καὶ ὅσω στενότερον συνδέομεν ἑαυτοὺς πρὸς τὸ κοινωνικὸν σῶμα, τόσω διαπρωσιώτερον κηρύσσομεν τὴν πίστιν ἡμῶν καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλὰ καὶ θετικῶς ἐργαζόμεθα καὶ συντελούμεν εἰς τὴν ἐδραίωσιν αὐτῆς, εἰς διαπίστωσιν, ὅτι ὄντως ἦλθε τὸ πλήρωμα

τοῦ χρόνου καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἐν μέσῳ ἡμῶν, οὗ ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια εἶσαν μετὰ πάντων ὁμῶν. Ἀμήν.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν τῇ 25ῃ Δεκεμβρίου 1955.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
Πάντων ὁμῶν πρὸς Θεὸν εὐχέτης

Γ'.

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ *

Ἐν Ἀθήναις, Χριστούγεννα 1955

Παναγιώτατε καὶ θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχᾳ, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Σεβασμιότατε καὶ περισπούδαστε ἀδελφε καὶ συλλειτουργέ, Κύριε Ἀθηναγόρα, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπασόμενοι, ὑπερήδικα προσαγορεύομεν.

Τὴν ὑπερφύα τε καὶ ἄρρητον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ αἰθις ἐορτάζοντας Γέννησιν, ἐν ἣ ὁ προαιώνιος Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἐν ἀρχῇ ὢν γεννητὸς ὑποστατικῶς παρὰ τῷ Πατρὶ σὺν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, κενώσας ἑαυτὸν ἐγεννήθη ἐν χρόνῳ, σάρκα περιθέμενος καὶ ἐκ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας προελθὼν, διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν καὶ διὴ καὶ ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, φέροι ἡμᾶς ἡ μνήμη πρὸς τὴν Ὑμετέραν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἁγίῳ Πνεύματι τετιμημένην ἱερὰν μορφήν καὶ κοινωνοῦμεν Ὑμῖν ἔθει μὲν ἤδη ἀρχαίῳ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀγάπῃ δὲ αἰεὶ καινῇ ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν πρὸς Ὑμᾶς, Ἀδελφε.

Μετὰ παντὸς τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ χριστευανύμου λαοῦ κλίνομεν γόνυ καρδίας ἐνώπιον τοῦ νηπιόσαντος σαρκὶ καὶ ἐν τῇ φάτῃ ἀνακεκλιμένου μεγάλου Θεοῦ καὶ δεόμεθα τούτου ὑπὲρ Ὑμῶν μὲν, ἵνα ἐν ὕγιειᾳ καὶ εὐκλείᾳ εἰς ἔτη πλεῖστα διαποιμαίνητε καὶ διακυβερνᾶτε τὴν θεία βουλή ἐμπειπιστευμένην Ὑμῖν ἱερὰν δλάδα, ὑπὲρ δὲ τοῦ περι Ὑμᾶς ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ ἐν Χριστῷ ἐπωνυμουμένου λαοῦ, ἵνα ἰσχύωσιν ἐν τῇ δυνάμει τοῦ δι' ἡμᾶς ἀσθενήσαντος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ οἱ πάντες ἔχομεν τὴν παρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ εἰς Θεόν, τὸν δυνάμενον ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὢν αἰτούμεθα ἡ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν.

Διὸ δὴ καὶ πεπλάτνται ἡμῶν ἡ καρδία ἐν ταύτῃ τῇ μεγαλωνύμῳ τῆς θείας ἐπιφανείας ἐορτῇ, Θεὸς γὰρ ἐπεσκέψατο ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ τὸν οὐρανὸν ἡ γῆ ἐπλατύνθη ἵνα χωρήσῃ τὸν ἀχώρητον, καὶ δυναμούμενοι ἐν πάσῃ δυνάμει κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, ἐν ἐλπίδι μὲν καὶ ἐν καρτερίᾳ πᾶσαν θλίψιν ὑπομένομεν, ἀφορώντες εἰς τὸν τῆς πί-

στεως ἡμῶν ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν, ἐν χαρᾷ δὲ καὶ ἐν μακροθυμίᾳ πᾶσι τοῖς ἐχθαίνουσιν ἡμῖν συγχωροῦμεν, οὐ μέγα τι πράττοντες καὶ χάριτος ἄξιον, ἀλλὰ χρέος τίνοντες καὶ ἐντολὴν πληροῦντες τοῦ πᾶσιν ἡμῖν πρώτου τὰ πάντα συγχωροῦντος.

Ὅθεν τὴν συγγνώμην ἀλλήλοις παρέχοντες καὶ τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης δεσμούμενοι, δεηθῶμεν ἐκτενῶς τοῦ ἐπιφανέντος Σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς ἑαυτοῦ χάριτος δωρητῆται τῷ κόσμῳ τὴν εἰρήνην καὶ ταῖς ἀγίαις αὐτοῦ Ἐκκλησίαις τὴν εὐστάθειαν, εἰ δὲ καὶ ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἔλθεῖν τὰ σκάνδαλα καὶ παρακεχώρημένον ἄχρῳ καιροῦ τῷ Σατανᾷ πειράζειν τὸν κόσμον, καὶ γὰρ καὶ τούτο τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν εἰς ἀγαθὸν συνεργεῖ, ἵνα δόξη ἡμῖν περιπατεῖν ἐρριζωμένους ἐν τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθημεν, ἐτοίμως δὲ ἔχοντας εἰ δεήσει ὁμολογήσαι τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐν τῷ ὄνοματι αὐτοῦ, τῷ αἰνετῷ καὶ δεδοξασμένῳ ἐν τε τῇ ἐν οὐρανῷ θριαμβουνοῦσῃ καὶ τῇ ἐπὶ γῆς στρατευομένη Ἐκκλησίᾳ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός
† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΕΠΙ ΤΗ: ΑΝΑΤΟΛΗ: ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1956

Ἀνατέλλει καὶ ὁ νέος ἑνιαυτὸς χωρὶς νὰ στερεωθοῦν αἱ ἐλπίδες περὶ εἰρήνης, τὰς ὁποίας εἶχε πρὸς στιγμὴν γεννήσει εἰς τὴν καρδίαν τῶν λαῶν τὸ Διεθνὲς Συνέδριον, πού συνήλθε τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς Γενεύην τῆς Ἑλβετίας. Οἱ ἡγέται τῶν Ἑθνῶν διαπιστοῦν τὴν ἀνάγκην τῆς θεμελιώσεως μιᾶς καθολικῆς εἰρήνης εἰς τὸν κόσμον. Ὁμολογοῦν ὅτι μία ἀγωνία, μία φοβία, ἓνα ἄγχος συνθλίβουν τὰ στήθη τῶν λαῶν ἐνώπιον τῆς παρούσης διεθνούς καταστάσεως, ἐνώπιον τοῦ μέλλοντος τῆς σταδιοδρομίας των καὶ, ἐν τούτοις, ἀδυνατοῦν νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὰ αἰτήματα τῆς πανανθρωπίνης συνειδήσεως. Μία βαθεῖα διαφωνία μεταξὺ τῶν ἡγετῶν, τῶν κριτῶν τῆς γῆς, κυριαρχεῖ εἰς τὰς σκέψεις των, τὰς πολιτικὰς των ἐνεργείας. Ὁχυροῦνται ἄλλοι μὲν εἰς ἴδια πολιτικὰ συστήματα καὶ πιστεύουν, ὅτι ἀντιπροσωπεύουν αὐτοὶ τὴν πολιτικὴν ἀλήθειαν, ἄλλοι δὲ ἐν γνώσει τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀξίας τῶν πνευματικῶν ἀξιών, τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης, ὡς καθολικῶν κανόνων τῆς ζωῆς, ἐμπνέονται, ἐν τούτοις, ἀπὸ τὰ ἴδια πολιτικὰ συμφέροντα καὶ προκαλοῦν διαταραχὴν ἐντὸς τῆς διεθνούς συνειδήσεως καὶ θεωροῦν ὡς μόνον κρισιμα τῆς ἱστορικῆς των πορείας τὴν στρατιωτικὴν των ὀργάνωσιν καὶ τὸν ἐφοδιασμόν των με ὅπλα, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις θὰ ἐπέφερε τὴν καταστροφὴν ὅχι μόνον ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ καὶ τὸν συγκλονισμόν αὐτοῦ τούτου τοῦ πλανήτου τῆς γῆς.

Μία ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ κρίσις ὑποβάσκει εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν λαῶν. Παραθεωρεῖται τὸ πνεῦμα ὡς

* Ὅμοια Γράμματα ἐστάλησαν καὶ πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς ὀρθοδόξους Πατριάρχας καὶ τοὺς Προέδρους τῶν Ὁρθοδόξων Ἀγιοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

πηγή, ἐξ ἧς ἐκπορεύεται καὶ ἀνθίξει ὁ πολιτισμὸς τῶν λαῶν. Τοῦτο σημειώνουν οἱ μεγάλοι πνευματικοὶ ἡγέται τῶν Ἐθνῶν ὡς τὴν κυρίαν αἰτίαν τῆς διεθνοῦς ἀναταραχῆς τῆς συγχρόνου πορείας τοῦ κόσμου. Οὔτε αἱ ἀκρότητες τῶν σοσιαλιστικῶν συστημάτων, ὡς παρατηρεῖται τοῦτο εἰς τὰς χώρας τοῦ Παραπετάσματος, οὔτε αἱ στενότητες τῶν πολιτικῶν συμφερόντων, ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς λαοὺς τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης, δύνανται νὰ ἀποτελοῦν τὰ ἀληθῆ, τὰ ἀρμόζοντα συστήματα διακυβερνήσεως τῶν λαῶν. Τὸ πνεῦμα, ὁ Θεὸς ὡς πρόσωπον, ἡ ἐλευθερία τῶν λαῶν, ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια, ἡ βιουμένη ὡς δικαιοσύνη καὶ ἀγάπη καὶ ἀλληλεγγύη μεταξὺ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν, εἶναι ἡ κορυφαία πνευματικὴ ἀξία τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τὴν πίστιν εἰς τὴν ἀξίαν αὐτὴν ὀφείλουν νὰ ἐμπνέωνται οἱ λαοί, οἱ πολιτικοὶ ἡγέται τῶν, οἱ σοφοὶ τῶν, οἱ διανοηταὶ τῶν, διὰ νὰ καταστῇ δυνατόν νὰ χαραχθῇ ἡ ὁδὸς τῆς πνευματικῆς πορείας τοῦ κόσμου. Ὅτι ἐσημειώθη εἰς τὸ μεγάλο παρελθὸν τῶν λαῶν, ὡς λάμπει φωτὸς, ὡς ἔθnikόν των μεγαλεῖον, ὡς πρόοδος εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δημιουργίας, εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς, ὡς ἀενάου ἀναζητήσεως τοῦ πληρώματος τῆς λυτρωτικῆς ἀληθείας, εἰς τὸ ἔδαφος τῆς τέχνης εἰς ὅλας τὰς μορφάς τῆς, εἰς τὴν σφαῖραν τῆς διοικήσεως, ὡς δημοκρατικὸ ἔθνος, εἰς τὴν ἔρευαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ προερχομένου πολυπλόκου τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, ὅλα ταῦτα εἶναι παλμοὶ καὶ δημιουργίαι τῆς ἐλευθερίας τῆς φωτιζομένης ἀπὸ τὴν θεῖαν ἐμπνευσιν, εἶναι ἀνθήσεις πνευματικῶν βιωμάτων ἐναποθεμιμένων ὑπὸ τῶν περασμένων γενεῶν εἰς τὰ βᾶθη τοῦ ὑποσυνειδήτου τῶν λαῶν.

II

Ἡ κυριαρχοῦσα ὁμως μεγάλη μορφή τῆς Ἱστορίας καὶ τοῦ κόσμου εἶναι τὸ ἱστορικὸν θεανδρικὸν πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο εἶναι τὸ φῶς καὶ ὁ ἀστὴρ, ποὺ καθοδηγεῖ τοὺς λαοὺς εἰς τὸν ἀληθινὸν των δρόμον. Μόνον τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα συνέλαβε τὸ βαθύτερον νόημα τοῦ πληρώματος τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ἠρμήνευσε, διετύπωσε, ἐξήγησε τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν εἰς σχήματα τέχνης, εἰς μορφὰς δικαίου, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐξασφαλίζεται ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια, ἡ ἀπρόσκοπτος δημιουργικὴ πορεία τῆς Ἱστορίας. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ὠραιότητος, τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως καὶ τοῦ μέτρου, διὰ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἠγωνίσθη κατὰ τῶν αἰρεσιάρχῶν τῶν ὀρθολογιζόντων εἰς τὰ ζητήματα τῆς πίστεως, εἰς Οἰκουμενικὰς καὶ Τοπικὰς Συνόδους, διὰ νὰ ἐγκαθιδρυθῇ ἡ θεανδρικὴ προσωπικότης τοῦ Χριστοῦ ἐντὸς τῆς Ἱστορίας, διὰ νὰ βεβαιουῖται εἰς τὰς γενεὰς ὅτι τὸ πνεῦμα ὡς πρόσωπον, ὄχι ὡς ἰδέα ἀφρημένη, εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὅτι ἡ ἐλευθερία ὡς δημιουργὸς δύναμις ὀφείλει νὰ κυριαρχῇ εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν. Κατὰ τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα σύνθεσις προσωπικοτήτων καὶ ἐλευθεριῶν καὶ ὄχι βιολογικῶν καὶ οικονομικῶν μονάδων μόνον εἶναι ἡ συγκρότησις τῶν πολιτισμένων κοινωνιῶν. Ἀνθρώπος καὶ Θεὸς συμπράττουν εἰς

δημιουργίαν ὑψηλοτέρων μορφῶν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ καθορίζουν τὴν πνευματικὴν πορείαν τῆς Ἱστορίας, δημιουργοῦν πληρεστέρας μορφὰς δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης. Ἐκούσαι θυσίαι τοῦ ἐνὸς χάριν τῶν πολλῶν καὶ, τἀνάπαλιν, ἐκούσαι θυσίαι τῶν πολλῶν χάριν τοῦ ἐνὸς εἶναι ἡ πραγματώσις τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας ἐντὸς τῆς Ἱστορίας. Αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν ἐξαγγέλλει τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Αὐτὴ ἡ φωνὴ τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, ποὺ εἶναι φωνὴ ἀνθρώπου καὶ Θεοῦ, εἶναι ἡ καλοῦσα τοὺς ἡγέτας τῶν λαῶν νὰ συμμορφωθοῦν καὶ νὰ σεβασθοῦν τὰ δίκαια τῶν οἰωνόδηποτε λαῶν, διὰ νὰ θεμελιωθῇ ἡ παγκόσμιος εἰρήνη καὶ νὰ παραμείνῃ ἀδιάταρακτος εἰς τὰς σχέσεις τῶν λαῶν.

III

Ἡ παγκόσμιος χριστιανικὴ συνείδησις συνέρχεται εἰς παγκόσμια Συμβούλια, διὰ νὰ εὔρη τὴν ἐνότητα τῶν ψυχῶν, διὰ νὰ διατηρηθῇ ἡ ἱεράρχησις τῶν ἀξιῶν με κορυφαίαν ἀξίαν τὸν ἀνθρώπον, ἀλλ' εἰς μάτην. Ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῶν Ἐθνῶν παραμένει ἀσυγκίνητος καὶ κλειεῖται ἐντὸς πολιτικῶν ὑπολογισμῶν καὶ στενῶν ὕλικῶν ἀπόψεων τῆς ζωῆς τῶν ἰδίων λαῶν. Δὲν ἐνώνει παρὰ μόνον τὸ πνεῦμα, ὅταν βιοῦται ὡς δικαιοσύνη καὶ ἐπιβάλλεται ὡς σεβασμὸς πρὸς τὸν ἀνθρώπον οἰασδήποτε θρησκείας καὶ φυλῆς. Δὲν διαίρουσιν, δὲν προκαλοῦν μίση καὶ διαμάχας καὶ πολέμους, παρὰ μόνον οἱ ὑπολογισμοὶ καὶ αἱ ἰδιοτελεῖς σκέψεις τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν κριτῶν τῆς γῆς. Καθίσταται ἀδύνατον νὰ συνειδητοποιηθῇ τὸ κοινὸν πνευματικὸν ἀπόθεμα τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν, διὰ νὰ καταστῇ δυνατόν νὰ προέλθῃ ἐντεῦθεν ἡ ψυχικὴ των ἐνότης. Καὶ αὐτὴ ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία, ποὺ εἶναι ἕνας κολοσσαῖος πνευματικὸς ὄργανισμός, διὰ τῶν Ἐγκυκλίων, διὰ τῶν ἐκλήσεων τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς, δὲν κατορθώνει νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἔνωσιν τῶν ψυχῶν, νὰ συντονίσῃ τὰς ἐνεργείας τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης, διὰ νὰ διατηρεῖται ἡ ἡγεσία των, διὰ νὰ ἐσώζετο τὸ κύρος των ὡς καθοδηγητῶν τῶν ἄλλων λαῶν τοῦ κόσμου. Τὸ ἀποικιακὸν πνεῦμα ἔπαυσε νὰ γεννᾷ ἐκουσίας ὑποταγὰς εἰς τὰς χώρας τῆς Δύσεως, καὶ ἡ σύνθλιψις αὐτῶν δι' ἐπιδείξεως στρατιωτικῶν δυνάμεων δὲν εἶναι ἰκανὴ νὰ σβύσῃ τὸ ἀφυπνισθὲν αἶσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας, τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν τῆς γῆς. Ἄλλαι μέθοδοι καὶ ἄλλοι τρόποι διοικήσεως τοῦ κόσμου δέον νὰ ἐγκαινισθοῦν, ἵνα ἐναρμονισθοῦν εἰς τὴν ζωὴν των οἱ λαοί. Ἡ ἐλευθερία των καὶ οἱ πολιτικοὶ των θεσμοὶ ἐνοοῦν νὰ ὑποκαταστήσουν τὰ ἀπολυταρχικά, τὰ ὀλοκληρωτικά καὶ ἀποικιακὰ συστήματα, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐσύροντο καὶ σύρονται οἱ λαοὶ ὡς μᾶζαι ἀνεύθυνοι, ὡς δοῦλοι καὶ ὄργανα ἰδιοτελῶν πολιτικῶν σκοπῶν. Ἡ συμπάθεια, ὁ ἀμοιβαῖος σεβασμὸς τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἐλευθεριῶν εἰς παγκόσμιον ἔκτασιν ὑψοῦται ὡς ἀλήθεια, ὡς ἀνώτερος ἠθικὸς νόμος, εἰς τὸν ὁποῖον ὅλοι οἱ λαοὶ καλοῦνται νὰ ὑποκύβουν καὶ νὰ συμμορφωθοῦν. Ὅσα ἐνωρίτερον κατανοήσουν οἱ ἡγέται τῶν λαῶν τὸ πανανθρώπινον τοῦτο αἴτημα, τόσῳ ταχύτερον θὰ ἐπιλάμψῃ καὶ θὰ θεμελιωθῇ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ δικαιοσύνη εἰς τὸν κόσμον. Οὔτε αἱ θετικαὶ ἐπιστήμαι,

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΕΝ ΤΗ ΚΑΡΠΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Ὁ Κύριος σὲ παρομοιάζει πρὸς τὸ καρποφόρον δένδρον καὶ λέγει, ὅτι «πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καλοῦς καρποὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ» (Ματθ. ζ' 17). Ἐπιθυμεῖς καὶ σύ, βεβαίως, νὰ ὁμοιάζῃς πρὸς τὸ καλὸν δένδρον, νὰ ἔχῃς τὴν καρποφορίαν τῶν χριστιανικῶν ἔργων. Ἀλλὰ θὰ δυναθῇς, ἄρα γε, μὲ τὰς ἰδικὰς σου μόνον δυνάμεις καὶ προσπαθείας νὰ τὸ πραγματοποιήσῃς; Ἀσφαλῶς ὄχι. Ἐν τούτοις, τὸ τόσο δύσκολον διὰ σὲ εἶναι εὐκολον διὰ τὸν Θεόν. Καὶ ἰδοὺ πῶς: Γνωρίζεις τὴν παραβολὴν τοῦ σπορέως (Λουκ. γ' 4). Καθὼς εἶδες, εὐρέθη ἐκεῖ καὶ καλὴ γῆ. Ἡ γῆ αὐτὴ ἐδέχθη τὸν σπῆρον καὶ ἐβλάστησε καὶ ἐκαρποφόρησε. Ἐν ᾧ ἡ ἄλλη γῆ, ἡ πεπατημένη τοῦ δρόμου, ἡ πετρώδης καὶ ἡ ἀκανθώδης δὲν ἠμπόρεσε νὰ καρποφορήσῃ.

Κατὰ τὴν παρομοίωσιν, ποὺ κάμνει ὁ Κύριος, ἡ καρδιά σου εἶναι ἡ γῆ, ποὺ θὰ πέσῃ ὁ σπῆρος, δηλαδὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ θὰ τὸν ἀποκρούσῃς ἢ θὰ τὸν

οὔτε ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς ὀδηγοῦν εἰς τὸ πλήρωμα τῆς ἀληθείας καὶ τῆς λυτρώσεως.

Ἄς μελετηθῇ τὸ πνεῦμα καὶ μάλιστα ὡς τὸ ἐξέφρασε καὶ ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, ὁ συνυφανθεὶς ἀργότερον μὲ τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐντεῦθεν θὰ ἀνευρεθῇ ὁ ἀληθὴς δρόμος καὶ ἡ ἐκπολιτιστικὴ πορεία τῶν λαῶν τῆς γῆς. Ἐντὸς τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος, ποὺ εἶναι καὶ πολιτισμὸς μέτρου, ἀνευρίσκονται οἱ νόμοι καὶ οἱ θεσμοὶ καὶ αἱ ὑψηλαὶ μορφαὶ τοῦ δικαίου, ποὺ ἐπιβάλλουν τὸν ἀνώτερον δημιουργικὸν ρυθμὸν τῆς πορείας τοῦ κόσμου. Καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν πληρότητά του καὶ ὁ Θεὸς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Υἱοῦ Του, εἰς τὴν μυστικὴν των ἔνωσιν, ἀποκαλύπτουν τὴν ζωὴν ὡς φῶς δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης καὶ ἀναδημιουργίας καὶ φωτισμοῦ καὶ θεώσεως τῆς Κτίσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους. Κατασύντριψις τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ θανάτου, θρίαμβος ἐντὸς τῆς Ἀναστάσεως εἶναι τὸ ἔργον τῆς θεανδρικής προσωπικότητος τοῦ Χριστοῦ. Τὴν τελευταίαν λέξιν ἐντὸς τῆς διαλεκτικῆς πορείας τῆς Ἰστορίας, ἐντὸς τῆς αἰωνίας πάλης τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τὴν ἔχει ἡ ἀγάπη, ὡς τὸ φῶς ποὺ θερμαίνει καὶ φωτίζει καὶ δικαιώνει τὰς ἐλπίδας τοῦ πονεμένου ἀνθρώπου. Αὐτὸ τὸ φωτεινὸν ὄραμα τῆς πίστεως καὶ ἐλπίδος ὑπογραμμίζει τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ καθορίζει τὸν βαθύτερον σκοπὸν τῆς Ἰστορίας.

Εἶθε ὁ νέος ἐνιαντὸς νὰ εὐλογηθῇ παρὰ τοῦ Κυρίου διὰ νὰ ἀποβῇ φορεὺς τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ καρποιοῦ φωτός, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἐλευθερία, ὡς δικαιοσύνη καὶ ἀγάπη, ὡς εἰκὼν Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ὑψοῦται ὡς ὑπερτάτη ἀξία. Μόνον εἰς αὐτὸν τὸν πνευματικὸν προσανατολισμὸν, μόνον εἰς αὐτὴν τὴν πίστιν δύνανται νὰ εὐρουν οἱ ἡγεμόνες καὶ οἱ κριταὶ τῆς γῆς τὰ θεμέλια δικαίας εἰρήνης εἰς τὸν κόσμον καὶ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἀπὸ τῶν ἐλευθέρων δημιουργῶν χαρὰν τῆς ζωῆς.

† Ὁ Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

ἀποδεχθῆς. Ἐὰν ἀγαπᾷς τὴν καλὴν καρποφορίαν, θὰ θελήσῃς νὰ λάβῃς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, νὰ τὸν ἀκούσῃς μὲ τὴν καρδίαν σου, διότι μόνον ἔτσι θὰ ἠμπορέσῃς νὰ πιστεύσῃς, διότι «ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοή διὰ ῥήματος Θεοῦ» (Ρωμ. ι' 17). Ἀμα δεχθῆς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, θὰ ἰδῆς τότε, ὡς ἐν κατόπτρῳ, τὴν ἠθικὴν γυμνότητά σου καὶ τὰς παραβάσεις σου· τότε θὰ καταλάβῃς ὅτι εἶσαι ἔνοχος ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, καὶ θὰ ταπεινωθῇς καὶ θὰ ζητήσῃς τὴν συγχώρησιν. Θὰ αἰσθανθῇς, ἐπίσης, πόσον ἀνίκανός εἶσαι νὰ κατορθώσῃς τὴν ἀρετὴν μόνος σου. Καί, ἐπειδὴ θὰ ἔχῃ ἀλλάξει ἡ φύσις σου καὶ θὰ ποθῆς νὰ ζῆσῃς τὴν νέαν χριστιανικὴν ζωὴν, θὰ καταφύγῃς εἰς τὸν Θεόν καὶ θὰ Τὸν παρακαλέσῃς. Αὐτὸς ν' ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τοῦτο. Καὶ ἀσφαλῶς τότε θὰ τὸ ἐπιτύχῃς.

Ὁ Θεὸς θὰ σὲ «ἐλεήσῃ» (Ρωμ. θ' 16). Θὰ σοῦ δώσῃ τὴν «πνευματικὴν αὐξήσιν» (Α' Κορ. γ' 7). Σὺ μὲν προσφέρεις πρὸς τὸν Θεὸν τὴν θέλησίν σου, τὴν καλὴν σου καρδίαν, ὁ δὲ Θεὸς ἐνεργεῖ. Τὰ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. Καθὼς πρὸς συντήρησιν τοῦ σώματός μας εἰσάγομεν οὐσίας ἐξωθεν ἡμῶν, οὕτως ἐξωθεν καὶ ἐκ τῶν ἄνω, ἐκ τοῦ ὑπερβατικοῦ κόσμου, εἰσάγονται ἐντὸς μας τὰ στοιχεῖα τὰ πνευματικὰ καὶ δημιουργεῖται ὁ ἐν ἡμῖν πνευματικὸς κόσμος. Ἀρκεῖ νὰ δημιουργήσωμεν τὸν σύνδεσμον μὲ τὸν ὑπερβατικὸν κόσμον, ἵνα ἐκεῖθεν ἀντλήσωμεν τὴν ζωὴν. Ὁ σύνδεσμος αὐτὸς εἶναι ἡ πίστις μας εἰς τὸν Χριστόν. Μετενόησες; Ἐπέστρεψες εἰς τὸν Θεόν; Ἐγίνες τέκνον Του διὰ τῆς εἰς Χριστόν πίστεως, (Ἰωάν. α' 12). Τότε εἶσαι καὶ ὑπὸ τὰς εὐλογίας Του. Διὰ μέσου τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ μετ' Αὐτοῦ συνδέσμου σου διοχετεύεται ἐν σοὶ τὸ ρεῦμα τῆς θείας ζωῆς, ἀνευ τῆς ὁποίας δὲν ἠμπορεῖς τίποτε νὰ κάμῃς (Ἰωάν. ιε' 5). Τότε, μὲ τὴν μυστηριακὴν ἔνωσιν μὲ τὸν Χριστόν, θὰ ἔχῃς πλουσίαν τὴν καρποφορίαν, ἀφοῦ «πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι» (Μάρκ. θ' 23. Ἰωάν. ιε' 5,8).

Τότε ὁ Θεὸς θὰ σοῦ κατευθύνῃ τὰ βήματά σου (Ἰερμ. ι' 23), θὰ σὲ φωτίξῃ εἰς τὸν δρόμον διὰ τοῦ λόγου Του (Ψαλμ. ρη' 105), θὰ σοῦ προετοιμάξῃ τὸ πεδῖον τῆς δράσεως καὶ τῆς καρποφορίας σου (Ἐφ. β' 10). Τότε ὁ Θεὸς «ὁ τὰ πάντα καλῶς ποιῶν» (Μάρκ. ζ' 77) θὰ ἐπαγρυπνῇ (Μάρκ. δ' 26,32) ἐπὶ σοῦ διὰ τὴν καρποφορίαν σου, διότι θέλει καὶ σὲ νὰ χρησιμοποιήσῃ ὡς ὄργανόν Του. «Ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου», ἡ ὁποία ἦτο ἐπὶ τῶν πρώτων χριστιανῶν, «εὐαγγελιζομένη τὸν Κύριον Ἰησοῦν», ὁπότε «πολὸς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον», θὰ εἶναι ἐπὶ σοῦ (Πράξ. ια' 21). Τότε, ἐν τῇ πλουσίᾳ καρποφορίας, θὰ ὁμοιάζῃς πρὸς τὸ «παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων πεφυτευμένον δένδρον, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ» (Ψαλμ. α' 3).

Μίαν εἰκόνα τῶν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εὐλογιῶν πρὸς καρποφορίαν καὶ ἐπιτυχίαν τοῦ χριστιανοῦ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ, τοῦ εἰκονίζοντος τὸν χριστιανικὸν λαὸν (Β' Χρον. ἡ Παραλ. ιγ' 17). Ἐκεῖ ἔχομεν ἱστορικὰς ἐπεμβάσεις τοῦ Θεοῦ, ἐνεργοῦντος διὰ τῆς δυνάμεώς Του ἐφ' ὁλοκλήρου λαοῦ καὶ ἀτόμων, ἅτινα διὰ τῆς βοήθειάς τοῦ

Θεοῦ ἐπιτυχάνουν, ὅ,τι ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον μόνοι των νὰ πραγματοποιήσουν.

Δύο βασιλεία, τὸ τοῦ 'Ιούδα καὶ τὸ τοῦ 'Ισραήλ, ἔρχονται εἰς ρῆξιν. Ὁ 'Ιεροβοάμ, βασιλεὺς τοῦ 'Ισραήλ, μὲ 800.000 στρατιώτας, πιστεύει εἰς τὴν δύναμιν του. Ὁ 'Αβιά, βασιλεὺς τοῦ 'Ιούδα, μὲ 400.000 στρατιώτας πιστεύει εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. «'Ιδοῦ, ἔλεγεν, ὁ Θεὸς Αὐτὸς εἶναι μεθ' ἡμῶν ἐπὶ κεφαλῆς... καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν Κύριον... Ὁ Θεὸς ἐπάταξε τὸν 'Ιεροβοάμ καὶ πάντα τὸν 'Ισραήλ ἐμπροσθεν τοῦ 'Αβιά καὶ τοῦ 'Ιούδα». Οἱ 'Ιούδα ὑπερίσχυσαν, διότι ἤλπισαν ἐπὶ τὸν Κύριον τὸν Θεὸν τῶν Πατέρων αὐτῶν.

Τὸν 'Αβιά κοιμηθέντα διεδέχθη ἕτερος εὐσεβὴς βασιλεὺς, ὁ 'Ασά. Ὁ λαὸς τοῦ 'Ασά κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπῆλυσεν ἡσυχίας, διότι, ὡς λέγει ὁ 'Ασά, «ἐξεζητήσαμεν Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν ἐζητήσαμεν αὐτὸν καὶ ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς ἀνάπαυσιν κυκλόθεν». Ἀλλὰ μετὰ τινα χρόνον ὑπέστη ἐπίθεσιν τοῦ βασιλέως τῶν Αἰθίοπων, μὲ δύναμιν ἀσυγκρίτως μεγαλειτέραν τῆς τοῦ 'Ασά. «Καὶ ἐβόησεν ὁ 'Ασά, τότε, πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν αὐτοῦ καὶ εἶπε: Κύριε, δὲν εἶναι οὐδὲν παρά Σοὶ νὰ βοηθῆς τοὺς ἔχοντας πολλὴν ἢ μεγάλην δύναμιν· βοήθησον ἡμᾶς, Κύριε, Θεὲ ἡμῶν, διότι ἐπὶ Σὲ πεποιθήσαμεν καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐρχόμεθα ἐναντίον τοῦ πληθους τούτου. Κύριε, Σὺ εἶσαι ὁ Θεὸς ἡμῶν. Ἄς μὴ ὑπερισχύσῃ ἄνθρωπος ἐναντίον Σου».

Καὶ ἐπάταξεν ὁ Κύριος τοὺς Αἰθίοπας ἐμπροσθεν τοῦ 'Ασά καὶ ἐμπροσθεν τοῦ 'Ιούδα καὶ οἱ Αἰθίοπες ἔφυγον. Ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους εἶπε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν 'Αζαρίαν, καὶ οἱ ὁποῖοι ἐξηγοῦν τὴν βοήθειαν τοῦ 'Ιούδα καὶ τὴν νίκην. «'Ακούσατέ μου 'Ασά καὶ πᾶς 'Ιούδας καὶ ὁ Βενιαμίν. Ὁ Κύριος εἶναι μὲ σᾶς, ὅταν σεῖς εἴσθε μετ' Αὐτοῦ, καὶ ἐὰν ἐκζητῆτε Αὐτόν, θέλει εὐρεθῆ με σᾶς· ἐὰν ὁμως ἐγκαταλείψητε Αὐτόν, θέλει σᾶς ἐγκαταλείψει... σεῖς δὲ ἐνδυναμοῦσθε καὶ ἄς μὴ εἶναι ἐκλελυμένοι αἱ χεῖρές σας, διότι θέλει εἶναι μισθὸς εἰς τὸ ἔργον σας».

Ἡ Γραφὴ δὲν παραλείπει νὰ ἐξιστορήσῃ καὶ τὰ ἔσχατα τοῦ 'Ασά. Ὁ 'Ασά δὲν ἔμεινεν ὁ ἴδιος. Προκειμένου νὰ πολεμήσῃ μετὰ τὸν νέον ἐχθρόν του 'Ασά, βασιλέα τοῦ 'Ισραήλ, λησμονεῖ τὸν Θεόν, τοῦ ὁποίου τὴν προστατευτικὴν δύναμιν πολλάκις ἐδοκίμασε, καὶ ἐπιζητεῖ τὴν βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, μετὰ τοῦ ὁποίου συμμαχεῖ. Διὰ τοῦτο ἤκουσε τὸν ἔλεγχον τοῦ Προφήτου 'Ανανί, ὅστις εἶπε πρὸς αὐτόν: «Ἐπειδὴ ἐπεστηρίχθης ἐπὶ τὸν βασιλέα τῆς Συρίας καὶ δὲν ἐπεστηρίχθης ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν σου, διὰ τοῦτο ἐξέφυγε τὸ στράτευμα τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας ἀπὸ τῆς χειρός σου. Οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ Λίβυες δὲν ἦσαν στράτευμα μέγα μετὰ πολυαριθμῶν ἀμαξῶν καὶ ἵππέων; Ἐπειδὴ ὁμως ἐπεστηρίχθης εἰς τὸν Κύριον, παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὴν χεῖρά σου, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Κυρίου περιτρέχουσι διὰ πάσης τῆς γῆς, διὰ νὰ δειχθῇ δύνατὸς ὑπὲρ τῶν ἐχόντων τὴν καρδίαν αὐτῶν τελεῖαν πρὸς Αὐτόν· εἰς τοῦτο ἐπραξας

ἀφρόνως· διὰ τοῦτο θέλεις ἔχει πολέμους εἰς τὸ ἐξῆς».

Πόσον διδακτικὴ εἶναι ἡ ἀνωτέρω ἱστορία, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπίκαιρος διὰ τὴν σημερινὴν περίοδον, τὴν λίαν ἀνώμαλον, καὶ τὴν ἐπαπειλουμένην ἀπὸ παντοίους κινδύνους καὶ φοβεροὺς πολέμους. Μιὰ στροφή πρὸς τὸν Θεὸν τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀτόμων θὰ ἐξησφάλιζε παγκόσμιον εἰρήνην: «Εἰς ἐμὲ βλέψατε καὶ σωθῆτε πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς» (Ἠσ. με' 22). Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν σημερινὴν ἀδικίαν τῶν ἰσχυρῶν μετὰ τὴν καθυποδούλωσιν λαῶν, τοῦ ζητοῦν τὴν ἐλευθερίαν των, πόσον ἐνθαρρυντικὴ καὶ παρήγορος πρέπει ν' ἀποβῇ ἡ ἀνωτέρω ἱστορία, ὥστε νὰ δυναμέθῃ μετὰ βεβαιότητος νὰ ἐλπίζωμεν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Κύπρου, ἐφ' ὅσον ἔχομεν τὸν Θεὸν μαζί μας, τὸ ὁποῖον συμβαίνει, ὅταν καὶ ἡμεῖς εἴμεθα μετ' Αὐτοῦ.

Εἶναι λοιπὸν ζήτημα πίστεως εἰς τὸν Θεόν, δι' ἔργων εὐσεβείας καὶ ἀγάπης ἀποδεικνυομένης, ἡ νίκη καὶ εἰς τοὺς ἐθνικοὺς μας ἀγῶνας, καὶ πρέπει νὰ τὸ καταλάβωμεν καλὰ αὐτὸ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, διότι ὅταν ἡ ἱστορία ὀμιλῇ, τὰ πράγματα ὀμιλοῦν, καὶ τ' ἀνωτέρω τοῦ 'Ασά καὶ 'Αβιά καὶ ὅλα τὰ τῆς Γραφῆς «πρὸς νοθεσίαν ἡμῶν ἐγράφησαν...» (Α' Κορ. ι' 11).

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τομέα τὸν πνευματικόν, ὅπου διεξάγονται ἀγῶνες ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ τῶν ἀξίων Ποιμένων τῆς καὶ τῶν πιστῶν συνεργατῶν των, καὶ ἐκεῖ, διὰ νὰ ἔχωμεν τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα ἀναγεννήσεως καὶ σωτηρίας ψυχῶν, θριαμβευτικὰ, πρέπει νὰ συντρέξουν οἱ αὐτοὶ ὅροι καὶ παράγοντες τῆς πίστεως καὶ τοῦ χριστιανικοῦ βιώματος σύμπαντος τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Τότε θὰ ἔχωμεν παρουσίαν Θεοῦ καὶ πλουσίαν τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν Του εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνάς μας, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ νίκη καὶ ἡ πνευματικὴ καρποφορία θὰ εἶναι ὁ καρπὸς καὶ ἡ ἐπιβράβευσις τῆς πίστεώς μας, καὶ ἡ ἐπιβεβαίωσις τῶν ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ λαληθέντων πρὸς ἡμᾶς διὰ τῶν θείων Ἀποστόλων: «Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως...» (Β' Τιμ. α' 7), «οὐκ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει...» (Α' Κορ. δ' 20), «ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς...» (Πράξ. α' 8), «ἀρκεῖ σοὶ ἡ χάρις μου, ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται...» (Β' Κορ. ιβ' 9), «ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι...» (Κολ. α' 11), «τὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ὑμῖν Πνεύματος Ἁγίου... Σὺ οὖν ἐνδυναμοῦ...» (Β' Τιμ. α' 14, β' 1).

«Ζῶ ἐγώ, εἶπεν ὁ Κύριος, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε», (Ἰωάν. ιδ' 19), καὶ ὁ ζῶν Κύριος γνωρίζει, ὡς ἄλλος ἀπελουργός, τὸ κλήμά Του, τὸ ὁποῖον, ὅταν μὲν δὲν φέρῃ καρπὸν, αἶρει, τὸναντίον δέ, ὅταν φέρῃ καρπὸν, «καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ». «Ὁ ἔχων τὸν Υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν» (Α' Ἰωάν. ε' 12). Μένοντες ἐν Αὐτῷ (τῷ Χριστῷ) πολὺν καρπὸν θὰ φέρωμεν. Τὸ μυστικὸν λοιπὸν τῆς καρποφορίας καὶ ἐπιτυχίας ἐγκτεται εἰς τὸ «νὰ μένωμεν ἐν Αὐτῷ καὶ Αὐτὸς ἐν ἡμῖν». Μένωμεν; Ἐρώτημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἄς ἀφίσωμεν τὴν συνειδήσιν μας νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ καὶ τότε ἄς πράξωμεν κατὰ τὸ πραγματικὸν ἡμῶν συμφέρον, ἐθνικὸν καὶ ἀτομικόν. Π.

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ*

'Αλλά και ὁ ἀντέπαρχος τῆς νήσου ταύτης Δημ. Καλημέρης ἀπαντῶν εἰς τὸ σχετικόν, τούτου ἔγγραφον, ὡς κατωτέρω ἐκθέτει τὰς ἐαυτοῦ ἀπόψεις.

«Προσωρινὴ διοίκησις τῆς Ἑλλάδος
'Αντεπαρχία Σκύρου
'Αριθ. 52 τοῦ πρωτοκόλ.

Πρὸς
Τὸν Ἐξοχώτατον Μινίστρον τῆς θρησκείας.

Τὴν ἀπὸ 16 τοῦ Νοεμβρίου ὑπὸ ἀριθ. 643 ἐπιστολὴν ὑμῶν λαβὼν ἔγνων, ὅσα μοι σημειῖτε καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὴν τῶν ἀρμοστῶν ἐπιταγὴν, τὰ μετόχια τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τοῦ Σιναίου Ὄρους, τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τῆς ἐν Χίῳ μονῆς οἰκιοποιήθησαν ὡς κτήματα τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως, καὶ οἱ, αὐτῆς, ἐπίτροποι ὀφείλουσι νὰ λαμβάνωσι τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν δίδοντες εἰς τοὺς ἡγουμένους καὶ καλογήρους τὰς ἀναγκαίαις τροφάς, τούτου ἕνεκεν, καὶ τὸ ἐδῶ μετόχιον δὲν τῆς Λαύρας, δῶν τῶν ἐδῶ ἐπιτρόπων, σὺν αὐτοῖς καὶ ὁ ἐδῶ Ἀρχιερεὺς Γρηγόριος καὶ παπᾶ οἰκονόμος μὴ θελήσαντες νὰ πράξωσι κατὰ τὴν ἐπιταγὴν, ἀλλ' ἐναντιωθέντες τὸ οἰκιοποιήθησαν ὡς κτῆμα ἰδικῶν τῶν ὑπερασπιζόμενοι τὸν προηγούμενον τοῦ αὐτοῦ Κύριον Νεόφυτον καὶ δὲν ἀποπληροῖ τὰ δίκαια τῆς Διοικήσεως, ὅπου πρὸς τὴν Λαύραν τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον ἐδίδεν ὀκτῶ χιλιάδας γρόσια καὶ τώρα ἔχει μόνον χίλια διακόσια, ἔχει δὲ καὶ δύο χρόνους νὰ πληρώσῃ καὶ ἂν εἰς αὐτὰ ὅπου εἶναι τῆς Διοικήσεως δίκαια ὑπερασπίζεται πᾶρά τῶν εἰρημένων, καὶ δὲν τὰ ἀποπληροῖ, πόσον μᾶλλον θὰ καθυποβληθῇ νὰ ἐπιδώσῃ τὰ τοῦ Γερομελετίου.

Αὐτὸς Πανιερώτατε μὲ τὸ νὰ ἔχῃ πολλὰ γρόσια καὶ καθ' ἑκάστην φιλοδωρεῖ τοὺς ῥηθέντας καὶ ἄλλους τινὰς κατοίκους εἶναι ὅπου τὸν ὑπερασπίζονται καὶ κάμνει τὰ κακὰ του θελήματα, περιπατεῖ δηλ. κατὰ τὰ Τούρκικα ἥθη καὶ ἐπειδὴ εἰς αὐτὰ ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις νομίζω, ὅτι δὲν εὐχαριστεῖται, διὰ τοῦτο ἡ πρέπει ἐξεπιτηδες νὰ πέμψετε ἄνθρωπον διὰ νὰ τὸν καθυποβάλῃ νὰ ἀποδώσῃ αὐτὰ ἢ δι' ἐπιταγῶν σας νὰ μὲ προστάξετε καὶ εἶμαι ἱκανὸς νὰ τὰ ἐκτελέσω.

Κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον ἂν εἰς Ψαρὰ τοῦ ἔκαμῶν οἱ εἰρημένοι ἐν συστατικόν, διὰ νὰ τὸ ἐπιτροπεύῃ αὐτὸς αὐτὸ τὸ μετόχιον ἕνα ὀλόκληρον χρόνον, χωρὶς νὰ μοι δώσουν οὔτε ψιλὴν εἶδῃσιν περὶ τούτου, τὸ ὅποιον κατ' αὐτὸ ἔτι ἀκολουθοῦν. Ὁ δὲ Γερομελέτιος μὴ λαβὼν ἔκβασιν τῆς ὑποθέσεώς του, κατὰ τὴν ὑμῶν ἐπιταγὴν ἀπέρχεται αὐθις πρὸς τὰ αὐτόθι καὶ ὅπως κρινετέ εὐλογοφανῆς διορίσετέ τον...

Μένω τῇ δεύσει εὐπειθία.

'Ἐν Σκύρῳ τῇ 2 Φεβρουαρίου 1823

'Ο Ἀντέπαρχος Σκύρου

Δημήτριος Καλημέρης

'Ο Γραμματεὺς

Δημήτρ. Ἰωάν. Καλημέρης».

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 191 τοῦ προηγούμενου τόμου.

Τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο υἰοθετήσαν τὴν, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, δοθεῖσαν, ὑπὸ τοῦ Σκύρου, λύσιν γράφει εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 46 ἀπαντητικοῦ τοῦ ἔγγραφου, ὅτι ἂ'Ελήφθη ἐκτεταμένη ἐπιστολὴ τῆς σεβασμιότητός σας τῆς κ' Δεκεμβρίου 1822 ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀνεγνώσθη μετ' ἐπιστάσις ἢ ὑπόθεσις τῶν διαφερομένων Γερομελετίου καὶ Νεοφύτου ἡγουμένου τῆς αὐτόθι Μονῆς τοῦ Μεγαλομάρτυρος ἁγίου Γεωργίου.

'Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ διοίκησις εἶχε μεγάλων φροντίδων ἀσχολίας συγκροτοῦσα ἐθνικὴν συνέλευσιν εἰς ἀναθεώρησιν τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπειδὴ ἦλθεν ἐνταῦθα καὶ ὁ Γερομελέτιος μετὰ τοῦ ὁποίου ἀναφέρετε ἡ σεβασμιότης σας Εὐθυμίου ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ ἦτον δίκαιον νὰ παρασταθῶσιν ὅ,τε ἐνάγων Γερομελέτιος καὶ ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Νεοφύτου κύρ Μακάριος ὡς ἐναγόμενος καὶ νὰ εἴπωσιν ἀμφοτέρω τὰ δικαιολογήματά των διὰ νὰ λάβῃ τέλος ἡ ὑπόθεσις: τοῦτο ὅμως δὲν ἔγινεν, ἐπειδὴ ὁ Γερομελέτιος ἀσθενήσας ἐν Ἀστρεί ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν καταλιπὼν τέσσαρα οὐσιώδη ἔγγραφα ἐπ' ὀνόματι Σωφρονίου τινὸς Λαυριώτου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο.

Λοιπὸν μὴ ἔχον ἱκανὴν πίστιν τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο εἰς τὸν ἐπίτροπον τοῦ Νεοφύτου κύρ Μακάριον διὰ νὰ παραδώσῃ τὰ ῥηθέντα ἔγγραφα εἰς χεῖρας του ἀνήκοντα εἰς τὸν Σωφρόνιον, ἔκρινεν εὐλογον νὰ στείλῃ τὸν Πανοσιώτατον Σύγκελλον κύριον Σωφρόνιον, ἵνα φέρῃ ταῦτα τὰ ἔγγραφα καὶ νὰ θεωρήσῃ ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῆς θεοφιλίας Σας τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Σωφρονίου κατὰ τὴν ἀγωγὴν εἰς τὴν βουλὴν, ἥτις δὲν ἐνηργήθη, μὲ τὸ νὰ ἀπέθανεν ὁ Γερομελέτιος.

Διὸ θέλετε δεχθῆ εὐμενῶς τὴν πανοσιότητά του, ὡς ἄνθρωπον ἀπεσταλμένον τοῦ Ὑπουργείου τούτου συμβοηθοῦντες τὴν πανοσιότητά του ἐν βάρει συνειδήσεως, ἵνα δοθῇ τὸ δίκαιον ὅπου ἀνήκει.

Τὰ δὲ τριακόσια γρόσια, τὰ ὁποῖα ἀπεφάσιεν ἡ θεοφιλία σας νὰ λάβῃ ὁ Γερομελέτιος ὡς ἀνήκοντα εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον, καθὼς καὶ ὅ,τι ἄλλο πρᾶγμα εἶχεν αὐτοῦ, ταῦτα νὰ σταλθῶσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς θρησκείας μέσον τῆς πανοσιότητός του καὶ δὲν ἐλπίζεται ἀντιλογία περὶ τούτου καμμία ἀπὸ τὸν κύρ Νεόφυτον....¹».

'Ανεξαρτήτως τοῦ ἐπεισοδίου τούτου, ἡ Διοίκησις προνοοῦσα περὶ τακτοποιήσεως τοῦ πρόσφυγος Ἀρχιερέως Δημητριάδος Παρθενίου, ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν, περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ Νεοφύτου ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ Μετοχίου τούτου, διὰ τοῦ, ὡς εἴρηται, Ἐπισκόπου, ἐπὶ τῷ τέλει οἰκονομικῆς τούτου ἐνισχύσεως, ἐκδοῦσα καὶ τὰ σχετικὰ γράμματα περὶ τῆς ἐπελθούσης ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς ταύτης, μεταβολῆς.

Φαίνεται ἰθὺς, ὅτι ὁ Παρθένιος ἀποθανὼν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν ταύτης, ὡς δῆλον γίνεται ἐκ διαφορῶν ἔγγραφων, τὰ ὁποῖα, ὡς καὶ ἄλλα συναφῆ τοιαῦτα δημοσιευθήσονται ἐν τῇ προσεχῶς ἐκδοθησομένῃ, ὑφ' ἡμῶν, τῆς Ἐκκλησίας

1. Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους: Φάκελλος Μοναστηριακὰ (Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος) 1822.

της νήσου εκείνης, ιστορία, ἐν ἣ λεπτομερέστερον γενήσεται λόγος περὶ τῆς, κατὰ τὴν περίοδον τῆς Ἐπαναστάσεως, δράσεως τοῦ Νεοφύτου, ἀλλ' ἐπαναδιωρίσθη ὁ Σκουλοδάκης, παραμεινας ὡς τοιοῦτος μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1825, ὅτε ἐκ δευτέρου ἀντικατασταθεὶς, ἀνέλαβε τὴν διαχείρισιν ταύτης ὁ, ἐκ Σκοπέλου, καταγόμενος Ἰωάννης Μαγγιόρος.

Ὁ Νεόφυτος ὅμως, παρὰ τὸ φαινομενικῶς ἰδιωτεύειν, ἐνήργει παρὰ τῇ Κυβερνήσει καὶ ἐπιτυχῶν εἰς τὰς προσπάθειάς αὐτοῦ κατώρθωσε νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν, ὡς εἴρηται, Μαγγιόρον καὶ νὰ ἀναλάβῃ καὶ αὐτὴς τὴν Ἡγουμενίαν ταύτης.

Ὀλίκοθεν νοεῖται ὅτι, ἀφ' ἐνὸς μὲν λόγῳ τῆς ἐπικρατουμένης ἐν τῇ Σκύρῳ χαώδους καταστάσεως, ἐξ ἀφορμῆς τῶν, εἰς αὐτὴν, καταφευγόντων ὀπλαρχηγῶν καὶ στρατιωτῶν αὐτῶν, εἰς βάρος τῶν κατοίκων αὐτῆς ζώντων, ἀφ' ἑτέρου δ' ἐκ τῆς ἐναλλαγῆς τῶν ἡγουμένων αὐτῆς, διὰ τοῦ διορισμοῦ μάλιστα καὶ λαϊκοῦ προσώπου εἰς αὐστηρῶς πνευματικὸν τομέα, ἡ Μονὴ αὐτῆ, ἥτις προηγουμένως ἦνθει, ὑπέστη τοῦτ' αὐτὸ ἐρήμωσιν, οὐδέποτε, ἐν τῇ μακροίῳ αὐτῆς, ἱστορίᾳ, μνημονευομένην.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως χρόνῳ ἡ, ἐν Ἀγίῳ Ὀρει, Μονὴ τῆς Μεγίστης Λαύρας γράφουσα τῷ Νεοφύτῳ ὑπευθύνῳ ὄντι, διὰ τὴν καθυστέρησιν τῆς ἀποστολῆς πολλῶν ἐτησίων ἐνοικίων τοῦ Μετοχίου τούτου, ἐντέλλεται αὐτῷ, ὅπως ἐκπληρώσῃ τὰς ἐναντι αὐτῆς, ὑποχρεώσεις του· ἰδοὺ δὲ ἡ ἐπιστολὴ ταύτης.

«Τ.Σ. Ἰ.Μ.Μ. Λαύρας.

Τὴν ὑμετέραν Σεβασμίον Πανοσιολογιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὀλοφύχως προσαγορεύομεν.

Ὅσον πολυχρόνιος ἐστάθη ἡ μεταξὺ ἡμῶν σιγή, Σεβασμιώτατε Πάτερ! τοσοῦτον μάλιστα ἐστάθη μετὰ λύπης καὶ κατηφείας ἠνωμένη εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν τῶν πνευματικῶν τῆς τέκνων καὶ ἀδελφῶν διανοούμενοι διὰ παντός, τίς ἄρα νὰ ἐστάθῃ ἡ ἀφορμὴ τῆς τοιαύτης πολυχρονίου αὐτῆς σιγῆς; τίς ἐβρενῆς καταχθόνιος ἐβάσκανε τοσοῦτον τὴν τάλαιναν λαύραν; τίς ἡ αἰτία, δι' ἧς τοσοῦτον κατὰ τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς μοναστηρίου καὶ καθ' ἡμῶν τῶν ἀδελφῶν τῆς ἐψυχράνθη; τίς ποτὲ τοσοῦτον τολμητίας καὶ θρασυῆς αἰτίας ἀπεδείχθη τῶν τοσοῦτων καθ' ἡμῶν κακῶν; ἀλλὰ καὶ ἐξεναντίας πῶς τοσαύτην διάζευξιν παροράσεως κατεδέξατο ἡ χριστομίμητος αὐτῆς ψυχὴ; πῶς μακρόθεν ὑπέφερε ὄρων, τὰ αἱματώδη δακρῶν ρεύματα τῶν συσκῆνων καὶ ὁμοφρόνων ἀγαπητῶν τῆς ἀδελφῶν πνευματικῶν; πῶς οὐκ ἐκάμφθη πρὸς οἶκτον ἡ ἀβραμιαία αὐτῆς ψυχὴ; πάντως ἀφ' ἡμῶν τὸ αἷτιον ἐξ οἰκείων αὐτῶν ἡμῶν τὰ βέλη· καὶ ἂν αὐτὴ τοσοῦτον ἀφ' ἡμῶν ἀπ' ἐσχοινίσθη, ἀλλ' ἴσθι εὖ, ὅτι σὺ εἰ πατὴρ ἡμῶν καὶ σὺ μόνη, μετὰ Θεόν, παρηγορία· τίς γὰρ ἄλλος ποτὲ ἐξ ἡμῶν, ἤθελε φανῆ ἱκανὸς εἰς ἀνάσσειν εἰς ἀβρωγὴν καὶ βοήθειαν τῆς δυστυχοῦς ἡμῶν Μονῆς; τίς ἄλλος ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ δείξῃ τὰ πρὸς βοήθειαν; ἢ τίς, ἱκανὸς νὰ ἀναστήσῃ τοιοῦτον μέγα πτώμα ἐκ τῆς Πανοσιότητός τῆς ἐκτός; δὲν θέλει γνωρίσῃ ἡ πεπτωκυῖα λαύρα ἐκτός αὐτῆς δυνατότερον

εἰς ἀνάστασιν τῆς· ἀπὸ αὐτῆς ἐλπίζει χεῖρα βοηθείας, ἀπὸ αὐτῆς ἐλπίζει τὴν δευτέραν τῆς οἰκοδομὴν· τὰ τέκνα αὐτῆς ἐσένα· γνωρίζουν, μετὰ Θεόν, πατέρα ἱκανὸν πρὸς οἰκονομίαν καὶ ἄξιον νὰ διευθύνῃ καὶ νὰ ποιάνῃ αὐτὴν ἐν τῇ τοιαύτῃ δυστυχεστάτῃ ἐποχῇ· καὶ ἂν ἡ ἀβρωγὴ αὐτῆς καὶ ἡ ἀντίληψις ἐκλείψῃ ἐν τῷ τοιοῦτῳ αὐτῆς ἀφανισμῷ, πότε ἄλλοτε θέλει δείξῃ τὴν βοήθειάν τῆς; τὴν προστασίαν τῆς; τὸ ἔλεός τῆς; ἐὰν εἰς τοιαύτην στιγμὴν παραβλέψῃ (ὁ μὴ γένοιτο) καὶ ἀδιαφορήσῃ, ἡμεῖς ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν καὶ πάντες ἀπολώλαμεν καὶ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ὁ σωζόμενος.

Σεβασμιώτατε ἡμῖν προηγούμενε· δεόμεθά σου τὰ τέκνα· μνήσθητι τῆς κοινῆς ἡμῶν μητρὸς λαύρας, τῆς ποτὲ περιφῆμου καὶ περιωνύμου, νῦν δὲ τεταπεινωμένης· μνήσθητι τῶν, ἐν αὐτῇ, συναδελφῶν σου ποτὲ, νῦν δὲ ἱκετῶν καὶ δεομένων σου· μὴ παρόδῃς τὴν δέησιν ἡμῶν· μὴ ἀφήσῃς ἡμᾶς ὄρφανούς τῆς ἐπιστασίας σου· εἰ δὲ καὶ ποτε προσεχρούσαμεν αὐτῇ λόγῳ ἢ ἔργῳ σύγνωθι δεόμεθά σου· χάρισαι καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιδεικνύμενος καὶ νῦν ὡς αἰετοποτε τὸ μεγαλόψυχον καὶ ἀόρητον τῆς ἐνούσης αὐτῆς ἀρετῆς καὶ τὸ φιλάδελφον τῆς εὐσπλαγχνικωτάτης σου καρδίας· οἶδας γάρ, ὅτι ὁ ἀγαθοποιὸν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ· οὐ γὰρ καιρὸς ὀργῆς ὁ παρών, ἀλλὰ καιρὸς οἰκονομίας καὶ αὐτῆ ἡ οἰκονομία ἀναθίττεται εἰς τὸν τράχηλόν τῆς ἀπὸ ὄλους ἡμᾶς· θέλει λοιπὸν φροντίζει εἰς τὸ ἐξῆς τὰ πρὸς οἰκονομίαν εἴτε ἐξωθεν ἢ ἐντὸς τοῦ μοναστηρίου ἐλθοῦσα ἐπειδὴ μῆτε ἐξω ποθέε, μῆτε ἐνδον τοῦ Μοναστηρίου ἀπελήφθη ἡ ἀξιώτερός τῆς.

Ὅθεν τὴν παρακαλοῦμεν κοινῶς, νὰ μᾶς προφθάσῃ κατὰ τὸ παρὸν, διὰ τὴν μεγάλην καὶ ἀνοικονόμητον ἀνάγκην, ἣν ἔχομεν, διότι πλέον δὲν δυνάμεθα νὰ ἀπαντῶμεν καὶ εἰς τέλος ἀδυνατήσαμεν νὰ μᾶς προφθάσῃ λέγομεν μετὰ τὸ ἔλεός τῆς, τὸ ὁποῖον μετὰ τὸ νὰ εἶναι αὐτόθι καὶ ὁ πανοσιώτατος προηγούμενος Γρηγόριος Σκυριανὸς καὶ ὁ κύριος Χ' Παρθένιος καὶ εἰ τις ἄλλος, τὸν ὁποῖον ἠξέουρι ἡ Σεβασμιότης πανοσιότης, εἰς τοὺς ὁποίους ὄλους καταστήσωμεν ἐπιστάτην καὶ ἔξαρχον κοινὸν ἐκ μέρους τοῦ μοναστηρίου νὰ ἔχη τὴν ἀδειαν καὶ τὴν ἰσχὺν νὰ συνάξῃ ἐξ αὐτῶν εἴτε δυνηθῇ μετὰ καλοῦ τρόπου, ὅπως ἤθελε φωτισθῇ παρὰ Θεοῦ καὶ καταβάλλουσα καὶ ἐκ μέρους αὐτῆς τὰ ἐπιλοιπα, νὰ μᾶς προφθάσῃ λέγομεν πάλιν ἕως 4000 χιλιάδες γρόσια τὸ ὀλιγώτερον, διὰ νὰ δυνηθῶμεν οἱ δυστυχεῖς νὰ ἀπαντήσωμεν κἂν ἀπὸ μέρους τὰ πολλὰ καὶ ὑπέρογκα δοσίματα, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ νὰ εἶναι ἀναρίθμητα εἰς λογαριασμὸν δὲν τὰ ἀναφέρομεν αὐτῇ· ἐξόχως δὲ οἱ λοφέδες καὶ τὰ μηνιαῖα, διὰ τὰ ὁποῖα ἡμέραν καὶ νύκτα καὶ στιγμὴν ἀπαιτούμεθα μετὰ μεγάλης ἀποτομίας καὶ σκληρότητος· ἕως τὰ νῦν οἰκονομήσαμεν μετὰ μυρίων τρόπων ὡς ἐδυνήθημεν, ἀλλὰ ἤδη ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἀνοικονόμητον καὶ πλέον δὲν δυνάμεθα νὰ ἀπαντήσωμεν· τὸ βῆρος τοῦτο τὸ ἐναποθέτομεν εἰς αὐτὴν καὶ ἂν προφθάσῃ ἡμᾶς ἢ μετὰ τὴν βοήθειάν τῆς ὅπου τῇ γράφομεν ἢ μετὰ τὸν ἐρχομὸν τῆς καλῶς ἐστὶ, εἰ δὲ καὶ τώρα ἀδιαφορήσει καὶ ἡμεῖς μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ ἀντέχωμεν

Ο ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΥΔΩΝΙΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΑΠΟ ΣΤΡΩΜΝΙΤΣΗΣ

Μέσα εις τὴν σεμνὴν χορείαν τῶν μεγάλων ἡρώων καὶ μαρτύρων τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Ἔθνους ἐξέχουσαν θέσιν κατέχει καὶ ὁ Μητροπολίτης τῆς ἱστορικῆς πόλεως τῶν Κυδωνιῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας Γρηγόριος Ὁρολογᾶς, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, μετὰ περιλαμπρὸν ἀρχιερατείαν ἔν τε τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, εὗρε μαρτυρικὸν θάνατον τὴν 25ῃν Σ/βρίου τοῦ 1922 ἔξω τῆς πόλεως τῶν Κυδωνιῶν.

Διὰ τὴν ἐκτιμῆσθαι κατ' ἀξίαν τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ μάρτυρος Ἱεράρχου, ἀνάγκη νὰ ρίψωμεν ἔν βλέμμα εἰς τὰ διαδραματισθέντα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀρχιερατείας του γεγονότα, καὶ δὴ εἰς τὰ ἐν Κυδωνίαις τοιαῦτα, διότι ἡ ἱστορία τοῦ Μητροπολίτου Γρηγορίου ἀπὸ τοῦ 1908, ὅτε ἐξελέγη Μητροπολίτης Κυδωνιῶν, μέχρι τοῦ Σ/βρίου 1922, ὅτε ἀπέθανε μαρτυρικῶς, εἶναι αὐτὴ ἡ ἱστορία τῆς πολυκλαύστου πόλεως τῶν Κυδωνιῶν.

Ὁ Γρηγόριος Ὁρολογᾶς ἐγεννήθη εἰς τὴν Μαγνησίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τῷ 1867. Τὰ ἐγκύκλια

τραβιχθῶμεν καὶ ἐμβῆ ἄλλη χεὶρ ἐξουσιαστικὴ (ὁ μὴ γένοιτο) εἰς αὐτὸ καὶ ἐξώσει ἡμᾶς ἐκ τούτου ἢ ἀμαρτία τούτου τοῦ ἱεροῦ οἰκοδομήματος καὶ ἡμῶν τῶν, ἐν αὐτῷ, πάντων νὰ εἶναι εἰς τὸν τράχηλόν της καὶ νὰ ἀποδώσῃ λόγον φρικτὸν ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως διὰ τὴν ἀδιαφορίαν της.

Ταῦτα ἀδελφικῶς ἐσημειώσαμεν αὐτῇ οὐχὶ μετὰ μέλανος, ἀλλὰ μετὰ αἵματος καὶ δακρῶν καὶ πόνων ψυχῆς, τὰ ὁποῖα ἀποδεξαμένη καὶ φροντίσασα τὸ συντομώτερον καὶ αὐτῇ τὸν οὐράνιον ἐπιτεύξεται μισθὸν παρὰ τῆς κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου καὶ τοῦ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου καὶ ἡμᾶς θέλει ἐλευθερώσει τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου καὶ τὸ ἱερόν της μοναστήριον σώσει, παρ' οὗ ἔξει τὸν ἔπαινον εἰς τὸν μετέπειτα αἰῶνα καὶ οὐράνιον μισθόν, ἡμεῖς δὲ ἀγκάλαις ἀνεωφμέναις προσδεχόμενοι τὸ ἔλεός της διὰ παντός, μένομεν ὡς ὑποσημειούμεθα.

αὐκθ Μαρτίου ιστ';

Τῆς ὑμετέρας πανσεβάστου Πανοσιότητος ταπεινοὶ δοῦλοι καὶ ὄλοι πρόθυμοι.

†Οἱ τῆς μεγίστης Λαύρας Ἐπίτροποι Ἐκκλησιαρχῆς Παρθένιος Γέρων Διονύσιος σὺν τοῖς λοιποῖς ἐν Χῶ ἡμῖν ἀδελφοῖς·

ἠθέλαμεν γράψῃ καὶ πρὸς τὴν σκόπελον εἰς τὸν προηγούμενον κύρ Ναθαναήλ (ὃν καὶ ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα), πλὴν ἐπειδὴ δὲν ἐπιτύχαμεν εἰς τὰ ἐκεῖ ὀκαλιόνα, προσφέρῃς τὰ γεγραμμένα διὰ μέσου της καὶ τὰ πρὸς αἰτήσιν»¹.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ πρ. Λήμνου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

1. Καὶ ἐπὶ τοῦ φακέλλου ἡ γραφὴ. «Τῷ Πανοσιολογιωτάτῳ ἀγίῳ προηγούμενῳ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεραῖς Μεγίστης Λαύρας κυρίῳ κυρίῳ Νεοφύτῳ τῷ Σεβασμιωτάτῳ ἡμῖν ὡς πατρὶ καὶ περιποθῆτῳ ἀσπασμῷ

Εἰς νῆσον Σκῦρον».

μαθήματα ἤκουσεν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ πατρίδα καὶ τὰς θεολογικὰς σπουδὰς του διήνυσεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης. Μετὰ ταῦτα ὑπῆρέτησεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ μετέπειτα εἰς τὰς Σέρρας καὶ Δράμαν ὡς Πρωτοσύγκελλος, Ἱεροκήρυξ καὶ καθηγητὴς τῶν Θρησκευτικῶν, ἐκτιμηθεὶς καὶ ἀγαπηθεὶς ὅσον ὀλίγοι. Ἡ ἐπιβλητικὴ του μορφή, τὸ ἀδολὸν τῷ χαρακτῆρός του, ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς του, τὸ ἐξαιρετὸν ἦθος, ἡ αὐστηρὰ κατὰ Χριστὸν βίωσις προσεῖλκυσαν τὴν ἰδιαιτέραν ἐκτίμησιν τῆς κοινωρίας τῶν τριῶν μεγαλοπόλεων τῆς Μακεδονίας. Ἐχων τὸ προτέρημα τῆς εὐγλωττίας καὶ τῆς πειθοῦς, ἐθαυμάζετο ὡς μελισταγῆς ρήτωρ, δικαίως δὲ τὸ κήρυγμά του, κατὰ τὰ δύσκολα ἐκεῖνα ἔτη διὰ τὴν Μακεδονίαν, ἀπέβη μία πραγματικὴ πνευματικὴ τροφή διὰ τοὺς ἀγωνιζομένους τότε Ἑλληνας Χριστιανούς Μακεδόνας. Εἰς τὰ κηρύγματά του, τὰ ὁποῖα ἐπάλλοντο ἀπὸ θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν ἐνθουσιασμῶν, συνεδύαζεν ἀρίστα τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν μετὰ τὴν μεγάλην ἐθνικὴν ἰδέαν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐξυπηρετεῖ τὰ μέγιστα τὸν διεξαγόμενον τότε μετὰ πολλῆς ἐντάσεως ἐθνικὸν ἀγῶνα πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς κακοποιῶν δρᾶσεως τῶν βουλγαρικῶν Κομιτάτων.

Τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον, ἐπιβραβεῖον τὴν ὠραίαν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ Γρηγορίου, προήγαγεν αὐτόν, κατὰ τὸ ἔτος 1902, εἰς Μητροπολίτην Στρωμνίτισης. Εἰς τὴν ἐπίκαιρον ἐκείνην Μητροπολιν εὗρεν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύξῃ ὅλας τὰς ἰκανότητάς του καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν μεγάλην ἀποστολήν, ἣν εἶχε νὰ ἐπιτελέσῃ ἡ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας. Ἐχων πλήρη συναίσθησιν τῶν ὑποχρεώσεων του ὑπὲρ τοῦ ἀπηνῶς διωκομένου τότε Ἑλληνισμοῦ τῆς Μακεδονίας, καὶ ἰδιαιτέρας τοῦ Βορείου ἐκείνου τμήματος, ὅπου ἡ Θεία Πρόνοια κατέστησεν αὐτὸν Ποιμένα, ἠγωνίσθη μετὰ τόλμην καὶ μετὰ συνέσιν, ὡς πραγματικὸς Ἀπόστολος τοῦ Ἔθνους, ὄχι μόνον ἐναντίον τῶν Τούρκων, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, ἡ ὁποία περιέσφιγγεν ἀποπνικτικῶς τὸ τμήμα ἐκεῖνο τῆς ἑλληνικῆς γῆς.

Ἡ Μακεδονία κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐστῆναζεν ὑπὸ τὸ πέλαμα τοῦ βουλγαρικοῦ Κομιτάτου. Οἱ Χριστιανοὶ της ἦσαν ραγιαδες καὶ τῶν Τούρκων καὶ τῶν Βουλγάρων. Ἐτέλον ὑπὸ δύο ζυγούς. Οἱ Μητροπολίται τῆς Μακεδονίας δὲν ἦσαν μόνον οἱ πνευματικοὶ Ποιμένες, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Ἔθνους. Αἱ Μητροπόλεις των ἦσαν πραγματικαὶ ἐθνικαὶ ἐπάλλεις καὶ ἀπετέλουσαν τὴν συνισταμένην τῶν δυνάμεων τοῦ ὠραίου ἐκείνου μακεδονικοῦ ἀγῶνος. Οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν ἀνεδείχθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀληθῶς ἀτρόμητοι πρόμαχοι τῆς ἑλληνικῆς χριστιανοσύνης καὶ δι' αὐτὸ ἦσαν ἀντικείμενα ἐχθρας καὶ μίσους τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὡς συνέβη τότε μετὰ τὸν Δράμας Χρυσόστομον, τὸν Κορυτσᾶς Φώτιον, τὸν Μελενίκου Κωνσταντῖνον, τὸν Στρωμνίτισης Γρηγόριον καὶ ἄλλους.

Τὸ βουλγαρικὸν Κομιτάτον, παρακολουθοῦν τὴν ἐθνικὴν ἐργασίαν τοῦ Μητροπολίτου Γρηγορίου,

ἐκ τῆς ὁποίας ἀνετρέποντο διαρκῶς τὰ σχέδιά του, προῆλθεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐξοντώσῃ αὐτόν. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ὠργάνωσε μυστικὴν συμμορίαν ἐξ 75 κομιτατζήδων, ἧτις ἔστησεν ἐνέδραν, διὰ νὰ τὸν δολοφονήσῃ κατὰ τινὰ περιοδείαν του εἰς τὰ περίξ τῆς Στρωμνίτισης χωρία. Ἐσώθη χάρις εἰς τὸν Τουρκαλβανὸν Κερίμ, τὸν ὁποῖον ὁ Γρηγόριος ἐπροστάτευσε, ἐξ εὐγνωμοσύνης, ὡς σωτήρ᾽ αὐτοῦ.

Τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον, πιεζόμενον ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, μὴ ἀνεχομένης τὴν σθεναρὰν τοῦ Μητροπολίτου δρᾶσιν κατὰ τῶν Τούρκων, ἠναγκάσθη νὰ μεταθέσῃ αὐτόν εἰς τὴν νέαν Μητρόπολιν τῶν Κυδωνιῶν, ὅπου νέοι ἀγῶνες ἀνέμενον τὸν γενναῖον καὶ ἡρωϊκὸν ἐκεῖνον Ἱεράρχην.

Οὕτω, τὴν 8ην Σ/βρίου 1908 ὁ Μητροπολίτης Γρηγόριος, ὁ ἀπὸ Στρωμνίτισης, ἔφθασεν εἰς τὰς Κυδωνίας, γενόμενος δεκτὸς μετ' ἀκρατήτου ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐν μέσῳ συγκινητικωτάτων ἐκδηλώσεων τοῦ λαοῦ συμπάσης τῆς πόλεως. Σπανίως Ἀρχιερεὺς ἔτυχε τοιαύτης λαμπρᾶς καὶ πανδήμου ὑποδοχῆς ἀπὸ μέρους τοῦ ποιμνίου του, οἷας ἔτυχε ὁ Γρηγόριος.

Εὐθὺς ὡς ἀνέλαβε τοὺς οἰκίας τῆς νέας Μητροπόλεώς του, ἐν ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων του ἦτο, νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ μάλιστα κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ χαλκευθοῦν μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ ποιμνίου του ἰσχυροὶ καὶ ἀκατάλυτοι δεσμοί, πράγμα τὸ ὁποῖον ἐπέτυχε διὰ τῶν συνεχῶν καὶ ἐπικαιρῶν ὁμιλιῶν πρὸς τε τὸν Κλῆρον καὶ τὸν Λαὸν καὶ διὰ τῶν συχνῶν ἐπισκέψεων του εἰς τὰς ἐνορίας τῆς πόλεως καὶ τῆς ὑπαίθρου.

Μὲ τὴν συνεργασίαν τοῦ λαμπροῦ Πρωτοσυγγέλλου του, ἐνὸς ἀξίου καὶ ἱκανοῦ καὶ ἀγίου τὸν βίον θεολόγου κληρικοῦ, τοῦ Ἀρχιμ. Ἀρσενίου Μενεξέ ἐκ Δοβίτισης Σερρών, ὁ ὁποῖος ἠγαπήθη μέχρι λατρίας ὑφ' ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν Κυδωνιέων, μετὰ τὴν συνεργασίαν, λοιπόν, αὐτοῦ ὁ Γρηγόριος ἐπέδόθη εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἐπιβολὴν ζηλευτῆς τάξεως εἰς τοὺς ἱερούς Ναοὺς καὶ πειθαρχίας εἰς τὸν ἱερὸν Κλῆρον. Ἐπειτα ἐστράφη λίαν ἐπιδειξίως εἰς τὴν ἀνασυγκρότησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων τῆς πόλεως, οἷα ἦσαν τὸ ἱστορικὸν Γυμνάσιον, τὸ Παρθεναγωγεῖον, τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα, τὸ ἱερὸν Νοσοκομεῖον, τὸ Βρεφοκομεῖον, τὸ Ὀρφανοτροφεῖον καὶ τὸ Γηροκομεῖον, ἀξιοποιήσας τὴν κοινοτικὴν περιουσίαν καὶ δημιουργήσας νέους πόρους, ἐκ τῶν ὁποίων συνετηροῦντο ἀνέτως τὰ ὡς ἄνω Ἰδρύματα.

Καὶ ἐν ᾧ ὁ σεπτὸς Ἱεράρχης ἠλπίζεν, ὅτι, ὕστερα ἀπὸ τὸν πολὺδακρυν καὶ ὀδυνηρὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον διεξήγαγεν εἰς τὴν Μακεδονίαν κατὰ τῶν Τούρκων καὶ τῶν Βουλγάρων, θὰ εὕρισκεν εἰς τὴν νέαν του Μητρόπολιν ποιάν τινα ἡσυχίαν καὶ ἄνεσιν πρὸς εὐχερῆ ἄσκησιν τοῦ ποιμαντορικοῦ του ἔργου, ἀτυχῶς ἐξερράγη ἡ ἀγρία θύελλα τοῦ ὀλεθρίου διὰ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κινήματος τῶν Νεοτούρκων, συνεπεία τῆς ἀνακηρύξεως κατὰ τὸ 1908 τῆς Τουρκίας ὡς Κράτους τάχα Συνταγματικοῦ, ἧτις ἐπέπρωτο καὶ πάλιν νὰ παρασύρῃ εἰς τὸν ὀλεθρον τὴν δυστυχῆ πόλιν

καὶ νὰ ἐπιφέρῃ τόσα δεινὰ εἰς τε τὸν μαρτυρικὸν Ἱεράρχην καὶ τὸ πολυπαθὲς ποιμνίον του.

Ὁ λαὸς τῶν Κυδωνιῶν, φύσει φιλελεύθερος, ἐδέχθη μετὰ χρηστῶν ἐλπίδων τὴν ἐπελθοῦσαν μεταβολὴν εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα τῆς Τουρκίας, πρωτοστατήσας μάλιστα εἰς ἐκδηλώσεις χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Ἐπίστευσε, δυστυχῶς, ὅτι τὸ νέον πολιτικὸν καθεστῶς θὰ ἔχῃ ὡς βάσιν τὴν ἰσοτιμίαν τῶν πολιτῶν καὶ θὰ κατοχυρώσῃ τὰς ἱερὰς ἰδέας, οἷαι εἶναι ἡ ἐλευθερία, ἡ ἰσότης, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ συναδέλφωσις. Δὲν ὑπωπτεύθη, ὅτι ἡ ἐπικρατήσασα πολιτικὴ μερίς θὰ ἔκρυπτεν, ὑπὸ τὴν σημαίαν τῶν εὐγενεστάτων ἰδεῶν, πρόγραμμα ἐξοντώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Δι' αὐτὸ δὲ σύμπασα ἡ πόλις, πλεύουσα εἰς τὰ ἐθνικὰ χρώματα, ἐχαιρέτισε μὲ ἀσυγκράτητον χαρὰν τὸ νέον Σύνταγμα τῆς χώρας, ὅπερ ἐθεώρησεν ὡς ἀπολύτρωσιν καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῆς δουλείας.

Πόσον ὁμως ἠπατήθησαν! Τὸ νέον πολιτικὸν καθεστῶς ἓνα σκοπὸν εἶχε, νὰ ἐκκριζώσῃ τὸ ἐλληνικὸν στοιχεῖον καὶ τοῦτο θὰ ἐπετυγχάνετο διὰ σειρᾶς σκοπίων σχεδίων, ἅτινα μὲ τόσῃ σατανικῇ δολιότητι εἶχον καταστρώσει οἱ ἡγέται τοῦ νεοτουρκικοῦ Κομιτάτου.

Κατὰ ταῦτα, οἱ Κυδωνιεῖς, πιστεύσαντες εἰς τὴν «*τ ο υ ρ κ ι κ ἦ ν φ ε ν ἀ κ ἦ ν*», ἐνόμισαν, ὅτι ἀπέκτησαν πλήρη ἐλευθερίαν γνώμης, ὡς καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀσκεῖν τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Ἐνθαρρυνθέντες δὲ προσέβαινον, ἔστιν ὅτε, εἰς τὴν καταγγελίαν ἀτασθαλιῶν τινῶν τῶν Τούρκων ὑπαλλήλων καὶ ἐπεκαλοῦντο μετὰ σθένους, ὡς ἐμπρέπει εἰς ἐλευθέρους πολίτας, μείζονα τὴν προστασίαν ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνεχθοῦν ἐπὶ πολὺν χρόνον οἱ διαικοῦντες τὴν πόλιν. Τί δ' ἔπραξαν; Ἀνήσυχτοι ὄντες ἀπὸ τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα τῶν κατοίκων τῆς πόλεως καὶ παρεξηγήσαντες τὰς νέας ζωνρὰς ἐκδηλώσεις των, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Συντάγματος, ἤρχισαν διὰ συνεχῶν ἀναφορῶν καὶ καταγγελιῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν νὰ παριστάνουν τὰ μικρὰς σημασίας γεγονότα ὡς ἐνδείξεις ἐπικειμένης ἐξεγέρσεως, διὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ νέου καθεστώτος ἐν τῇ πόλει. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν τῶν διαβουλῶν καὶ ραδιουργιῶν ἦτο νὰ κηρυχθῇ τὴν 4ην Ἰουνίου τοῦ 1909 σκληρὸς καὶ ἀδυσώπητος ὁ Στρατιωτικὸς Νόμος, δι' ἀσήμαντον ἐπεισόδιον, μὲ κύριον σκοπὸν νὰ τρομοκρατήσῃ τὴν πόλιν, νὰ ταλαιπωρήσῃ τοὺς πολίτας καὶ νὰ ἐξουθενώσῃ τὸ σημερινὸν τοῦτο κέντρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὰς κλεινὰς Κυδωνίας. Ὁ τουρκικὸς Τύπος ἐφλέγετο τότε ὑπὸ τοῦ μίσους καὶ εἰς κύρια ἄρθρα του παρουσίαζε τὴν πόλιν τῶν Κυδωνιῶν ὡς «*φ α γ ἔ δ α ι ν α ν*» ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς Τουρκίας, ὡς «*π ο λ ὺ π ο δ α ἀ π α ἰ σ ι ο ν*», ὡς «*π ὀ λ ι ν τ ρ ο μ ε ρ ἶ α ν*», τῆς ὁποίας σκοπὸς καὶ ἀποστολὴ ἦτο «*ἀνὰ στείλῃ τὸν Τούρκο στὴν κόκκινη μηλιά*»! Ἐζῆσε τότε ἡ πόλις τῶν Κυδωνιῶν ἡμέρας φόβου καὶ τρόμου.

Ὁ Μητροπολίτης Γρηγόριος ἐκαλεῖτο εἰς νέους ἀγῶνας. Εἶδε μετ' ἄλγους ψυχῆς τὴν πόλιν τρομο-

κρατουμένην, τοὺς προὔχοντας νὰ ὀδηγῶνται, δίκην κακούργων, ἐνώπιον τῶν ἐκτάκτων Στρατοδικείων, τοὺς πολίτας νὰ ὑβρίζωνται, νὰ προπηλακίζωνται, νὰ δέρωνται, νὰ ὑφίστανται ἐξευτελισμούς, βιαιοπραγίας καὶ ἀρπαγὰς, τὸν γεωργικὸν πληθυσμὸν νὰ ληστεύηται, εἶδε τὰς φυλακὰς νὰ πληροῦνται ὑπὸ ἀθῶων ὑπάρξεων, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν νὰ ὑποκύπτουν ἐκ τῶν βασάνων καὶ τῶν στερήσεων. Εἶδε τὰ ἐθνικὰ σωματεῖα νὰ διαλύωνται καὶ τὰ ὄργανα τῆς στρατοκρατίας νὰ καταστρέφουν πᾶν τὸ ἐλληνικόν. Μέσα εἰς αὐτὴν τὴν συμφορὰν ἐγείρει ἀτρόμητος τὸ ἀνάστημά του, ἐπισκέπτεται τὸν νεοαφίχθοντα στρατιωτικὸν διοικητὴν Ἀζήζ Μπέη καὶ με σθεναρὰν γλῶσσαν ὑπεστήριξε τὴν ἀθώτητα τῆς πόλεως καὶ ἐκαυτηρίασε δριμύτατα τὰ ἀψυχολόγητα καὶ ἀμελέτητα καὶ βίαια καὶ ἀδίκαια μέτρα κατὰ τῶν κατοίκων αὐτῆς. Ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς τῷ ἀπήντησε: «Σε εἰς οἱ παπάδες εἶσθε μικρόβια μιᾶς ἀρρώστειας, ἡ ὁποία ἔπιασεν αὐτοὺς τοὺς γκριαούρηδες καὶ δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ ἀνοίξουν τὰ μάτια τους νὰ ἰδοῦν ποῖο εἶναι τὸ σὺμφέρον τους. Καταλαβαίνεις τί σοῦ λέγω. Λοιπόν, οἱ γιατροὶ καταστρέφουν τὰ μικρόβια καὶ ἡμεῖς ἐσᾶς τοὺς παπάδες καὶ τοὺς δασκάλους, ποὺ εἶσθε τὰ μικρόβια, θὰ σᾶς κρεμάσουμε γιὰ νὰ γλυτώσουν καὶ οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Ρωμηοὶ ἀπὸ τὰ χέρια σας».

Ἡ εὐθαρσὴ καὶ ἐθνοπρεπὴς ἐπέμβασις τοῦ Μητροπολίτου εἶναι ἀληθὴς, ὅτι ἐξηγρίωσεν ἀκόμη περισσότερο τοὺς Τοῦρκους δυνάστας. Τὰ βασανιστήρια καὶ τὰ μαρτύρια κατὰ τῆς πόλεως ἐνετάθησαν. Ὅλοι οἱ κάτοικοι, ἂν καὶ ἐτέλουν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀγωνίας, ἀπέβλεπον πρὸς τὸν ἀτρόμητον ποιμενάρχην, ἐκ τοῦ ὁποίου πάντοτε ἤντλουν θάρρος καὶ ἐλπίδας. Αἱ ἐκθέσεις του πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ αἱ ἀλεπάλληλοι καταγγελίαι αὐτοῦ περὶ τῶν ὑπερβασιῶν καὶ βιαιοτήτων τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Ἀζήζ Μπέη καὶ ὅλαι αἱ πρὸς πᾶσαν ἄλλην κατεῦθυσιν γενόμεναι ἐνέργειαι τοῦ Ἱεράρχου ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ τότε ἐν Κυδωνίαις Προξένου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Ἰωσήφ ἐπέφεραν, ὡς ἀποτέλεσμα, τὴν χαλάρωσιν τῶν αὐστηρῶν μέτρων τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου ἀρχομένου τοῦ Ἰουλίου. Ὡς φαίνεται, ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς ἔλαβεν ἀρμοδίας αὐστηρὰς διαταγὰς νὰ φανῆ ἐπιεικής, διότι ἀπὸ τότε μετέβαλε τὴν στάσιν του ἀπέναντι τοῦ Μητροπολίτου καὶ ἤρχισε νὰ μεταχειρίζεται φιλόφρονος τρόπους, ζητήσας, τρόπον τινά, συγγνώμην διὰ τὴν προτέραν του συμπεριφορὰν.

Ἐπὶ τέλος, τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Ἰουλίου ἐλύθη ὁ στρατιωτικὸς νόμος, ἀφοῦ βεβαίως κατεδικάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἐκτάκτου Στρατοδικείου πολλοὶ πολῖται καὶ ἐρρίφθησαν ὡς κατὰδικοι εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Ἀλικαρνασσού, τοὺς ὁποίους ὁ Μητροπολίτης κατώρθωσε μετὰ ἐν ἔτος νὰ ἀπαλλάξῃ διὰ τῆς ἀπονομῆς χάριτος. Οὕτως ἔλξεν ἡ πρώτη περίοδος τῶν

ἀγῶνων τοῦ Ἱεράρχου ἐν τῇ πόλει τῶν Κυδωνιῶν.

Ὁ Μητροπολίτης Κυδωνιῶν Γρηγόριος ἦτο ἐνθερμος θιασώτης τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου καὶ θαυμαστῆς τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ ἔργου του, χαιρετίσας με ἀνυπόκριτον χαρὰν τὴν ἐλευσίν του εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Μεγαλονήσου. Ὑπῆρξεν ἀγνὸς ἰδεολόγος, ἐξετάζων πάντοτε ἀπὸ περιωπῆς τὰ πράγματα, χωρὶς νὰ δουλεύῃ εἰς πάθη κομματικά.

Ὅτε ἦλθεν ὁ καιρὸς ν' ἀνοίξῃ ἡ ἐλληνικὴ πατρίς τὰς ἀγκύλας τῆς, διὰ νὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὰ ἄλλα τέκνα τῆς, ὡς ἦσαν ἡ Ἡπειρος, ἡ Μακεδονία, ἡ Θράκη καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, οἱ Τοῦρκοι εἰς τὰς Κυδωνίας, φοβισμένοι ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων περιλάμπρων νικῶν τοῦ ἐλληνικοῦ στρατοῦ, ἐφάνησαν πρὸς στιγμὴν, ὡς μετανοοῦντες δι' ὅσα κακὰ εἶχον διαπράξει καὶ ἤρχισαν νὰ περιποιῶνται κάπως τὸ ἐλληνικὸν στοιχεῖον. Τότε ἐνθουσιῶν ὁ ἀείμνηστος Γρηγόριος ἔλεγε διαρκῶς: «Ἐπὶ τέλους ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Δόξα τῷ Θεῷ! Ἐλπίζω, ἡ τουρκικὴ τίγρις νὰ μείνῃ χωρὶς ὄνυχας πλέον». Ὅτε δὲ εἰς αὐτὰ τὰ ἐγκατα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἔφθανεν ἡ βαρῆς φωνὴ τῶν ἐλληνικῶν τηλεβόλων καὶ ἔπιπε τὸ Μπιζάνι, ἐσκίρτα ἐξ ἀγαλλιᾶσεως ἡ πατριωτικὴ του καρδιά.

Ἐν τῇ προσπαθείᾳ του ὅπως ἀναδείξῃ τὴν πόλιν τῶν Κυδωνιῶν κραταῖον στήριγμα τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ καὶ δυναθῇ αὐτὴ νὰ ἐπανακτήσῃ τὴν ἱστορικὴν τῆς λάμπριν καὶ δύναμιν, ἣν εἶχεν ὡς ἐκ τῶν προνομίων, ὧν ἀπήλαυεν, ὑπέμνησεν εἰς τὸν Ἐλευθέριον Βενιζέλον τὴν ἄλλοτε προνομιούχον θέσιν τῆς πόλεως καὶ ἐζήτησεν, ἵνα κατὰ τὰς περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεις ὑποστηριχθῇ ἡ πόλις τῶν Κυδωνιῶν καὶ ἀναγνωρισθῶν τὰ προνομία τῆς «ἐπ' ἀγαθῷ αὐτῆς καὶ τοῦ ὑποδούλου μικρασιατικοῦ λαοῦ», ὡς ἔγραφεν.

Ἀλλὰ τίς ἐπίστευεν ὅτι ἡ τουρκικὴ θηριωδία, μόλις ὡς ὑπεγράφη ἡ εἰρήνη, θὰ ἐμελέτα τὴν ὀλοκληρωτικὴν πλέον ἐξόντωσιν τῶν χριστιανῶν, ἀφοῦ νωπαὶ ἦσαν ἀκόμη αἱ δάφναι τῶν νικῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔσταζον ἀκόμη αἶμα αἱ πληγαὶ τῆς τουρκικῆς Ἐπικρατείας. Καὶ ἐν τούτοις κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1914 κηρύσσεται ἀμειλίκτος ἐν Τουρκίᾳ ὁ ἀνθελληνικὸς διωγμὸς καὶ δὲν ἐβράδυνε τὸ κακὸν νὰ ἐπεκταθῇ καὶ μέχρι τῶν Κυδωνιῶν καὶ τῶν πέριξ ἀκμαζουσῶν ἐλληνικῶν κοινοτήτων. Περιδεεῖς καὶ περίτρομοι οἱ κάτοικοι τῶν πέριξ χωρίων, τὰ πάντα ἐγκαταλείποντες, σπεύδουν εἰς τὰς Κυδωνίας, ἵνα σωθῶν ἐκ τῆς σφαγῆς καὶ τῆς ἀτιμώσεως.

Εἰς νέους πάλιν ἀγῶνας ἀποδύεται ὁ μαρτυρικὸς Ἱεράρχης. Ὑποβάλλει εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκθέσεις διὰ τὰ νέα διαδραματιζόμενα γεγονότα, διαμαρτύρεται με σθεναρὰν γλῶσσαν εἰς τὰς ἀρχάς, ἐπισκέπτεται καὶ παρηγορεῖ τοὺς δυστυχεῖς, τοὺς ἐνισχύει με ἱματισμὸν καὶ τρόφιμα καὶ φροντίζει διὰ τὴν περαιοσίν των εἰς τὴν Μυτιλήνην, ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν σταματᾷ. Ἀπειλεῖται ἤδη καὶ αὐτὴ ἡ πόλις, πόλις κατ' ἐξοχὴν ἐλληνικὴ, με ἀμιγῆ ἐλληνικὸν πληθυσμὸν 35.000 κατοίκων. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κατοίκους

ΤΑ ΝΕΙΑΤΑ ΚΑΙ Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ (*)

Μακαριώτατε,

Κυρίαί και Κύριοι,

1. Με ἐξαιρετικήν χαράν χαιρετίζω τὸ νέον κτίριον τῆς Χ.Ε.Ν. καὶ συγχαίρω τὶς πρωτεργάτριές του, διότι αὐτὸ θὰ εἶναι εἰς τὸ διηγεκές, κέντρον καὶ ναὸς τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῆς νεολαίας.

2. Αὐτὸς ὁ σκοπὸς τοῦ κτιρίου τῆς Χ.Ε.Ν. ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν διαλέξεων ποὺ ἀνηγγέλθησαν καὶ εὐχαριστῶ τὴν διοίκησίν της, γιὰ τὴν

* Διλέξεις τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀμίλλα Σ. Ἀλιβιζάτου, λεχθεῖσα ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ νέου ἰδιοκτήτου κτιρίου τῆς «Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Νεανίδων» (Χ.Ε.Ν.) Ἀθηνῶν, τῇ 9ῃ Φεβρουαρίου π. ἔ., ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κυρίου Σπυρίδωνος. Δημοσιεύεται ἐνταῦθα ἐξ ἐστενογραφημένων πρακτικῶν διὰ τὸ γενικώτερον ἐνδιαφέρον τοῦ θέματος.

φοβηθέντες ἤρχισαν νὰ φεύγουν εἰς Μυτιλήνην.

Εἰς τὴν μνήμην ὄλων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔζησαν τὰ γεγονότα, ζωηρὰ παραμένει ἡ ἀνάμνησις δύο περιστατικῶν, τὰ ὅποια μαρτυροῦν τὴν τόλμην καὶ τὴν γενναίότητα τοῦ Ἱεράρχου, καθ' ἃς ἡμέρας ἡ τουρκικὴ ἀγριότης εἶχε φθάσει εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν.

Τὸ πρῶτον περιστατικόν: Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπὸ συμφώνου εἶχον συστήσει τότε τὴν πάσῃ θυσίᾳ παρεμπόδισιν τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς φυγῆς εἰς τὴν Μυτιλήνην. Συμφώνως δὲ πρὸς σχετικὰς περὶ τούτου ὁδηγίας, ἐνήργει ἡ Μητροπολις Κυδωνιῶν, βοηθουμένη ὑπὸ τοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Γρηγόριος περιέτρεχε τὰ παράλια, διὰ νὰ συγκρατήσῃ τὴν διαρρέουσαν πόλιν. Ἐπιβὰς δὲ ἡμέραν τινὰ λέμβου, ἀνήχθη μέχρι τοῦ μέσου τοῦ λιμένος, ἵνα ἐμποδίσῃ ἀκάτιά τινα πλήρη προσφύγων ἀποπλεόντων εἰς Μυτιλήνην. Οἱ Τοῦρκοι, βλέποντες τὸν Μητροπολίτην νὰ καταβάλλῃ ἀπεγνωσμένας προσπάθειας, διὰ νὰ ματαιώσῃ τὰ σχέδιά των, διέταξαν τὸν διοικητὴν τῆς Ἀστυνομίας νὰ ἐπιτιμῆσῃ τὸν Ἱεράρχην καὶ ἀμέσως ἐκ τοῦ Τελωνείου, ἐνθα συνεδρίασαν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Κομιτάτου, ἀποσπᾶται μία λέμβος, φέρουσα τὸν ἀρχιστυνόμον, ὁ ὁποῖος, μένεα πνέων κατὰ τοῦ Μητροπολίτου, πλησιάζει αὐτὸν καὶ τῷ λέγει ἐκ τῆς λέμβου: «Διατί, Δεσπότη Ἐφέντη, ἐμποδίζεις τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λαοῦ; Τώρα ἔχομεν Σύνταγμα καὶ συνεπῶς ἕκαστος εἶναι ἐλεύθερος νὰ φύγῃ ἢ νὰ μείνῃ». Καὶ ὁ Μητροπολίτης, ὁ ὁποῖος διεκρίνετο διὰ τὴν διπλωματικὴν του ἱκανότητα, τῷ ἀπαντᾷ: «Κύριε ἀρχιστυνόμε, σᾶς ἐρωτῶ: Μήπως πρόκειται αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις νὰ σφάξῃ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ φεύγουν;» («Ἰστάφουρλα») (= ἄπαγε), ἀπαντᾷ ἐκεῖνος. «Ἐ, αὐτὸ ἀκριβῶς λέγω καὶ ἐγὼ εἰς αὐτοὺς. Νὰ μὴ φοβοῦνται, νὰ μὴ φεύγουν, διότι ἡ Κυβέρνησις φροντίζει διὰ τὴν ἀσφάλειάν των». Ἄναυδος ἔμεινεν ὁ Τοῦρκος ἀστυνόμος ἐκ τῆς εὐστόχου ἀπαντήσεως τοῦ Μητροπολίτου, δι' ὃ ἐπανήλθεν ἄπρακτος.

(Ἐπεταί τὸ τέλος)

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΙΑΚΩΒΟΣ

τιμὴν ποὺ μοῦ ἔκαμε, νὰ μὲ παρακαλέσῃ νὰ ἀναλάβω τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πρώτου θέματος («Τὰ νεῖα τὰ καὶ ἡ Θρησκεία»).

3. Εὐχαρίστως ἐδέχθηκα καὶ γιὰ τὴν σχετικὴν εἰδικότητά μου, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως γιὰ τὴν ἰδιότητά μου ὡς Προέδρου τῆς Χ.Α.Ν. Ἑλλάδος, ἡ ὁποία διὰ τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις της εἶναι ἀδελφὴ Ὀργάνωσις τῆς Χ.Ε.Ν.

4. Ὑπὸ αὐτὴν τὴν ἰδιότητα μάλιστα συγχαίρω τὴν Χ.Ε.Ν., ποὺ ἐσκέφθηκε νὰ ὀργανώσῃ αὐτὴν τὴν σειρὰν τῶν διαλέξεων, καὶ μάλιστα μὲ πρῶτον θέμα τὸ σημερινόν, διότι τὸ θρησκευτικὸν στοιχεῖον τῆς παιδαγωγικῆς προσπάθειας τῶν δύο Ὀργανώσεων κοντὰ στὰ ἄλλα, ποὺ θὰ ἀποτελέσουν τὰ θέματα τῶν ἄλλων ὁμιλητῶν, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα.

5. Ἡ θρησκευτικὴ μόρφωσις μὲ τὸν σκοπὸν τῆς δημιουργίας θρησκευτικῆς προσωπικότητος, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα προβλήματα καὶ ἐξαρτᾶται ἀπολύτως ἀπὸ τὴν οὐσίαν τῆς θρησκείας καὶ τὴν πραγματικὴν κατανόησίν της εἰς ὅλην της τὴν πληρότητα.

6. Πρὶν ὅμως ἔλθω εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, εἶναι ἀνάγκη νὰ καθορίσω πῶς, καὶ γιατί καταγίνονται ἡ Χ.Ε.Ν. καὶ ἡ Χ.Α.Ν. μὲ τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν τῶν νέων καὶ ποίαν ἐννοίαν ἔχει ἡ προσπάθειά των αὐτῇ.

7. Χωρὶς ἀμφιβολίαν, ἡ θρησκεία εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ εὐγενέστερα συναισθήματα τοῦ ἀνθρώπου, διότι ὅταν εἶναι καθαρὰ, εἶναι ἀπολύτως ἀδιάβλητος ἀπὸ κάθε εἶδους συμφεροντολογίαν. Ἡ σωστὴ τοποθέτησις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ στὴ ζωὴ ἐξαρτᾶται σπουδαίως ἀπὸ τὴν σωστὴν κατανόησιν τῆς θρησκείας, μὲ ἄλλα λόγια ἀπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Θεοῦ.

8. Αὐτὴ ὅμως ἡ τοποθέτησις ἐπιτυγχάνεται, ἀφοῦ περάσῃ κανεὶς ἀνέπαφος καὶ, ἂν εἶναι δυνατόν, χωρὶς παρεκκλίσεις, ἀπὸ τὸν ἴσιον δρόμον, ποὺ οἱ κακοὶ ἄνθρωποι ὅμως τὸν σπέρνουν συνεχῶς καὶ τὸν ἀποκλείουν μὲ πέτρες, μὲ ἀγκάθια καὶ μὲ χίλια δύο ἐμπόδια, καὶ ποὺ μέσα στοὺς κακοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους πρωτοστατεῖ συχνά, ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτὸς μας.

9. Ἐτσι ὁ ἄνθρωπος, μὲ τὶς ἰδικές του δυνάμεις, δὲν ἠμπορεῖ οὔτε νὰ εὕρῃ μόνον τὸν δρόμον αὐτόν, οὔτε, καὶ ἂν τὸν εὕρῃ, νὰ τὸν βαδίσῃ ἄκοπα καὶ ἄνετα.

Διὰ νὰ τὸ κατορθώσῃ αὐτό, χρειάζεται «δύναμιν ἐξ ὕψους», ἡ ὁποία φανερώνεται στὰ ὑψηλότερα χαρακτηριστικὰ καὶ στὰ ὑψηλότερα ἰδανικὰ τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.

10. Αὐτὰ εἶχεν ὑπ' ὄψει τοῦ ἑναὸς μεγάλου πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς ἡγέτης, ποὺ ἀνεδείχθηκε, ἀκριβῶς γιὰ τὴν προσπάθειά του αὐτῇ, συγχρόνως καὶ σὰν ἓνας μεγάλος θρησκευτικὸς ἀρχηγός, ὅταν συνεχῶς προσήνεχε καὶ παρακαλοῦσε τὸν Θεόν. «Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεὸς καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου», διότι μόνον μὲ καθαρὴ καρδίαν καὶ ἀπολύτως εὐθὴν καὶ ἀκαμπτον χαρακτῆρα ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ σταθῇ καλὰ μέσα εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ νὰ βαδίσῃ σταθερὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ τὸν ἴσιον μὲν, ἀλλὰ μαρτυρικὸν δρόμον τῆς ζωῆς, ὅταν τὸν βαδίξῃ συνειδητὰ. Ἄλοῖμονον, ἀληθινά, στὸν ὁδοιπό-

ρον ἐκεῖνον τῆς ζωῆς πού ἀμφιταλαντεύεται ὡς πρὸς τις δύο αὐτὲς θεμελιώδεις ἀρχές της.

11. Οἱ ἱδρύται τῆς Χ.Α.Ν. καὶ τῆς Χ.Ε.Ν. εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς παρετήρησαν, πὼς οἱ νέοι ἔχουν ἀνάγκη αὐτῆς τῆς θρησκευτικῆς διαπαιδαγωγήσεως, γιὰ τὰ πρῶτα μάλιστα ἀσταθῆ βήματα τῆς νεότητος. Καὶ τὴν ἀνεζήτησαν, φυσικά, μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, διότι ὅπως ἤξευραν ἀπὸ τὴν ἰδικήν τους πείραν τῆς ζωῆς, καλλίτερος παιδαγωγὸς ἀπὸ τὸν Χριστὸν δὲν ὑπάρχει. Ἀκριβῶς δὲ δι' αὐτὸ ὠνόμασαν καὶ τὰς Ὁργανώσεις των χριστιανικάς, διότι δι' αὐτῶν ἐπεδίωκον τὴν πραγματοποίησιν τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν εἰς τὴν ζωὴν τῶν νέων.

12. Ὁ σκοπός, πού ἔχουν αἱ δύο αὐταὶ Ὁργανώσεις, νὰ μορφώσουν τοὺς νέους πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς κοινωνικῆς ἐξυπηρετήσεως, ἐμπνεομένης ἀπὸ τὰ χριστιανικὰ ἰδανικά, δίδει ἀκριβῶς τὸν θρησκευτικὸν χαρακτήρα καὶ τὸ θρησκευτικὸν χρώμα, πού ἔχουν αἱ Ὁργανώσεις μας, πού χωρὶς νὰ ἀποτελοῦν μίαν Ὁργάνωσιν, ἔχουν ὅμως πολλὰ κοινὰ εἰς τὸν τρόπον καὶ τὴν μέθοδον τῆς ἐπιδιώξεως τῆς ἐπιτυχίας τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ.

13. Εἰς τὸ σημεῖον ὅμως αὐτὸ ὑπάρχει ἀνάγκη μιᾶς ἐξηγήσεως πρὸς ἀποφυγὴν μιᾶς μεγάλης παρεξηγήσεως.

Πρέπει, δηλαδή, νὰ καθορισθῇ ὁ χαρακτήρ τῆς χριστιανικῆς ἀνατροφῆς, πού δίδουν ἡ Χ.Ε.Ν. καὶ ἡ Χ.Α.Ν. εἰς τὰ μέλη των.

14. Αὐτὴ ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή ἔχει εὐρύτερον καὶ ὄχι στενότερον χαρακτήρα. Δὲν ἐπιδιώκουν δηλ. νὰ μορφώσουν τοὺς νέους κατὰ τρόπον, κτυπητὰ, ἅς ποῦμε, ἐκδηλωτικὸν μιᾶς ἑξωτερικῆς θρησκευτικότητος πού, ἂν καὶ θεραπευτὴ βέβαια ὠρισμένες ψυχικὰς ἀνάγκες, δὲν ἀνταποκρίνεται καὶ τόσον εἰς τὸ βάθος, πού πρέπει νὰ ἔχη ἡ ἐπίδρασις τῆς ζωντανῆς θρησκείας. Καταγίνονται, μᾶλλον, εἰς τὸ νὰ διδάξουν τοὺς νέους, ὅτι ἐκεῖνος, πού ἔχει ἀληθινὰ πίστιν εἰς τὸν Θεόν, ζῆ κατὰ Χριστόν, κανονίζει δηλ. τὴν ζωὴν του σύμφωνα μὲ τὰς θρησκευτικὰς του ἐμπνεύσεις, μὲ δύο λόγια ζῆ τὴν θρησκείαν του.

15. Ἀλλὰ διατί ἡ Χ.Ε.Ν. καὶ ἡ Χ.Α.Ν. συγκεντρώνουν τὴν προσοχὴν τους εἰς αὐτὸν τὸν εὐρύτερον χαρακτήρα τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως;

Ἀπλούστατα, διότι ὅλοι οἱ νέοι δὲν ἔχουν στενότερον θρησκευτικὸν ἐνδιαφέρον καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ περισσότεροι.

16. Οἱ νέοι, πού εἶναι περισσότερον θρησκευτικὰ διατεθειμένοι ἐκλύονται φυσικά ἀπὸ τὰς καθαρῶς θρησκευτικὰς Ὁργανώσεις, πού ἔχουν καθαρῶς θρησκευτικὰς ἐπιδιώξεις καὶ πού οἱ νέοι αὐτοί, μὲ τὴν καλὴν θρησκευτικὴν ἐργασίαν, πού γίνεται σ' αὐτὲς, εὐρίσκουν περισσότερην ἱκανοποίησιν, ἀπὸ τὴν, ἅς ποῦμε, ἐλευθεριωτέραν θρησκευτικὴν ἀγωγήν καὶ ἀπασχόλησιν τῆς Χ.Ε.Ν. καὶ τῆς Χ.Α.Ν.

17. Αὐτὲς θέλουν νὰ πλησιάσουν τοὺς νέους, πού εἶναι πιὸ ἀδιάφοροι πρὸς τὴν θρησκείαν, καὶ προσπαθοῦν νὰ τοὺς ἐμπνεύσουν ἀβίαστα τὰ χριστιανικὰ ἰδεώδη καὶ τὴν μαρτυρικὴν πολλὰκις πραγματοποιήσιν τους, καὶ αὐτὸ ὄχι μέσα σὲ στενὰ θρησκευτικὰ καὶ ἐκκλη-

σιαστικὰ πλαίσια, διὰ τὰ ὁποῖα οἱ ἴδιοι δὲν ἔχουν ἀμεσώτερον ἐνδιαφέρον, χωρὶς, ὅπως θὰ ποῦμε, νὰ στεροῦνται καὶ οὗτοι καὶ τῆς καθοδηγήσεως εἰς τὴν ἄλλην ἑξωτερικὴν θρησκευτικότητα.

18. Αὐτὸς εἶναι ὁ κύριος λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον, ὅταν ἱδρύσαμεν ἐδῶ τὴν Χ.Α.Ν., καὶ τὸ ἴδιον ἔγινε ὅταν ἱδρύθηκεν ἡ Χ.Ε.Ν., ἐδόσαμεν αὐτοῦ τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς μορφῆς τὴν θρησκευτικότητα, καὶ ἔτσι ἀπεφυγάμεν συγγρόνως μίαν ἄλλην καὶ ἐπικίνδυνον δυσκολίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἀναπόφευκτη, ὅταν καταγίνεται μίαν Ὁργάνωσιν, σὰν τις ἰδικὲς μας, μὲ θρησκευτικὴν μόρφωσιν στενωτέρου χαρακτήρος.

19. Ὑπάρχει δηλ. ὁ κίνδυνος νὰ σχηματισθῇ ἡ σφοδρὰ ἀντίληψις, πὼς ἡ Ὁργάνωσις μεταβάλλεται σιγὰ σιγὰ σὲ Ἐκκλησίαν, καὶ μάλιστα σὲ ἐκλεκτὴν Ἐκκλησίαν, διότι αὐτὴ φροντίζει διὰ τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν μελῶν της καλλίτερα ἀπὸ ὅ,τι ἡ ἐπίσημη Ἐκκλησία.

Ἀκριβῶς δὲ αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο πού θέλουμε νὰ ἀποφύγουμε.

20. Σὰς προσθέτω μάλιστα, πὼς στὴν ἀρχὴ τῆς ἱδρύσεως τῶν Ὁργανώσεών μας πολλοὶ καλοθεληταί, ἀπὸ ἄγνοιαν, βέβαια, ἐπεχείρησαν νὰ τὶς χαρακτηρίσουν ὡς ξένες προπαγανδιστικὰς ἐκκλησιαστικὰς Ὁργανώσεις, χωρὶς νὰ προσέξουν πὼς σ' αὐτὸ ἀντιέγει ἀμέσως, ἂν ὄχι ἄλλο, καὶ ὁ παγκόσμιος χαρακτήρ, πού ἔχουν, πού δὲν ἀντιπροσωπεύουν δηλ. καμμίαν ἐπὶ μέρος Ἐκκλησίαν, πού θὰ εἶχε ἔστω τὴν διάθεσιν νὰ κάμῃ προπαγάνδαν γιὰ λογαριασμόν της, ἀλλὰ ἔχουν ἀνοικτὰς τὶς πύλες των εἰς τοὺς χριστιανοὺς νέους κάθε ἐκκλησιαστικῆς προελεύσεως καὶ θρησκευτικῆς διαθέσεως, καὶ εἰς τοὺς μὴ χριστιανοὺς ἀκόμη.

21. Ἔτσι ἀπεφυγάμεν ἐπιμελῶς κάθε τι πού θὰ ἔδιδε ἀκόμη καὶ τὴν ἐντύπωσιν μόνον, πὼς ἀναπτύσσουμε στενὴν θρησκευτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν δρᾶσιν. Καὶ πραγματικὰ γρήγορα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ φανερώθηκε, ὅτι αἱ δύο Ὁργανώσεις δὲν ἔχουν τίποτε τὸ κοινὸν μὲ θρησκευτικὰς προπαγάνδας καὶ, σὰν παγκοσμίου χαρακτήρος πού εἶναι, προσαρμόσθησαν θρησκευτικῶς ἀπόλυτα εἰς τὸ περιβάλλον τῆς ὀρθοδόξου μας ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

22. Μὴ νομισθῇ δὲ μὲ αὐτὸ, πὼς δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ὁ καθαρὸς θρησκευτικὸς καὶ ἐκκλησιαστικὸς τύπος, ἢ ὅτι ὑποτιμοῦμεν καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὴν ἀξίαν του, ἀκριβῶς διὰ τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγήν, ἀφοῦ μάλιστα στὴν ὀρθόδοξον ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν ὁ τύπος ὁ λατρευτικὸς δὲν εἶναι κοινὸς τόπος, ἀλλὰ οὐσιαστικὴ ἔκφρασις τοῦ περιεχομένου του.

Ἀλλὰ δὲν θέλουμε καθ' οἰονδήποτε τρόπον νὰ ὑπείσθουμε εἰς καθαρὰ ἐκκλησιαστικὰς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητες.

23. Γι' αὐτὸ, θεραπεύοντες εἰς τὰ μέλη μας καὶ αὐτὸ τὸ στενότερον θρησκευτικὸν στοιχεῖον, ἀπαραίτητον καὶ αὐτὸ διὰ τὴν πλήρη θρησκευτικὴν ἀγωγήν, ἀφίνουμε τὴν πλήρη ἐξυπρέτησίν του ὡς πρὸς αὐτὸ, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ παρακαλοῦμεν αὐτὴν μὲ τὰ ὄργανά της νὰ μᾶς βοηθήσῃ, εἰς τὴν κοινὴν καὶ δημοσίαν προσευχὴν, εἰς τὶς λειτουργίας καὶ ἄλλες θρησκευτικὰς τελετὰς, εἰς τὴν μελέτην καὶ ἐρμηνείαν τῆς Ἁγίας Γρα-

φής και εις ὅ,τι ἄλλο εἰδικά θρησκευτικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ὑπάρχει καὶ ἔτσι νὰ μὴ παραλείπεται καὶ αὐτῆς τῆς πλευρᾶς ἢ θεραπεία διὰ τῆς ἰδίας ὅμως τῆς ἐπισήμου 'Εκκλησίας, καὶ ἔτσι ὄχι μόνον νὰ ἀποφεύγεται κάθε κακόβουλος παρεξήγησις, ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιὰ μας νὰ ζοῦν μέσα εἰς τὴν ἐλευθερὴν ἐλληνικὴν θρησκευτικὴν ἀτμόσφαιραν ποῦ ἀντιπροσωπεύει ἡ ὀρθοδοξία μας.

24. 'Εγὼ προσωπικῶς ἐπέμεινα κατὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Χ.Α.Ν. εἰς αὐτὸ τὸ σχῆμα τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως καὶ ἡ Χ.Α.Ν. καὶ ἡ Χ.Ε.Ν. δὲν πρόκειται νὰ βγοῦν ἀπ' αὐτό, διότι θέλομε αἱ 'Οργανώσεις μας νὰ κρατήσουν τὸν εὐρύτερον θρησκευτικὸν χαρακτῆρα ποῦ ἔχουν, διὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ ἔχουν ἀνοικτές τὶς θύρες εἰς ὅλους τοὺς νέους, ποῦ θέλομε νὰ πάροιν βασικὰ χριστιανικὴν ἀνατροφὴν.

25. "Ἐτσι ἐξηγεῖται πῶς ἐκερδίσαμε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν δικαίαν ἐμπιστοσύνην τῆς 'Εκκλησίας καὶ διατὶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔχουμε, καὶ εἰμεθα ὑπερήφανοι δι' αὐτό, ὡς ἐπιτίμους Προέδρους τῶν 'Οργανώσεών μας τοὺς κατὰ καιροὺς Ἀρχιεπισκόπους 'Αθηνῶν καὶ τοὺς κατὰ καιροὺς Μητροπολίτας Θεσσαλονίκης.

26. 'Η Χ.Ε.Ν., διὰ νὰ ἐννοήσετε τὸ πρᾶγμα καλύτερα, ἴδρυσεν εἰς τὸ καινούργιο τοῦ κτίριο, εἰς τὸ πλάι ἐδῶ, παρεκκλήσιον καὶ ἔτσι ἔχει καὶ ἡ Χ.Α.Ν. στὴ Θεσσαλονίκη στὸ μεγάλο τοῦ κτίριο καὶ ἡ Χ.Α.Ν. 'Αθηνῶν, ποῦ δὲν ἔχει ἀκόμη ἰδικὸ τοῦ κτίριο, γιὰ ὅλες τὶς θρησκευτικὰς τελετὰς ὁδηγεῖ τὰ παιδιὰ τῆς εἰς τὶς ἔξω ἐκκλησίας, ὄχι μόνον διὰ νὰ τονίσουν συμβολικὰ τὸν θρησκευτικὸν τοῦ χαρακτῆρα, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν θρησκευτικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἐξυπηρέτησιν τῶν μελῶν των. Τοῦτο τὸ δεύτερον, ὅμως, τὸ ἀφίνομεν ἐξ ὁλοκλήρου στὴν 'Εκκλησίαν, χωρὶς ἰδικὴν μας ἀμεσώτεραν πρωτοβουλίαν.

27. Αὐτὴ ἡ θρησκευτικὴ διευθέτησις ἐξυπηρετεῖ καὶ ἓνα ἄλλον βαθύτερον σκοπὸν.

"Ὅτι, τὰ μέλη μας ὁδηγοῦνται εἰς τὸ νὰ σέβωνται ὅπως πρέπει τὴν 'Εκκλησίαν μας καὶ νὰ μὴ τοὺς περάσῃ ποτὲ ἡ ἰδέα ὅτι ἡ 'Οργάνωσίς των, ἐπειδὴ εἶναι εὐρύτερα θρησκευτικὴ, ἡμπορεῖ νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν 'Εκκλησίαν, ἀλλὰ τούναντι νὰ αἰσθάνωνται πῶς ἡ 'Οργάνωσίς των ἀπὸ θρησκευτικῆς πλευρᾶς εἶναι ἀπόλυτα ἐξηρητημένη ἀπὸ τὴν 'Εκκλησίαν καὶ εἶναι βαλμένη ἀπόλυτα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς.

28. Αὐτὲς ὅμως οἱ ἀναγκαῖες ἐξηγήσεις με ἀπεμάκρυναν κάπως ἀπὸ τὸ κύριον σημεῖον τοῦ θέματος, ποῦ ἐξετάζουμε σήμερα «Τὰ νειᾶτα καὶ ἡ θρησκεία», καὶ εἰδικά σ' ἐκεῖνο τὸ σημεῖον, ποῦ ἐθίξαμε στὴν ἀρχὴν τὴν ἀξίαν δηλ. καὶ τὴν οὐσίαν τῆς θρησκευτικότητος γιὰ τὴν νεολαίαν καὶ τὴν προσπάθειαν δημιουργίας μιᾶς θρησκευτικῆς προσωπικότητος, σύμφωνα με τὸ κύριον περιεχόμενον τῆς θρησκείας.

29. Καὶ βέβαια, ἐδῶ δὲν θὰ ὁμιλήσουμε γενικώτερα περὶ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ εἰδικώτερα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἰδικῆς μας θρησκείας, τῆς χριστιανικῆς, διότι αὐτὴ κυρίως μᾶς ἐνδιαφέρει καὶ τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἰδανικῶν αὐτῆς τῆς θρησκείας, τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὑπὸ τὴν μορφήν μάλιστα τῆς 'Ορθοδοξίας μας, ἐπιδιώκομεν.

30. Εἶπαμε πάρα πάνω, πῶς ἡ θρησκευτικὴ προσωπικότης ἐξαρτᾶται ἀπόλυτα ἀπὸ τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν οὐσίαν τῆς θρησκείας τῆς. Συνεπῶς, ἀπὸ τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν ποιότητα, ποῦ ἔχει ὁ Χριστιανισμὸς μας, ἐξαρτᾶται τὸ περιεχόμενον τῆς θρησκευτικῆς προσωπικότητος καὶ, κατὰ συνέπειαν, καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς προσπάθειας τῆς θρησκευτικῆς διαπαιδαγωγήσεως, με τὸν σκοπὸν τῆς δημιουργίας τῆς θρησκευτικῆς προσωπικότητος ἢ ὅποια, ἂν εἶναι ἀληθινὴ καὶ γνησία, πρέπει νὰ θῆλῃ τὴν θρησκείαν τῆς ἀληθινὴν καὶ ζωντανὴν καὶ συνεπῆ με τὸν ἑαυτὸν τῆς καὶ ἐφαρμοζομένη ἐπάνω εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

31. "Ἐτσι ἐρωτοῦμε: Ποῦ ἔγκειται τὸ μεγαλεῖον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς βασικὰς, βέβαια, λεπτομέρειες τῆς διδασκαλίας τῆς, ἐν σχέσει με τὴν πίστιν καὶ τὴν ἠθικὴν, ποῦ αὐτὴν τὴν στιγμήν, πολὺ φυσικά, δὲν μᾶς ἀπασχολοῦν περισσότερο.

32. Προφανῶς εἰς τὴν πραγματικὴν ἀποκάλυψιν ποῦ μᾶς ἔκαμε ὁ Χριστὸς περὶ τῆς ἀληθινῆς οὐσίας τῆς θεότητος, ποῦ αὐτὴ εἶναι, ὅπως μᾶς εἶπε, πνεῦμα καὶ ἀγάπη.

33. 'Αλλὰ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὑπάρχει κάτι ἀνώτερο καὶ ὑπεροχώτερο καὶ αὐτὸ εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἀποκαλύψεως.

34. 'Ο Χριστὸς ἀπέκλεισε καὶ ἀποκλείει, ὅπως μᾶς διδάσκει ἡ ἱστορικὴ πεῖρα, τὴν θαυματουργικὴν, ἢ ἂν θέλετε τὴν μαγικὴν μετατροπὴν τοῦ ἀνθρώπου, πολὺ δυνατὴν σ' αὐτὸν ἀφοῦ εἶναι Θεός, εἰς ἓνα ὄν θρησκευτὸν ἢ εἰς ἓνα ἅγιον ὑποκειμενον.

35. 'Εφ' ὅσον ἀποκλείεται αὐτὴ ἡ μαγικὴ ἢ θαυματουργικὴ ἐνέργεια — καὶ ἂς μὴ συγχυθῇ ἐδῶ ἡ ἐνδυναμωτικὴ ἐνέργεια τοῦ 'Αγίου Πνεύματος ἐπάνω εἰς τοὺς ἄλλους χριστιανούς καὶ τοὺς 'Αποστόλους—ὁ Χριστὸς ἤθελε, πῶς ὁ ἀνθρώπινος νοῦς καὶ ἡ ἀνθρωπίνῃ διαίσθησις ἔχουν ὄρια, ποῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ ὑπερβῇ κανεὶς, ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι ὄν πεπερασμένον.

"Ὅσον καὶ ἂν νοητικῶς καὶ αἰσθηματικῶς κατευθυνθῇ ὁ ἀνθρώπος πρὸς τὸ ἄπειρον τῆς θεότητος, εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸ φθάσῃ, καὶ ἀκόμη πῶς περισσότερο ἀδύνατον νὰ τὸ ἐννοήσῃ, τοῦλάχιστον ἰκανοποιητικὰ. Τὶ μεγαλύτερη καὶ ἰσχυρότερη ἀνάτασιν, ὡς πρὸς τοῦτο θέλετε, ἀπὸ ἐκείνην τῶν ἀρχαίων μας φιλοσόφων, καὶ ἰδιαίτερος τοῦ Σωκράτη, ὁ ὁποῖος ἐπίμονα καὶ συνειδητὰ ἐτόνιζε τὸ περίφημον «ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα», ἀκόμη βέβαια καὶ διὰ τὴν προϋπόθεσιν τῆς συλλήψεως τοῦ ἀπείρου τῆς θεότητος.

Αὐτὴ ἡ ὁμολογία, ποῦ ἔχει παντοτεινὴ ἀξία, δεικνύει ὀλοφάνερα τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν εἰς τὸ ὑψιστον τῆς ἀξίας τῆς ὑπέρτατης προσπάθειας τῆς διὰ νὰ φθάσῃ τὸ ἄδυτον τῆς θεότητος.

'Ἐν τούτοις, ὁ Θεὸς δὲν ἤθελε νὰ ἀχρηστεύσῃ, οὔτε αὐτὲς τὶς περιορισμένους δυνατότητες τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐπέμεινε νὰ τὶς ἐξαντλήσῃ εἰς τὴν προσπάθειάν του ἐξ ὁλοκλήρου καὶ ὅλως διόλου συνειδητὰ.

36. "Ἐτσι, ὁ Θεὸς Χριστὸς με ἀπειρῆ συγκατάβασιν ἤλθε αὐτὸς κοντὰ στὸν ἀνθρώπον, ἀφοῦ μόνος του ὁ ἀνθρώπος δὲν ἡμποροῦσε νὰ τὸν πλησιάσῃ καὶ τοῦ ἔδωκε τὴν δυνατότητα νὰ τὸν πλησιάσῃ καὶ νὰ ἐννοήσῃ

τὴν θεότητα στὴν ἀνθρωπίνην τῆς ὑπόστασιν καὶ κατέστησε τὸν ἄνθρωπον ἱκανὸν νὰ κοντέψῃ τόσο πολὺ τὸ ἄπειρον καὶ ἀκατάληπτον τῆς Θεότητος στὴν ἀνθρωπινῇ τῆς μορφῇ.

37. Ἔτσι, ὁ Χριστιανισμὸς, μὲ αὐτὴν τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Χριστοῦ, γίνεται περισσότερο ἀνθρωποκεντρικὸν θρησκευμα, παρὰ ἀπόλυτα θεοκεντρικόν.

Διότι δὲν εἶναι μόνον τὸ σημεῖον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος Θεὸς ὢν ἐγένεν ἄνθρωπος σὰν καὶ μᾶς, διὰ νὰ μᾶς πλησιάσῃ καὶ τὸν πλησιάσωμεν καὶ τὸν ἀντιληφθῶμεν μὲ τὰ ἰδικά μας αἰσθητήρια καὶ, ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης, «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ», ἀλλὰ καὶ τὸ ἄλλο σπουδαῖον σημεῖον τῆς θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ, ὅπως λέγομεν μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν θεολογικὴν γλῶσσαν, τὴν καθοδήγησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθίσταται ἱκανὸς νὰ ἰδῇ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ αἰσθανθῇ τὴν θέρμην τῆς ἀγάπης Του, μὲ μόνον μέσον τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν συνάνθρωπόν του, μέσον ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὰς δυνάμεις του.

39. Ὁ Χριστὸς βεβαιώνει διὰ τοῦ Ἀποστόλου του: 1ον. Τὸ κοινὸν μυστικόν, ὅτι τὸν Θεὸν κανεῖς δὲν τὸν εἶδε, οὔτε πρόκειται νὰ τὸν ἰδῇ.

2ον. Πῶς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου βλέπει κανεῖς τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ.

3ον. Πῶς εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀγνῆς, δηλ. ἀδόλου, ἀδιαβλήτου καὶ ἀσυμφεροντολογήτου, ἀγάπης πρὸς τὸν ἄλλον ἄνθρωπον συνίσταται κυρίως ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν.

Καὶ 4ον. Πῶς ὁποῖος ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν δὲν ἔχει ἄλλο μέσον νὰ δεῖξῃ αὐτὴν τὴν ἀγάπην του, ἀπὸ μόνην τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Αὐτὸ δὲ τὸ τονίζει τόσο πολὺ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ὥστε νὰ λέγῃ ὀλοστρόγγυλα, πῶς ἐκεῖνος ποὺ λέγει πῶς ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, ἀλλὰ δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἀδελφὸν του, τὸν συνάνθρωπό του, εἶναι ψεύτης.

40. Ἔτσι διὰ τοῦ μέσου τῆς ἀγάπης κατορθώθη καὶ κατορθοῦται ὁ Θεὸς νὰ κατέβῃ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀνέβῃ πρὸς τὸν Θεόν. Περιττὸν νὰ προσθέσω καὶ πάλιν, ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ἀγάπης, ὅπως τὴν χαρακτηρίζει ὁ Παῦλος, τῆς ἀνυποκρίτου, διότι ὁ Θεὸς οὔτε μνηστρίζεται, οὔτε ἀπατάται· καὶ γι' αὐτὸ κάθε ἄλλου εἶδους ψεύτικη ἀγάπη καὶ ὑποκρισία πᾶσα συμβατικὴ καὶ «φήτορικὴ» ἀγάπη τοῦ εἶναι βδελυκτὴ καὶ μισητὴ καὶ ἀπαράδεκτη.

41. Ὅταν κατορθώσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀνέβῃ σ' αὐτὴν τὴν βαθμίδα καὶ νὰ ἐξαντλήσῃ αὐτὸν τὸν θησαυρὸν τῆς ψυχῆς του ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ποὺ μ' αὐτὸ οἱ μὲν ἰδικοὶ μας οἱ Ἕλληνας ἐννοοῦσαν ἐκεῖνο ποὺ λέμε ἡμεῖς σήμερον ἀνθρωπισμὸν, κηρύσσοντες πῶς δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὀραϊότερον καὶ ἀνώτερον πράγμα ἕξιον νὰ ἀγαπηθῇ ἀπόλυτα σ' αὐτὸν τὸν κόσμον ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ὅταν βέβαια εἶναι ἄνθρωπος, ὁ δὲ Χριστὸς τὸ ὠνόμασε «τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην», τότε εἶναι βέβαιον πῶς ὁ ἄνθρωπος ἀνέβηκε, ὡς τὸ τελευταῖο μάλιστα σκαλί, τὴν σκάλα ποὺ σὰν τὴν σκάλα τοῦ Ἰακώβ τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας, φθάνει ὡς

τὴν ἄκραν τοῦ οὐρανοῦ καὶ μέσα σ' αὐτὴν τὴν πανανθρώπινην προσπάθειαν καὶ διάθεσιν, μὲ ὁδηγὸν τὸν Χριστόν, κατορθώνει στὸ πρόσωπον τοῦ συνανθρώπου του νὰ ἰδῇ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ «ἐνώπιος ἐνωπίω», διότι, ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ», καὶ ὅπως ὁ ἴδιος εἶπε δίδων εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν καινούργιον νόμον τοῦ τῆς ἀγάπης, «ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις». Ἔτσι πέρνει ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἀπεριόριστα κοινωνικὸν χαρακτήρα, διότι ἡ κοινωνία τῶν ἀνθρώπων εἶναι ποὺ τὴν ἐνδιαφέρει καὶ μέσα σ' αὐτὴν βρίσκει τὴν ἀληθινὴν τῆς ἐκδήλωσιν εἰς ὅλην τῆς τὴν πληρότητα. Καὶ ὅπως λέγει ὁ Παῦλος, «ὡμεῖς ἐστὲ ναὸς τοῦ Θεοῦ», ἔχοντες εἰς τὸ ἄδυτον τῆς καρδίας σας γραμμένον τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ «οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίνας» καὶ προσθέτει, «εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ αὐτὸν ὁ Θεός, ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν οὐτινός ἐστε ὑμεῖς» καὶ διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος ἔλεγε: «Ζῶ οὐκ ἔτι ἐγὼ ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός».

42. Χαρὰ εἰς τοὺς νέους, ποὺ ἀπὸ τὴν νεαρὰν τους ἡλικίαν κατορθώνουν μὲ δυσκαλίαν, βέβαια στὴν ἀρχὴν — διότι μὴ νομίζετε πῶς τὸ πράγμα εἶναι καὶ τόσο εὐκόλον, ὅπως καὶ λέγεται — νὰ ἀνέβουν τὴν σκάλα αὐτὴν αὐτῆς τῆς θρησκευτικῆς ἀνωτερότητος.

Ἄν τὸ κάμουν, ἢ μᾶλλον τὸ ἐπιχειρήσουν, τώρα ποὺ σὰν νέοι ἔχουν περισσότερη διάθεσιν, ὁρμὴν καὶ δύναμιν προσπαθείας, καὶ κατορθώσουν ἀπὸ τώρα νὰ γευθοῦν αὐτὴν τὴν γλύκα τῆς ἀνθρωπίνης ὑπεροχῆς, μεθαύριον, ὅταν θὰ εἶναι ὄριμοι, θὰ ἀνεβαίνουν τὰ σκαλιά αὐτὰ τῆς ἀνθρωπίνης κατανοήσεως πιὸ γοργὰ καὶ πιὸ ἄνετα καὶ θὰ φθάσουν εἰς τὸ ἄδυτον τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς, ποὺ αὐτὸ εἶναι ἡ ἐπίγνωσις τῆς ἀληθινῆς θεότητος, ὁ ἀληθινὸς Χριστιανισμὸς. Ἡ γνώσις, ἔπειτα, ἢ μᾶλλον ἡ πίστις στὴς λεπτομέρειες τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας εἶναι πρᾶγμα ἀπλοῦν, διότι ἀπλοῦστατα ὑπάρχει ἡ βᾶσις γιὰ νὰ πατήσῃ κανεῖς στερεὰ καὶ νὰ σηκωθῇ εἰς τὴν πίστιν, ἢ ὁποῖα ἀενάως καὶ ἀκοιμήτως ἐκδηλοῦται διὰ τῆς ἀγάπης, ἢ ὁποῖα «πάντα στέγει».

44. Σ' αὐτὴν τὴν θρησκείαν καὶ σ' αὐτὸν τὸν Χριστιανισμὸν θέλουν ἢ Χ.Ε.Ν. καὶ ἢ Χ.Α.Ν. νὰ ὁδηγήσουν τοὺς νέους καὶ τίς νέες, ποὺ τὰς πλησιάζουν.

45. Συμπληρωματικὰ σ' αὐτὸ, ὅπως εἶπα προηγουμένως, καὶ μὲ ἄμεσῃ ἐνέργειαν τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ ἀγιαστικὸν ἔργον τῆς ὀλοκληρώνεται ἡ ἀληθινὴ θρησκευτικὴ προσωπικότης, ἢ ὁποῖα ἔτσι ἀποτελεῖται ἀπὸ ζωντανὴν πίστιν καὶ ἀπὸ ἀγνὴν καὶ ἀνυπόκριτην ἀγάπην.

46. Προσοχὴ ἀπὸ τὴν περιορισμένην ἀπλὴν καὶ κατώτερην θρησκευτικὴν συναισθηματικὴν θρησκευτικότητα καὶ τὸν ἀποκλειστικὸν λατρευτικὸν ἐξωτερικισμὸν, διότι αὐτὰ μόνον, ἀσυναίσθητως, ὁδηγοῦν εἰς τὴν ὑποκρισίαν καὶ τὴν θρησκοληψίαν, ἢ καθιστοῦν τὴν θρησκείαν ἄψυχην μηχανικότητα καὶ ὄχι σπάνια ἀπὸ ψυχικὴν ἀντίδρασιν ὁδηγοῦν καὶ στὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν ἐπακόλουθάν της.

47. Θρησκεία λοιπὸν ζωντανὴ καὶ καθαρὴ μὲ τὸ

ἀνεξάντλητον περιεχόμενον της τὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία σὰν ἕνας αὐστηρότατος ἐλεγκτὴς ἐλέγχει τὴν κάθε στιγμὴν τῆς ζωῆς, ἀπομακρύνει κάθε κακίαν, πονηρίαν καὶ ψυχικὴν χυδαιότητα καὶ μικρότητα, αὐτὴ εἶναι ἐκείνη ποὺ ἤθελε ὁ Χριστὸς, διὰ νὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ εὐάρεστος εἰς τὸν Θεόν, καὶ γι' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν θρησκευτικὴν ἀναστροφὴν μὲ τὸν Θεὸν καὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους ὁ Δαβὶδ προσήγγετο, ὅπως εἰς τὴν ἀρχὴν εἶπα, «καρδίαν καθαρὰν κτίσασον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεὸς καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου», καὶ ὁ Χριστὸς ἐβεβαίωσε, «ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιὰ οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν».

48. Τὸ πρῶγμα, νέοι μου καὶ νέες μου, εἶναι δύσκολο καὶ ἀπαιτεῖ θυσιὰς καὶ ὀλοκαύτως, διότι αὐτὲς εἶναι τὰ ἀψευδῆ δείγματα τῆς ὑπάρξεως τῆς ἀληθινῆς θρησκείας, διὰ τίς ὁποῖες καὶ δὲν χρειάζονται ἀναγνωρίσεις καὶ διακρίσεις, αὐτὲς οἱ τελευταῖες εἶναι κυρίως γιὰ ἐκείνους, ποὺ μὴ κάνουντας τίποτε τὰς ζητοῦν. Καὶ ἂν θέλετε νὰ σᾶς δώσω μίαν εἰκόνα, πρὸς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ μοιάσετε, γιὰ νὰ εἴσθε βέβαιοι πὼς ἡ θρησκευτικὴ σας ποιότης εἶναι ἀναμφισβήτητα ἀρίστη, πρέπει νὰ μοιάσετε, καὶ μὴ τὸ βρῆτε περιεργο, στὸ κάρβουνο τὸ ἀναμμένο. Αὐτό, ἔχει τρεῖς ιδιότητες, φωτίζει, θερμαίνει καὶ καίει· μὰ καὶ τὰ τρία αὐτὰ τὰ κατορθώνει, μόνον ἀφοῦ θερμάνῃ καλὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἀφοῦ φωτίσῃ μέσα γιὰ μέσα τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἀφοῦ κάψῃ ὀλόκληρον τὸν ἑαυτὸν του καὶ αὐτοκαταναλωθῇ. Αὐτὴ ἡ θρησκευτικοκοινωνικὴ ἐνέργεια ἀπαιτεῖται, καὶ μὴ φοβᾶσθε ἀπὸ τὴν στάκτῃ ποὺ θὰ μείνῃ, γιὰτι ἀπ' ἐκεῖ θὰ βγῆ ὁ φοῖνιξ καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν θάνατον θὰ ἀναστῆ ἡ ἀληθινὴ ζωὴ.

49. Καὶ τώρα σᾶς ἐρωτῶ: Μιὰ τέτοια θρησκεία εἶναι γιὰ σᾶς καὶ γιὰ τὴν ἡλικία σας; Καὶ ἡ ἀπάντησις, ποὺ μοῦ ἔρχεται ἀθόρημα, εἶναι: Γιατί ὄχι;

50. Νὰ σᾶς φέρω θεωρητικὰ ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ σᾶς πείσω; Καλλίτερα νὰ σᾶς προβάλω μιὰ νεανικὴ προσωπικότητα, ποὺ χωρὶς ἀμφιβολία σᾶς παρουσιάζει ὀλοφάνερα στὸν ἑαυτὸν της, τὸ σπουδαῖον ἐρώτημα μαζὶ μὲ τὴν ἀπάντησίν του.

51. Καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναζητήσω ἄλλην μεγαλύτερη προσωπικότητα ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἄνθρωπον Ἰησοῦν Χριστόν;

52. Σὰν μεγάλο παιδί, ἄρχισε νὰ διαπαιδαγωγῆται πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν καὶ νὰ δείχνῃ συνειδητὰ τὴν συναίσθησιν τῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῶν εὐθυνῶν Του ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπέναντι τῶν συνανθρώπων Του. Πόσα δὲν λέγει στὰ παιδιὰ καὶ στοὺς νέους ἡ πανέμορφη εἰκόνα τοῦ Δωδεκαετοῦς Ἰησοῦ.

Σὰν μεγάλος νέος, κατατοπίστηκε πρὸς τὴν κατεύθυνσιν, ποὺ θὰ ἀκολουθοῦσε, καὶ ποὺ μὲ ὅλες τίς συνέπειες, μέχρι θανάτου, τὴν ἠκολούθησε καὶ τὴν πρόεβαλε καὶ τὴν προβάλλει εἰς τοὺς συνανθρώπους του.

Νέος ἄρχισε καὶ ἐτελείωσε τὸ ἔργον Του μὲ τὸν σταυρικὸν Του θάνατο καὶ σὰν νέος δι' αὐτοῦ ἐπεβλήθη εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ὅπως κανεὶς ἄλλος, εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, ὄχι ἀπλῶς γιὰ νὰ πιστευθῇ, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἀναγνωρισθῇ καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς του Σωτῆρας καὶ Κύριος.

53. Ἔτσι χάνεται ἢ μᾶλλον ἀποθεοῦται μέσα στὴν

ἀπεραντωσύνην τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος ἢ ὑπέροχη Προσωπικότης τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὅποιος μένει πάντα ἀκίνητος καὶ σταθερὸς εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ φωνάζῃ σ' ἐκείνους, ποὺ θέλουν νὰ Τὸν ἀκολουθήσουν: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ».

54. Χαρὰ στοὺς νέους, ποὺ θὰ Τὸν ἀκολουθήσουν στὸν δρόμο τῆς ζωῆς καὶ, ὅπως ὁ ἴδιος, θὰ ἀνέβουν τὸν σταυρὸν τοὺς γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

55. Ἐπειτα ἀπὸ τέτοιο παράδειγμα, ἐρωτῶ πάλιν τοὺς νέους: Εἶναι γιὰ σᾶς, ὅπως λέγει ὁ ποιητὴς, «αὐτὸς τῆς φάτνης ὁ φτωχὸς Χριστὸς ποὺ ἔχει σήμερα (ποὺ γεννήθηκε) τὴ θεία φύση γιὰ μαμὴ καὶ δράκος σὰν ἀρνί, Θεὸς κοιμᾶται, αὐριον ἄνδρας σὰν ληστὴς κρεμμᾶται, νέα τοῦ κόσμου θέλει οἰκοδομῆ, σταυρὸ τοῦ δίνει ὁ νόμος πληρωμὴ, πλὴν ἄγριο φῶς στὸν τάφο του γεννᾶται»; (1)

56. Καὶ μιλεῖ σήμερα στὴν νεολαίαν αὐτὸς ὁ Χριστὸς αὐτῆς τῆς καθαρότητος καὶ χάριτος, μὰ συγχρόνως καὶ αὐτῆς τῆς μαρτυρικῆς διαθέσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἐξησφαλισμένης ἔπειτα δόξης καὶ ἀναστάσεως;

57. Καὶ ἡ ἀπάντησις εἶναι: Ναι. Διότι ὠμίλησε ἀποτελεσματικὰ σὲ ὅλες τίς προηγούμενες γενεὲς τῆς νεολαίας.

Γιατί ὠμίλησε σήμερα στὶς πρωτοφανεῖς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας παγκόσμιες συγκεντρώσεις τῆς νεολαίας, στὸ Ὄσλο καὶ στὸ Ἀμστερνταμ, στὸ Λονδὸν καὶ στὸ Τράβανκορ καὶ στὸ Ἐβανστον καὶ ἀπὸ ἑκατομμύρια νέων ὠμολογήθηκε ὡς Κύριος Θεὸς καὶ Νικητῆς Σωτῆρας, ὅπως θὰ ὠμολογηθῇ καὶ κατὰ τὸν προσεχῆ Ἀύγουστον ἀπὸ χιλιάδες νέους ποὺ θὰ ἀντιπροσωπεύσουν ἑκατομμύρια νέων, κατὰ τὸν παγκόσμιον ἑορτασμόν, ποὺ θὰ γίνῃ στὸ Παρίσι, τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς καθιερώσεως τῆς λεγομένης Παρισινῆς Βάσεως τῆς Χ.Α.Ν. κατὰ τὴν ὁποίαν ὠμολογεῖται ὁ Χριστὸς ὡς Θεὸς καὶ Σωτῆρ τῆς ἀνθρωπότητος.

58. Θεὸς ὁ Χριστὸς διὰ τοὺς νέους, διότι κανένας ἄλλος θεὸς δὲν τοὺς ἀπεκάλυψε τὸν δρόμον τῆς θεότητος τόσοσιν προσιτὸν σ' αὐτούς, ποὺ νὰ ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ τὴν θέλησίν τους νὰ Τὸν ἀκολουθήσουν διὰ νὰ φθάσουν διὰ τῆς ἀληθινῆς των ζωῆς εἰς τὰ πρόθυρα τῆς θεότητος καὶ νὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ τέκνα καὶ υἱοὶ Θεοῦ. Σωτῆρ ὁ Χριστὸς διὰ τοὺς νέους, διότι κανεὶς ἄλλος δὲν τοὺς παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι — ἀρκεῖ νὰ θέλουν νὰ Τοῦ τὸ δώσουν — γιὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ μέσα ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς δρόμους τῆς κακίας καὶ τῆς ἀθλιότητος τῆς ζωῆς, μὲ τὸ φανάρι τῆς ἀγάπης καὶ μὲ τὸ ραβδί τῆς πίστεως καὶ νὰ τοὺς ἀνεβάσῃ τὸν ἀνηφορικὸν βέβαιον καὶ τραχὺν δρόμον τῶν ἀνωτέρων ἰδανικῶν, διὰ νὰ φθάσουν στὴν καθαρὸτατη κορυφὴ τῆς ἀνθρωπίνης καρδιάς, ποὺ ἐκεῖ μόνον ἡμπορεῖ νὰ αἰσθανθῇ κανεὶς τὸν ἑαυτὸν του ἀληθινὰ σωσμένον, διότι ἀκριβῶς γι' αὐτὸ ἐξαιλωμένος εἶναι ἔτοιμος μὲ ὅλην τὴν χριστιανικὴν ἀπλότητα καὶ ταπεινοφροσύνην καὶ συμπάθειαν, ὅπως ὁ Χριστὸς, νὰ δώσῃ τὸ χέρι σὲ ἄλλους δυστυχεῖς τῆς ζωῆς καὶ νὰ τοὺς ἀνεβάσῃ στὸ ὕψος τῆς καθαρότητος, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀληθινῆς

ἀγιότητα, πού κατώρθωσε ν' ἀνεβῆ διὰ τῆς θυσίας Του ὁ ἴδιος.

59. Εἶναι ἡ νεολαία ἱκανὴ νὰ τραβήξῃ σήμερα πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν τῆς τέτοιας ἀγιότητος καὶ χριστιανισμοῦ, σὲ στιγμὴν πού ὁ δρόμος στὴν σημερινὴν ζωὴν, ἀκόμη καὶ στὸ μεγάλο μας χωριό, πού τὸ λέμε Ἀθήνα, καὶ στὴν μικρὴν μας χώρα, εἶναι γεμάτος ἀπὸ τόσα ἐλκυστικὰ κέντρα ἄλλα πεζά, ἄλλα γεμάτα ἐλπίδες γιὰ τὸ εὐκόλο κέρδος καὶ τὴν εὐκόλη ἀνάβασιν στὰ σκαλιὰ τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἱεραρχίας, μὲ μόνην προσπάθειαν καὶ ἐφόδιον τὴν προχειρολογίαν, τὴν διπροσωπίαν, τὸν τραυματισμὸν καὶ ἐξευτελισμὸν τῆς ἀξιοπρεπείας μας καὶ τὴν κάμφιν τοῦ λαίμου μας μπροστὰ στοὺς ἰσχυροὺς καὶ τοὺς ἀπαράλλακτα τίς περισσότερες φορὲς ἔτσι φθασμένους;

60. Εἶναι ἡ νεολαία ἡ σημερινὴ ἱκανὴ νὰ κατανοήσῃ τὸ μέγα μάθημα, πού μᾶς δίδει γιὰ τὴν κοινωνία ὁ μεγάλος Ἰσπανὸς διδάσκαλος Θερβάντες μὲ τὸν περίφημον Ἰππότην του τῆς ἐλεεινῆς μορφῆς, τὸν Δὸν Κιχώτην του, σὰν ἕνα προοίμιον τῆς ἀληθινῆς εἰσόδου εἰς τὴν ἀνώτερη χριστιανικὴν ἐπιστήμην τῆς ζωῆς, πού, ὅπως εἶπαμε, εἶναι μία συνεχῆς ἐξυπηρέτησις τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου, μία θυσία μας ἀκόμη καὶ γι' αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς μας;

61. Οἱ παλαιοὶ μας πρόγονοι εἶχαν θέσει τὸ πρόβλημα στοὺς νέους μὲ τὸν μῦθον τῶν δύο δρόμων τοῦ Ἡράκλους. Καὶ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία τὸν θέτει ὡς βαθύτερον κοινωνικὸν καὶ θρησκευτικὸν πρόβλημα μὲ τίς δύο εἰκόνες, πού μᾶς δίδει ὁ Χριστός, ὄχι μόνον τὴν εἰκόνα «τῆς στενῆς καὶ τῆς πλατειᾶς πύλης» καὶ τῆς «εὐρυχώρου ὁδοῦ», ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ πλουσίου νεανίσκου, ὁ ὁποῖος «ἀπῆλθε λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλὰ»!! Τέλος ὁ νεώτερος μεγάλος φιλόσοφος Kierkegaard θέτει τὸ πρόβλημα κατηγορηματικὰ μὲ τὸν περίφημον «ἡ» του.

62. Κάποτε εἶδα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἕνα ὠραιότατον πίνακα, πού δὲν θυμοῦμαι τὸ ὄνομα τοῦ ζωγράφου, πού παρίστανε τὸν Χριστὸν μὲ σταυρωμένα χέρια καὶ περίλυπην ἔκφρασιν νὰ στέκῃ σὲ μία γωνία τοῦ πλέον πολυσύχναστου δρόμου τοῦ Λονδίνου. Περνοῦν ἀπὸ μπροστὰ του βιαστικὰ ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἀνθρώπων καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι καὶ νέοι καὶ γέροντες καὶ φτωχοὶ καὶ πλούσιοι καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ στρατηγοὶ καὶ στρατιῶτες καὶ ἐπίσκοποι καὶ ἱερεῖς, μὰ κανεὶς δὲν τὸν προσέχει καὶ ἡ κοινωνία τραβάει τὸν δρόμον τῆς καὶ ἐκεῖνος μένει μέσα σ' ὅλον αὐτὸν τὸν κόσμον σ' ὅλην αὐτὴν τὴν κίνησιν ὀλομόναχος καὶ ἀπομονωμένος καὶ ἀπαρατήρητος, μὰ σταθερὸς καὶ ἀκλόνητος.

63. Καὶ τὸ νόημα τοῦ πίνακος σημαίνει πολλὰ γιὰ ἐκεῖνους τοὺς νέους, πού σκέπτονται ἐπάνω στὴν πραγματικότητά τῆς ζωῆς.

64. Καὶ ὅμως καὶ σήμερα ἀκόμη — ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ κοινωνία εἶναι πάντα οἱ ἴδιοι — ἅμα θέλουν οἱ νέοι, ἡμποροῦν νὰ σηκώσουν τὰ μάτια καὶ νὰ ἀλλάξουν κατεύθυνσιν, ἀρκεῖ νὰ αἰσθάνωνται μέσα τους ζωντάνια, σὰν τὰ ζωντανὰ ἐκεῖνα ψάρια, πού τραβοῦν καὶ πηδοῦν ἀντίθετα πρὸς τὸ ρεῦμα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ψόφια, πού τραβοῦν κατὰ τὸ ρεῦμα τοῦ νεροῦ, πού τὰ πέρνει τὸ ρεῦμα τοῦ νεροῦ.

65. Τελειώνοντας θὰ σᾶς δώσω δύο παραδείγματα δύο νέων ἱστορικῶν, τοῦ ἑνὸς πού ἐρχεται καὶ τοῦ ἄλλου πού φεύγει, τοῦ ἑνὸς πού ἀντιδρᾷ, σηκώνεται καὶ μένει ζωντανός, καὶ τοῦ ἄλλου πού ὀπισθοχωρεῖ, δειλιᾷ, πέφτει καὶ τέλος χάνεται στιγματισμένος ἀπὸ τὴν ζωὴν.

Ὁ πρῶτος εἶναι ὁ κοσμικὸς ἐκεῖνος νέος, ὁ ὁποῖος ἦτο παραδομένος στὴν ζωὴν τὴν εὐκόλην καὶ τὴν ἀπολαυστικὴν — καὶ πού ἀπὸ τῆ στιγμὴ πού ἔπεσε τὸ μάτι του σὲ μιὰ φράσιν τοῦ ἱεροῦ βιβλίου καὶ ἄκουσε τυχαῖα μιὰ παιδικὴ φωνὴ νὰ τὸν καλῆ νὰ σηκωθῆ, σηκώθη καὶ τράβηξε σὰν ζωντανὸ ψάρι ἐνάντια τοῦ ρεύματος καὶ ἔγινε μεγάλη καὶ ὑπέροχη προσωπικότης. Τὸν λέγουν Αὐγουστῖνον. Πόσες χιλιάδες, ἑκατομμύρια νέοι συνομήλικοι καὶ συνοδοιπόροι του στὸν κοινὸν δρόμον τῆς εὐκολῆς ζωῆς δὲν χάθηκαν ἀθόρυβα καὶ ἀπαρατήρητα μέσα εἰς τὸ χάος τῆς ἱστορίας τῆς ζωῆς, χωρὶς νὰ ξεύρη, χωρὶς νὰ ἀκούσῃ ποτὲ κανεὶς τί ἔγιναν. Ὁ Αὐγουστῖνος ἔμεινε, ζῆ καὶ κυριαρχεῖ, σὰν μιὰ προσωπικότης ἡγετικὴ, κυρίως τῶν νέων πού θέλουν νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἀληθινὴν ζωὴν, ὅπως καθορίζεται ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, τὸν ζωντανὸν Χριστιανισμό.

66. Ὁ δεύτερος, ὅπως μᾶς τὸν παρουσιάζει μάλιστα ὁ Μεγάλος Ibsen, ἔφυγε ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ ἔμεινε στιγματισμένος στὴν ἱστορίαν σὰν ἀποστάτης. Στὸ δρᾶμα του «Αὐτοκράτωρ καὶ Γαλιλαῖος» παρουσιάζει τὴν πάλην καὶ τὸ μέτρομα τῆς ἀνοχῆς τοῦ νεαροῦ Ἰουλιανοῦ στὶς ἀπαιτήσεις καὶ στὴν κυριαρχία τοῦ Χριστοῦ. Τὸ βάρος του ὅμως τὸν καταπιέζει — καὶ δὲν ἔχει δίκην ὁ Ibsen διότι «ὁ ζυγὸς τοῦ Χριστοῦ εἶναι χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον του ἕλαφρόν» — καὶ δὲν ἀντέχει καὶ φεύγει καὶ γυρίζει πίσω γιὰ νὰ χαθῆ, ὅπως χάθηκε, καὶ γιὰ νὰ πᾶνε χαμένα τὰ νεῖα του νεῖατα γιὰ τὴν κοινωνία, πού ἐκλήθη καὶ νὰ τὴν κυβερνήσῃ. Καὶ οὔτε ὁ στοργικὸς μονόλογος πού ὁ μακροθύμος Ibsen βάζει στὸ στόμα τῆς Μακρίνας, τῆς ἀδελφῆς τοῦ μεγάλου Βασιλείου, πού σὰν ἀδελφὴ τοῦ ἐλεύου παρέχει στὸν νεκρὸν Ἰουλιανὸν τίς τελευταῖες περιποιήσεις καὶ πού μοιρολογεῖ τὰ χαμένα του νεῖατα καὶ τοῦ λέγει: «Φτωγὲ ἄνθρωπε, πού χάθηκες καὶ νικήθηκες ἀπὸ τὰ νεανικά σου σφάλματα, ἴσως σὲ εὐπλαχνισθῆ ὁ Κύριος, ὅταν θὰ ἔλθῃ διὰ νὰ κρίνῃ τοὺς ζῶντας νεκροὺς καὶ τοὺς νεκροὺς ζῶντας». Οὔτε αὐτὸς ὁ βαθυστόχαστος μονόλογος, τοῦλάχιστον γιὰ μᾶς πού ζοῦμε ἐδῶ κάτω, δὲν ἀποκαθιστᾷ στὴν ζωὴ τὸν χαμένον νέον πού ἐστέρησε τὴν κοινωνίαν τῆς συνδρομῆς του, πού ἦταν εἰς θέσιν νὰ τὴν δώσῃ πλουσιώτατα καὶ, ὅμως ἐγώιστικά, τῆς ἀρνήθηκε τὴν βοήθειάν του!

67. Τί λέγει ἡ νεολαία; Τοὺς λέγει τίποτε ἡ θρησκεία, καὶ μάλιστα αὐτὴ ἡ θρησκεία ἡ χριστιανικὴ; Μοῦ φαίνεται, κάτι. Θετικὴ καὶ ὄχι ἀρνητικὴ, πολὺ δὲ ὀλιγοτερον χλιαρὴ καὶ ἀδιάφορη στάσις στὴν ζωὴν ἔχει ἀξίαν. Ἀξίζει δὲ χίλιες φορὲς νὰ πεθαίνει κανεὶς γιὰ ἀνώτερα ἰδανικά, καὶ μάλιστα γιὰ τὰ ἰδανικά τοῦ Χριστοῦ, πού μᾶς ὀδηγοῦν, ναί, σὲ ἀντίθεσιν μὲ τὸν κοινὸν κόσμον ἢ μᾶλλον μὲ τὸν ὄχλον τοῦ κόσμου, πού σ' αὐτὸν περιλαμβάνονται καὶ ὄχι ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς λεγόμενους καλοὺς καὶ ἀνώτερους, καμμιά φορὰ καὶ εἰς

Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

‘Ο Χριστιανισμός διεδόθη ένωρίτατα και εις τὰς Παραδουναβείους Χώρας. Κατά τινες Ρουμάνους ιστορικούς (1), ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας, μεταβαίνων εις Σκυθίαν, έπεσκέφθη και τινες τῶν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ κειμένων ρουμανικῶν πόλεων και συγκεκριμένως τοὺς Τόμους ἢ Τόμην, τὴν σημερινὴν Κωνσταντζαν, ὅπου, κηρύξας τὸ Εὐαγγέλιον, προσείλκυσε πολλοὺς τῶν ἰθαγενῶν εις τὴν χριστιανικὴν πίστιν.

Κυρίως ὅμως ὁ Χριστιανισμός ἐμφανίζεται εις τὰς ρουμανικὰς χώρας τὸν Γ' αἰῶνα, διαδοθεὶς ὀλίγον κατ' ὀλίγον εὐρύτατα, ἄνευ ὅμως ὀργανωμένης Ἐκκλησίας.

Ἡ κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα συντελεσθεῖσα πολιτικὴ ὀργάνωσις τῶν διαφόρων μικρῶν ρουμανικῶν Βοεβοδάτων και ἡ ἐνωσις αὐτῶν εις δύο Ἡγεμονίας, τῆς Οὐγγροβλαχίας και Μολδαυίας ἐπέφερε και τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀργάνωσιν.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης αἱ ὑπὸ τῶν Ρουμάνων κατοικούμεναι χῶραι ὑπήγοντο, συμφώνως πρὸς τὸν 28ον Κανόνα τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, εις τὸν Πατριάρχην Κων/πόλεως, ἐπ' ἄρκετον δὲ διάστημα, διὰ λόγους πολιτικῆς φύσεως, και εις τὰς Ἐκκλησίας Τυρνόβου, Ἀχρίδος και Ἰπέκ, χωρὶς ὅμως τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον νὰ παραιτηθῆ τῶν δικαιωμάτων του.

Τῷ 1359 ὁ Μέγας Βοεβοδάς τῆς Βλαχίας Ἀλέξανδρος Βεσσαράβας, ἀποταθείς, ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου πρὸς τὸν Οἰκουμηνικὸν Πατριάρχην Κάλλιστον, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ Μητροπολίτην. Ὁ Πατριάρχης, ἀνταποκριθεὶς προθύμως πρὸς τὴν αἴτησιν τοῦ Βοεβοδά, ἀπέστειλε τὸν Ἑλληνα Ἐπίσκοπον Βιτσινῆς Ὑάκινθον, τὸν Κριτόπουλον, ἐγκατασταθέντα εις τὴν ὄχυράν πόλιν Arges, χρησιμεύσασαν

1. *Hurmuzaki*: Documente privitoare la istoria Romanilor vol. χχ. *Erbeicani*: Istoria moldovei si sucevei Buc. 1888. *Prof. N. Iorga*: Revista Istorică Buc. 1920. *Prof. I. Luras*: Istoria bis Romana. Γ. *Κονιδάρη*: Ἡ Ἑλλ. Ἐκκλησία ὡς πολιτιστικὴ δύναμις ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου. Ἀθ. 1948. Φ. *Βαφειδου*: Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τόμ. Γ'.

τὸν προσωρινὸν και ὄλικὸν θάνατον, μὰ τὸν θάνατον ποὺ μᾶς ἐξασφαλίζει, χωρὶς ἀντιλογίαν, τὴν ἀνάστασιν και τὴν ζωὴν.

‘Ο Χριστὸς μᾶς τὸ λέγει ὀλοκάθαρα — και νὰ ξεύρετε πὼς ὅταν διμιλῆ αὐτὸς και οἱ μαθηταὶ Του δὲν κάνουν ρητορικὰ σχήματα και ἐνθουσιαστικὰς κορῶνες — (ὅποιος θέλει νὰ εὕρη τὴν ζωὴν του, λέγει ὁ Ἰησοῦς, θὰ τὴν χάσῃ. Αὐτὸς δὲ ποὺ θὰ τὴν χάσῃ θὰ τὴν εὕρη), διότι «ὁ πιστεύων εις ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται».

Αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκεία, εις τὴν ὁποίαν σᾶς καλεῖ ὁ Χριστὸς διὰ τῆς Ἐκκλησίας Του και τὴν ὁποίαν σᾶς βοηθοῦν ἡ Χ.Ε.Ν. και ἡ Χ.Α.Ν. νὰ τὴν ζήσετε, διὰ νὰ ἔχετε παντοτεινὴν ἀληθινὴν ζωὴν. Στὸ χέρι σας εἶναι νὰ τὴν ἀκολουθήσετε.

ΑΜΙΑΚΑΣ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

ὡς ἔδραν μητροπολιτικὴν μέχρι τοῦ 1517, μεταφερθεῖσαν κατόπιν εις Τιργόβισταν και, τῷ 1665, εις Βουκουρέστιον. Ὁ νέος Μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας κατέλαβεν εις τὸ Συνταγματικὸν τὴν ΟΑ' θέσιν.

Παράλλῃως πρὸς τὴν Μητρόπολιν Οὐγγροβλαχίας, αἰτήσκει τοῦ Βοεβοδά Μολδαυίας Πέτρου Μουσατέι, τῷ 1397, πρὸς τὸν Οἰκουμηνικὸν Πατριάρχην Ματθαῖον, ἰδρύθῃ και ἡ Μητρόπολις Μολδαυίας, καταλαβοῦσα τὴν ΟΒ' θέσιν ἐν τῷ Συνταγματικῷ, μετ' Μητροπολίτην τὸν Ἰωσήφ, ἐδρεύοντα εις Σουτσάβαν και, ἀπὸ τοῦ 1564, εις Ἰάσιον.

Λόγω τῆς ἡμιανεξαρτησίας τῶν ρουμανικῶν Ἡγεμονιῶν, τελουσῶν ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου, και αἱ ἀνωτέρω δύο Μητροπόλεις εἶχον αὐτονομίαν τινά, οὐχὶ ὅμως και αὐτοκέφαλον, τῶν δύο Μητροπολιτῶν Οὐγγροβλαχίας και Μολδαυίας ἐκλεγομένων ἐπιτοπίως, ἀλλ' ἐγκρινομένων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κων/πόλεως, ὁποῦθεν ἐλάμβανον και τὸ ἅγιον Μύρον.

Τῷ 1859 ὁ Ἀλέξανδρος Ἰωάννης Κούζας, ὁ γνωστὸς διὰ τὴν δήμευσιν τῶν ἑλληνικῶν μοναστηριακῶν περιουσιῶν, ἐνώσας τὰς δύο Ἡγεμονίας Βλαχίας και Μολδαυίας εις μίαν και ἀνακηρυχθεὶς ἡγεμὸν των, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν καινοτομιῶν του, ἀνεκήρυξε και τὴν Ρουμανικὴν Ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον, ἄνευ ὅμως τῆς κανονικῆς χειραφετήσεως ὑπὸ τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου. Τὸ αὐτοκέφαλον τοῦτο, κατόπιν πολλῶν συζητήσεων, ἀνεγνωρίσθη ἐπὶ Οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Δ', διὰ τοῦ σχετικοῦ Συνοδικοῦ Τόμου, ἐκδοθέντος τὴν 25ην Ἀπριλίου τοῦ 1885. Τούτου ἡ ἐβδομηκοστὴ ἐπετηρὶς ἐωρτάσθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος.

Ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος ἠνόησε τὴν Ρουμανίαν, ἀξήθεῖσαν, ἀπὸ 5 εις 18 ἑκατομμύρια πληθυσμόν. Ἐπεβάλλετο, λοιπόν, νέα ἐκκλησιαστικὴ ὀργάνωσις, τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Βεσσαραβίας και αἱ δύο ἐν Αὐστρουγγαρία ρουμανικαὶ αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, Hermenstad και Βουκοβίνης, εὐρίσκοντο πλέον εις τὸ ἐλεύθερον ρουμανικὸν ἔδαφος και ἔπρεπε νὰ ἀποτελέσωσιν ὅλοι ὁμοῦ μίαν Ἐκκλησίαν. Τῷ 1923 ἐψηφίσθη τὸ νέον ρουμανικὸν Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον διελάμβανεν εις τὸ 22ον ἄρθρον και περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς μιᾶς ἡνωμένης Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν 4ην Φεβρουαρίου τοῦ 1925, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος και τὰ δύο νομοθετικὰ σώματα, ἡ Βουλὴ και ἡ Γερουσία, ἀνεκήρυξαν τὴν Ρουμανικὴν Ἐκκλησίαν εις Πατριαρχεῖον, μετ' πρῶτον Πατριάρχην τὸν Ἐπίσκοπον Caransebes τῆς Τρανσυλβανίας, και γνωστὸν ἐν Ρουμανίᾳ διὰ τοὺς ἐθνικοὺς του ἀγῶνας, Μύρωνα Κρίστια.

Νέοι ἐκκλησιαστικοὶ νόμοι και νέος ὀργανικὸς Χάρτης ἐψηφίσθη, τηρηθεὶς μέχρι τῆς ἀνατροπῆς τῆς Βασιλείας και τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Λαϊκῆς Ρουμανικῆς Δημοκρατίας¹.

Τὸ κατ' Αὐγουστον τοῦ 1944 ἐγκαθιδρυθὲν ἐν

1. Studii Teologice No 7-8. Biserica Ortodoxa Română (1951) 3-5 σελ. 108. Legiurile Bis. Ortodoxe Române 1944—1955. Bis. Ort. Română LXII No 1, σ. 88. Cronica Romangasca anul IV Aprilie 1953, σελ. 12.

Ρουμανία κομμουνιστικὸν καθεστῶς, χωρῆσαν βραδέως, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς συνέσεως, εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός του, ἀπέφυγε τὰς ἀποτόμους μεταρρυθμίσεις, σεβασθὲν ἐπ' ἀρκετὸν διάστημα, ἢ μᾶλλον ἀνεχθὲν, καὶ τὴν Β α σ ι λ ε ἰ α ν καὶ τὴν Ἐ κ κ λ η σ ῖ α ν.

Ὁ νεαρὸς Βασιλεὺς Μιχαὴλ ὁ Α' ἐπὶ τρία καὶ ἕμισυ ἔτη ἐξηκολούθει ἀπολαύων τῶν αὐτῶν, ὡς καὶ πρότερον, βασιλικῶν τιμῶν, παρασημοφορηθεὶς μάλιστα καὶ διὰ τοῦ ἀνωτάτου ρωσικοῦ παρασήμεου τῆς νίκης, καὶ τότε μόνον ἐξεδιώχθη, ὅταν ἐπαγιάθη ὁ κομμουνισμὸς καὶ ἐδημιουργήθησαν ἰσχυρὰ κομμουνιστικά στελέχη, τὰ ὁποῖα ἀνέλαβον τὰς Ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας.

Τὸ αὐτὸ ἴσχυσε καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Αἱ προνομίαι καὶ τὰ δικαιώματά της δὲν κατηργήθησαν εὐθύς. Οὐχὶ σπανίως ἐτελοῦντο εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν Δοξολογίαι καὶ ἄλλαι ἐπίσημοι ἱεροτελεστίαι, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἀπέφευγον νὰ προσέρχωνται καὶ αἱ σοβιετικαὶ Ἀρχαί. Ὁ ρόλος, τὸν ὁποῖον εἶχε παίξει ὁ ἀνώτερος καὶ κατώτερος ρουμανικὸς Κλῆρος κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου, αἱ κατὰ τὸν κομμουνιστῶν σταυροφορίαι, τὰ κηρύγματά του καὶ τὰ δημοσιεύματά του ἐν Ὁδησσῷ καὶ Κριμαίᾳ, πρὸς ἐπαναφορὰν τῶν ρώσων ἀθέων εἰς τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ, αἱ ἐπιδεικτικαὶ ἱεροτελεστίαι εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, Ἰταλῶν καὶ Ρουμάνων κατακτηθέντα ρωσικὰ ἐδάφη καὶ αἱ ἀνεγερθεῖσαι Ἐκκλησίαι εἰς τὴν νεοῖδρυθεῖσαν τότε ρουμανικὴν Μητρόπολιν τῆς Τρανσυλτρίας, ἐκτὸς τῶν ἀρπαγέντων ὑπὸ τῶν Ρουμάνων ἱερῶν σκευῶν, ἱερῶν ἀμφίων καὶ ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων, τὰ ὁποῖα ἠναγκάσθησαν διὰ τῆς βίας νὰ ἐπιστρέψωσι, κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς σοβιετικῆς κατοχῆς, εἶχον πρὸς στιγμὴν λησμονηθῆ, δῆθεν, μέχρις ὅτου ἔλθῃ ὁ κατάλληλος καιρὸς.

Ὁ αἰδιμὸς καὶ σεβάσμιος Πατριάρχης Νικόδημος ὁ Α', περὶ τοῦ θανάτου τοῦ ὁποῖου ἐκυκλοφόρησαν διάφοροι φῆμαι, παρὰ τὸ βάρος τῶν ἐτῶν του, ὑπῆρξεν ἀρχηγὸς τῆς μεγάλης ἐθνικοθρησκευτικῆς ἐν τῇ νοτίῳ Ρωσίᾳ σ τ α υ ρ ο φ ο ρ ῖ α ς — ὡς τὴν ἀπεκάλουν — καὶ ὁ διαπρύσιος κήρυξ, διὰ τῶν φλογερῶν του ἐγκυκλίων καὶ κηρυγμάτων, τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν κατὰ τῆς μαρξιστικῆς ἀθείας. Καί, ἐνῶ παρὰ πάντων ἀνεμένετο ἢ ὑπὸ τοῦ νέου καθεστώτος φυλάκισις ἢ ἐξορία, ἢ καὶ θανάτωσις αὐτοῦ, ὅμως μέχρι τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας του οὐδεὶς τὸν ἐνώχλησε· τοῦναντίον μάλιστα, διατηρῶν τὰ πατριαρχικά του προνόμια, ἀπῆλαυε βαθυτάτου σεβασμοῦ ὑπὸ τοῦ θρησκευόντος ὀρθοδόξου ποιμνίου του. Ἡ κηδεῖα τοῦ τετέλεσθη μεγαλοπρεπῶς, παρέστησαν δὲ εἰς αὐτὴν ἀνώταται ἐπίσημοι στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ Ἀρχαί, τὸ Προεδρεῖον—Prezidium—καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου.

Πλὴν, ἡ ὁμαλὴ αὕτη κατάστασις, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλαν λόγοι πολιτικῆς σκοπιμότητος, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαρκέσῃ ἐπ' ἀπειρον.

Τὸν Βασιλέα ἀπὸ τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1947, παραμονῆς τοῦ νέου ἔτους 1948, ἐξαναγκασθέντα εἰς παραίτησιν, διεδέχθη τὸ κομμουνιστικὸν Π ρ ο ε δ ρ ε ῖ ο ν —

Prezidium — καὶ τὴν Βασιλείαν ἢ Λ α ἰ κ ῆ Δ η μ ο κ ρ α τ ῖ α, ἢ δὲ Ἐκκλησίαν, τιθεμένη τοῦ λαοῦ, δῆθεν, — ἐν ᾧ ἐν τῇ πραγματικότητι τοῦ Κράτους—ἐκλήθη νὰ καθορίσῃ τὴν στάσιν της. Οὐδεμία ἐκδικησις κατ' αὐτῆς ἐξεδηλώθη, οὔτε διαγωγὸς· τοῦναντίον μάλιστα, εἰς τὸ νέον Κοινοβούλιον εἰσῆλθον καὶ τέσσαρες Ἱερεῖς βουλευταί, ὁ δὲ περίφημος πρόην λεγεωνάριος ἱερεὺς Μπουρδούτσα, διορίσθη καὶ Ἰπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων. Εἶναι προφανές, ὅτι ἡ ἀνοδος ἱερέως εἰς κομμουνιστικὸν ὑπουργικὸν ὄθκον ἦτο ἀπλῆ φενάκη, σκοποῦσα τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς Ἐκκλησίας, διότι αἱ Ἀρχαί, κλείσασαι τοὺς ὀφθαλμούς, ἀφῆκαν εἰς τὸν Ἰπουργὸν παντὸς εἶδους κατάχρησιν, ἥτις, εὐκόλως ἀποκαλυφθεῖσα, με τεράστια ἰδίως χρηματικά ποσά, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς ἀθέους κομμουνιστὰς νὰ ἐκτοξεύσωσι τὰς μεγαλειτέρας ὕβρεις καὶ συκοφαντίας κατὰ τοῦ Κλήρου.

Καί, καὶ μὲν, δὲν ἔλειψαν καὶ αἱ φυλακίσεις τῶν λεγομένων «φ α σ ι σ τ ῶ ν» Ἱερέων, καθὼς καὶ αἱ ἐξορίαι ἀρκετῶν Ἐπισκόπων, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ Στρατοῦ Παρθενίου, τοῦ Σουτσάβας Εὐγενίου, τοῦ Τιργοβιστίου Αἰμιλιανού, τοῦ Βαρλατίου Ἀθανασίου, τοῦ Ἠλοεστίου Παύλου, τοῦ τελευταίως καθαιρεθέντος Σιλιστρίας Γαλακτιῶνος, ἀλλ' αἱ ἐξορίαι αὗται, διὰ λόγους προπαγάνδας καὶ πρὸς ἀποφυγὴν σχολίων καὶ δυσφορίας ἀπὸ μέρους τοῦ λαοῦ, ἐγένοντο ὑπὸ τύπον διορισμῶν ὡς Ἡγουμένων Μοναστηρίων.

Ὁ φαινομενικὸς οὗτος σεβασμὸς πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν καταδιωχθεῖσαν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, ὀφείλεται: 1) Εἰς τὴν συνετὴν πολιτικὴν τοῦ ὀρθοδόξου Κλήρου, κατανοήσαντος, ὅτι ἀντίθετος πρὸς τὸ Κράτος πολιτικὴ θὰ προὔξενε ἱτρομακτικὰς ζημίας, ὅπως συνέβη κατὰ τὰ πρώτα ἔτη τῆς ρωσικῆς ἐπαναστάσεως μετὰ τὴν ὀρθόδοξον ρωσικὴν Ἐκκλησίαν. 2) Εἰς τὸ βαθύ, καὶ ἐν πολλοῖς κατ' ἐπίγνωσιν, θρησκευτικὸν αἰσθημα τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ. 3) Εἰς τὴν ἀνοδὸν εἰς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν ἀνδρῶν ἐνδομύχως θρησκευόντων καὶ ἀγαπώντων τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, μεταξύ τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ συγκαταλέξωμεν τὸν π. Πρωτοπυργὸν καὶ νῦν Πρόεδρον τοῦ Prezidium Πέτρον Groza, υἱὸν ἱερέως καὶ πολλάκις καυχήθέντα, ὅτι ἀνετράφη μετὰ τὰς προσφορὰς καὶ τὴν ὁσμὴν τοῦ βασιλικοῦ, καθὼς καὶ τὸν π. Καθηγητὴν τῆς Χριστιανικῆς Τέχνης καὶ καθηγητὴν τοῦ γράφοντος, ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Κισνοβίου, Petre Constantinescu Iasi καὶ 4ον) εἰς τὴν ἐκλογὴν ὡς Πατριάρχου Ρουμανίας τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Περὶ τοῦ νῦν ρουμάνου Πρωθυεράρχου πολλὰ ἐγράφησαν καὶ εἰσέτι γράφονται, ἀλλὰ τὰς περὶ αὐτοῦ κρίσεις ἄς ἀφίσωμεν εἰς τὴν ἀδέκαστον Ἱστορίαν, ἥτις ἡμέραν τινα θὰ γράψῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἐν εἶναι βέβαιον, ὅτι προσέφερον οὗτος κατὰ τὴν μεγάλην θύελλαν ἥτις κατέλαβε τὴν ρουμανικὴν Ἐκκλησίαν, μεγάλας ὑπηρεσίας καὶ ὑπῆρξεν ὁ ἄνθρωπος τῶν περιστάσεων. Υἱὸς χωρικῶν καὶ πατὴρ δύο τέκνων, ὁ Πατριάρχης Ἰουστινιανὸς Μαρίνα, ἐγεννήθη τὴν 22αν Φεβρουαρίου ἐν Germegeqti - Vâlcea τῆς Ὀλτενίας.

Μετά τὰς γυμνασιακάς του σπουδάς ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Βουκουρεστίου, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε μετὸν τίτλον τοῦ «προλύτου τῆς Θεολογίας».

Διορισθεὶς, κατὰ πρῶτον, διδάσκαλος καὶ ψάλτης εἰς τὸ χωρίον Babeni Vâlcea, ὅπου παρέμεινε ἐπὶ δέκα ἔτη, ἐνυμφεῦθη καὶ εἶτα ἐχειροτονήθη Ἱερεὺς, προαχθεὶς, κατόπιν εὐδοκίμου ὑπηρεσίας, εἰς Προϊστάμενον τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Rimnium - Vâlcea καὶ Διευθυντὴν τοῦ ἐκεῖ Σεμιναρίου.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ τελευταίου πολέμου, χηρεύσας, ἀνέπτυξεν ἀρκετὰ σημαντικὴν δρᾶσιν πολιτικὴν κατὰ τῶν Γερμανῶν.

Χάρις εἰς τὰς ἀριστεράς αὐτοῦ πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς ἰδέας, διὰ τὰς ὁποίας ὡς Ἱερεὺς καὶ διδάσκαλος ἦτο γνωστός, καὶ τὴν εὐνοίαν τῶν σημερινῶν ἡγετῶν τῆς Ρουμανίας, μερικὸς τῶν ὁποίων εἶχεν ἀποκρύψει κατὰ τὸν πόλεμον ἐπὶ Γερμανῶν, ὅτε οὗτοι ὡς κομμουνιστὰι κατεδιώκοντο, κατῴρθωσεν ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὑπάτα ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα. Καρεὶς μοναχὸς εἰς τὴν Μονὴν Neamtν καὶ μετονομασθεὶς εἰς Ἰουστινιανόν—Ἰωάννης πρότερον—, ἐχειροτονήθη τιτουλάριος Ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως Ἰασίου, εἶτα ἐξελέγη Μητροπολίτης Μολδαβίας, διαδεχθεὶς τὸν σοφὸν Ἱεράρχην Εἰρηναῖον Mihalescu, ἐξαναγκασθέντα εἰς παραίτησιν, καὶ τέλος ἀνεδείχθη Ἀρχιεπίσκοπος Βουκουρεστίου, Μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας καὶ Πατριάρχης Ρουμανίας.

Καίτοι ἡ ἐκλογή του ἐγένετο καθ' ὄλους τοὺς νομικοὺς τύπους, εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Βουλῆς, ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησιαστικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἀποτελεσθείσης ἀπὸ 100 καὶ πλέον πρόσωπα, ὅμως εἰς ὄλους ἦτο γνωστόν ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι ὁ ἐκλεγσόμενος Πατριάρχης θὰ ἦτο ὁ Ἰουστινιανός, διότι αὐτὴ ἦτο ἡ θέλησις τῶν Ρώσων καὶ τῶν ρουμανικῶν Ἀρχῶν.

Ὁ νεοεκλεγείς Πατριάρχης ἀνεγνωρίσθη ἐπίσημως ὑπὸ τῆς Λαϊκῆς Κυβερνήσεως, τὴν δὲ 6ην Ἰουνίου 1948 ὁ τότε πρόεδρος τοῦ Prezidium, ἐν τῇ τῶς μεγάλῃ βασιλικῇ αἰθούσῃ, Dr G. Parhon, ἐνεχείρισεν αὐτῷ ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Ἱεράς Συνόδου τὴν πατριαρχικὴν ράβδον.

Ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων, εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο οἱ Ρουμᾶνοι ἀπεδείχθησαν κατ' ἐξοχὴν σώφρονες. Ἀφ' ἑνός, ἡ κυβερνητικὴ πρὸς τὸν νέον Πατριάρχην εὐνοία καὶ ἐμπιστοσύνη καὶ, ἀφ' ἑτέρου, τὰ προσωπικά του προσόντα ὠφέλησαν τὰ μέγιστα τὴν ρουμανικὴν Ἐκκλησίαν.

Νέος σχετικῶς τὴν ἡλικίαν, εὐσεβής, δημοκράτης καὶ εἰς ἄκρον φίλεργος, κατέκτησε τὰς συμπαθείας τοῦ Κλήρου καὶ κατῴρθωσε νὰ διατηρήσῃ πολλὰ ἐκκλησιαστικὰ πρόνομια, ἐν οἷς καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Κράτους μισθοδοσίαν τῶν κληρικῶν. Ἡ δικαιοσύνη ἐπιβάλλει ἀμεροληψίαν εἰς τὰς κρίσεις μας. Ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ, παρὰ τὰς δυσχειμέρους περιστάσεις, ἡ ρουμανικὴ Ἐκκλησία ἐσημείωσε πολλὰς προόδους καὶ δυνάμεθα εἰπεῖν, ὅτι, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ρωσικὴν καὶ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας τῶν «δουρφόρων» Κρατῶν, ὑπῆρξεν ἡ εὐτυχεστέρα. Ἀναφέρω μερικὰ γεγονότα.

α'. Κατὰ ῥησις τοῦ Κογκορδάτου. Ὁ ρωμαιοκαθολικισμός, ἰδίως ἐν Τρανσυλβανίᾳ, ἀριθμῶν περὶ τὰ 4.000.000 πιστῶν, ἀπετέλει δύναμιν

ἰσχυρὰν ἐν Ρουμανίᾳ. Πολλοὶ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν εἶχον καταλάβει ἀνώτατα πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ ἀξιώματα, εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι οἱ πρωθυπουργοὶ Iuliu Maniu καὶ Vaida Voevod, ὡς καὶ πολλοὶ ὑπουργοὶ, ἦσαν ρωμαιοκαθολικοὶ τὸ θρήσκευμα.

Τῷ 1927 τὸ Βατικανόν, παρὰ τὴν τότε ἀντίδρασιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, συνῆψε μετὰ τῆς ρουμανικῆς Κυβερνήσεως Κογκορδάτον, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἐνισχύετο τὰ μέγιστα καὶ ἄφινεν ἐν Ρουμανίᾳ ἀνοικτὰς τὰς θύρας εἰς τὴν καθολικὴν προπαγάνδαν.

Ἐκτὸς τοῦ Κογκορδάτου, εἶχεν ὑπογραφῆ καὶ τὸ «Status Romanocatholicus Transsylvanus», διὰ τοῦ ὁποίου ἀπεδίδοντο εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν αἱ ἀπέραντοι κτηματικαὶ περιουσίαι, τὰς ὁποίας αὐτὴ εἶχεν ἐπὶ αὐτροσυγγρικῆς κατοχῆς καὶ τὰς ὁποίας, δυνάμει τοῦ περὶ ἀπαλλοτριώσεως νόμου, ἡ ρουμανικὴ Κυβέρνησις εἶχε διανείμει εἰς τοὺς χωρικοὺς.

Ἡ ἐπανάκτησις τῶν περιουσιῶν τούτων παρέσχεν εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν ἀμύθητα πλοῦτη, τὰ ὁποία ἔθεσαν τὴν ἐπίσημον τοῦ Κράτους θρησκείαν, τὴν Ὀρθοδοξίαν, εἰς δευτέραν μοῖραν.

Τὴν 17ην Ἰουλίου 1948, διὰ λόγους πολιτικοὺς καὶ χάρις εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ Πατριάρχου Ἰουστινιανοῦ, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον κατήγγειλε τὸ Concordat καὶ αἱ περιουσίαι τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἀπηλλοτριώθησαν ἐκ νέου.

β'. Ἐπιστροφή τῶν ἐν Ρουμανίᾳ Οὐνιτῶν εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν.

Σπουδαίωτον γεγονός τῆς πατριαρχείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀποτελεῖ ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν 1.250.000 Οὐνιτῶν.

Τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1948, 36 Ἱερεῖς καὶ 2 Πρωθιερεῖς οὐνῖται, ἀντιπρόσωποι 423 Ἱερέων, συνῆλθον εἰς τὴν μεγάλην πόλιν τῆ Τρανσυλβανίας Κλουζ καὶ ἀπεφάσισαν ὁμοφώνως, ὅπως ζητήσωσι τὴν ἑνωσιν μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὴν 23ην τοῦ ἰδίου μηνός, εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς ἱστορικῆς πόλεως Alba-Iulia, ὁ Πατριάρχης Ἰουστινιανὸς ἐξεφώνησε πρὸς τὸν Κλήρον καὶ τοὺς προύχοντας Οὐνίτας τὸν περίφημον αὐτοῦ λόγον, δι' οὗ μεταξύ ἄλλων ἀνήγγειλεν, ὅτι μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως ἐδέχετο καὶ πάλιν ἡ Ὀρθοδοξία εἰς τοὺς κόλπους τῆς τὰ πρὸ 250 ἐτῶν ἀρπαγέντα ὑπὸ τῆς ξένης προπαγάνδας τέκνα τῆς, καὶ προσεκάλει τοὺς ἀντιπροσώπους των εἰς Βουκουρεστίον πρὸς πανηγυρισμὸν τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου γεγονότος.

Πράγματι, ἡ ρουμανικὴ Ἱερά Σύνοδος, συνελθοῦσα εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν, ἐπισημοποίησε τὸ γεγονός, διὰ τῆς ἐν τῇ μεγάλῃ πατριαρχικῇ αἰθούσῃ ὑπογραφῆς τοῦ Ὄρου τῆς ἐνώσεως, ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Οὐνιτῶν, τελεσθείσης ἐπὶ τῷ γεγονότι καὶ πατριαρχικῆς Λειτουργίας εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος καὶ οἱ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν προσελθόντες οὐνῖται κληρικοὶ. Εἷς μάλιστα ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἱερεὺς Θεόφιλος Nerianu, ἐξελέγη βραδύτερον Ἐπίσκοπος Ρώμαν καὶ Χουσίου.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤ. ΜΩΡΑ-Ι-ΤΑΚΗΣ

Μέγας Πρωτοπρεσβύτερος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛ. ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΟΙ ΙΕΡΟΙ ΝΑΟΙ ΚΑΙ ΑΙ ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΝΟΙΚΙΟΣΤΑΣΙΟΝ

Α'.

Τὸ ἀπὸ 28.2.1955 Β. Δ. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν διατάξεων τοῦ Ἐνοικιοστασίου κλπ.» ἀνέγραψε τὰ κάτωθι :

Ἄρθρ. 4 παρ. 2 ἐδ. 2.

«Τὰ φιλανθρωπικὰ ἢ Κοινωφελῆ Ἰδρύματα θεωροῦνται ὡς μικροῖδιοκτῆται, εἰς ἃς περιπτώσεις εἶναι μισθωτὰ κατοικιῶν».

Ἄρθρ. 13 παρ. II

«Ἡ κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 8-10 τοῦ παρόντος ἀναγκαστικὴ παράτασις τοῦ χρόνου τῆς μισθώσεως κατοικιῶν δὲν χωρεῖ ἢ παύει..... ἐὰν ὁ ἐκμισθωτὴς εἶναι μικροῖδιοκτῆτης, ὁ δὲ μισθωτὴς ἀποκομίζει ἐκ πάσης πηγῆς μηνιαία εἰσοδήματα ὑπερβαίνοντα: α) ἐὰν ἐνοικῆ ἄνευ οἰκείων τὰς δραχ. 3.000, β) ἐὰν ἐνοικῆ μεθ' ἑνὸς οἰκείου τὰς δραχ. 3.500 καὶ γ) ἐὰν ἐνοικῆ μετὰ πλειόνων τὰς δραχ. 4.000. Εἰς τὰς περιπτώσεις β' καὶ γ' συνυπολογίζονται καὶ τὰ ἐκ πάσης πηγῆς εἰσοδήματα τῶν συνοικούντων οἰκείων. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν, ἐὰν ὁ μισθωτὴς προσφέρεται εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρ. 29 παρ. 7 ἠϋξημένου μισθώματος».

Ἄρθρ. 29 παρ. 4.

«Ἐπὶ μισθώσεων γραφείων καὶ καταστημάτων, ἐν αἷς ἐκμισθωτὴς εἶναι..... Κοινωφελὲς Ἰδρυμα, καταβάλλεται τὸ κατὰ τὴν παρ. 7 τοῦ ἄρθρου τούτου ἠϋξημένον μισθώμα».

Ἄρθρ. 29 παρ. 7.

«Ἡϋξημένον μισθώμα νοεῖται τὸ ἰσούμενον: α) ἐπὶ κατοικιῶν πρὸς τὰ 45 ἑκατοστὰ τοῦ βασικοῦ, β) ἐπὶ γραφείων πρὸς τὰ 50 ἑκατοστὰ, γ) ἐπὶ καταστημάτων πρὸς τὰ 60 ἑκατοστὰ καὶ δ) ἐπὶ μισθώσεων ἐν αἷς μισθωτὴς εἶναι ἀνώνυμος βιομηχανικὴ ἐταιρεία πρὸς τὰ 75 ἑκατοστὰ».

Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 29 παρ. 4. Ἐνοικ. ἀηλείφη δια τοῦ δημοσιευθέντος τῆ 13ῃ Αὐγούστου 1955 Β. Δ. «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ἐνοικιοστασίου».

Β'.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τούτων εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς καὶ τὰς Ἱ. Μονὰς ἠγέρθη ἀμφισβήτησις (ἔρα σχετ. Ζαφειροπ. Τὸ Ἐνοικιοστάσιον τοῦ 1955 Τόμ. Α', σ. 83 καὶ ὑπ' ἀριθ. 429/1955 γνωμοδότησιν τοῦ Νομ. Συμβουλίου τοῦ Κράτους ἐν Ὁλομελείᾳ ἐν Ἐφ. Ἑλλ. Νομ. Ἔτος 1955, σελ. 396, ἐν ἣ ἐκτίθεται ἡ σχετ. διχογνωμία), πλὴν ὁμως, γεννηθείσης διενέξεως καὶ μετ' ἀποφασίν τοῦ κ. Προέδρου πρωτοδικῶν Ἀθηνῶν ΒΧΜ ἀπορριπτικὴν (ὑπ' ἀριθ. 3694/1955), ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 2689/55 ἀπόφασις τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν, ἣ τὸ σκεπτικὸν κατωτέρω παρατίθεται, λύουσα τὸ ζήτημα.

Καὶ καὶ μὲν, ἡ ἐν λόγῳ ἀπόφασις ἀφορᾷ Ἱ. Μονήν, πλὴν ὁμως ἡ αὕτη ὡς ἐν αὐτῇ ἐκτίθεται σκέψις τῆς ἀποδοχῆς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 1 Α.Ν. 2039/

1939, δεχομένης ὡς κοινωφελῆ πάντα σκοπὸν κρατικόν, θρησκευτικόν, φιλανθρωπικόν καὶ ἐν γένει ἐπωφελῆ εἰς τὸ Κοινὸν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ἀφορᾷ καὶ τοὺς Ἱ. Ναοὺς. Διότι οὗτοι κατὰ τὰς διατάξεις καὶ τὴν ἐννοίαν τοῦ Α.Ν. 2200/1940, ἐπιδιώκουν κατ' ἐξοχὴν τὴν ἐξυπηρέτησιν θρησκευτικοῦ σκοποῦ, ἥτοι τὴν δημοσίαν λατρείαν κατὰ τὰς διατάξεις καὶ τοὺς τύπους τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐπισήμου τοῦ Κράτους θρησκείας (ἄρθρ. 1 Συντάγμ.), τὴν καθαρῶς κοινωφελῆ διάδοσιν τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, τὴν καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ Κοινοῦ καὶ τὴν κατ' ἄρθρ. 14 παρ. 3 ἐδ. ε' Α.Ν. 2200/1940 διάθεσιν τῶν πόρων τῶν ὑπὲρ κοινωφελῶν σκοπῶν.

Γ'.

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπόφασις ἔχει, κατὰ τὴν σκέψιν αὐτῆς, ὡς ἀκολουθῶς :

Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν (Τμ. Α')

Εἰσηγητὴς : Κ. Παπαϊωάννου

Δικηγόροι : Χρ. Ι. Νεαμονιτάκης — Ν. Κουμπῆς.

«Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 4 παρ. 2 τοῦ ἐν ἰσχύϊ ἐνοικιοστασίου (Β. Δ. 28.2.55), ὡς ἐτροποποιήθη διὰ Β. Δ. τῆς 18.8.55 κατὰ ἐξουσιοδότησιν τοῦ νόμου 3282/55, ὀρίζον, ὅτι «τὰ Πανεπιστήμια, τὸ Πολυτεχνεῖον, ἡ ἄλλη Ἀνωτάτη Σχολή, ὁ Ο.Δ.Ε.Π., τὸ Ταμεῖον, Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τὰ Φιλανθρωπικὰ ἢ Κοινωφελῆ Ἰδρύματα θεωροῦνται μικροῖδιοκτῆται εἰς ἃς περιπτώσεις εἶναι ἐκμισθωτὰ κατοικιῶν», ἀναφέρεται προφανῶς εἰς τὴν γνωστὴν ἐκ τῆς προϋφισταμένης νομοθεσίας καὶ τῆς κρατοῦσης περὶ αὐτῆς διδασκαλίας νομικῆν ἐννοίαν τῶν κοινωφελῶν ἢ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων, καθ' ὅσον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ νοηθῇ ἀπομάκρυνσις ἐξ αὐτῆς, ἄνευ οἰασθήποτε ἐν τῷ νόμῳ μνείας περὶ τῆς παρεκκλίσεως καὶ τοῦ μέρους καὶ τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς (Οἶκον. Γ. Α. παρ. 9 σημ. 7). Ἡ ἐκκαλοῦσα Μονή, ὡς περιουσία τεταγμένη πρὸς ἐξυπηρέτησιν ὀρισμένου σκοποῦ, εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρον 108 τοῦ Α. Κ. Ἰδρυμα (Α. Π. 100/1891 Θ. Β. 328 Πετρακάκου, οἱ Μοναχικοὶ θεσμοὶ παράγρ. 18), ὅπερ κατὰ τὸ ἄρθρον 95 τοῦ ἀναγκ. νόμου 2039/39 χαρακτηρίζεται κοινωφελές, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον ἀποβλέπη εἰς σκοπὸν κοινωφελῆ, κατὰ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ αὐτοῦ νόμου. Τὸ τελευταῖον, ὁμως, τοῦτο θεωρεῖ ὡς κοινωφελῆ πάντα σκοπὸν κρατικόν, θρησκευτικόν, φιλανθρωπικόν καὶ ἐν γένει ἐπωφελῆ εἰς τὸ Κοινὸν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει. Ἐξ ἄλλου, τὰ ἄρθρα 16 καὶ 17 τοῦ κατ' ἐξουσιοδότησιν τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νόμου 4684/1930 ἐκδοθέντος Π. Δ. τῆς 1/5 Μαρτίου 1932, ἀπερὶ τοῦ τρόπου διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ νόμου 4684 διατηρουμένης περιουσίας τῶν Μονῶν», προβλέπουσι διὰ τὰς Μονὰς ὑπὸ τοὺς ἐν αὐτῇ ὄρους, α) δαπάνας ξενίας, β) συνδρομὰς δι' ἐκκλησιαστικούς ἐκπαιδευτικούς σκοποὺς (ὑποτροφίας Μοναχῶν κλπ.), γ) συνδρομὰς δι' ἄλλους ἐκπαιδευτικούς σκοποὺς καὶ βοθηήματα ἐν γένει. Ἀξιοσημείωτον συναφῶς εἶναι, ὅτι καὶ τὸ Β. Δ. τῆς 28ης Ἰουλίου 1857,

«περί κανονισμού τῶν Μοναστηρίων», καὶ αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 123 αὐτοῦ ἐκδοθεῖσαι ὑπ' ἀριθ. 4064/1110/4-3-59 ὑπουργικαὶ ὁδηγίαι τοῦ Ἵπουργείου Ἐκκλησιαστικῶν προβλέπουσιν εἰς τὸ IB' ἄρθρον αὐτῶν «τακτικὴν ἐτησίαν συνεισφοράν ὑπὲρ τῶν Ἱερατικῶν Σχολείων καὶ χορηγίαν εἰς ὑποτρόφους πρὸς ἐκμάθησιν γραμμάτων ἢ τέχνης βιωφελούς καὶ πρὸς συντήρησιν Σχολείων Δημοτικῶν ἢ Ἑλληνικῶν» καὶ ἀποφαίνονται, ὅτι α) «ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία, κατὰ τὸν εἰδικὸν αὐτῆς προσδιορισμὸν, ἀνήκει εἰς τὸ εὐσεβὲς Ἔθνος» καὶ β) «μοναστηριακὴ περιουσία εἶναι ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της ἱερά, τῶν δὲ ἱερῶν πραγμάτων τε καὶ χρημάτων ἡ χρῆσις πρέπει νὰ γίνηται κατάλληλος πρὸς τὴν φερωνυμίαν, τοῦτέστιν εἰς ἐκτέλεσιν σκοπῶν ἱερῶν» (Α. Π. 269/28 Θ. Μ. 100, ὅρα καὶ ἄρθρον 21 τόμου ΓΥΙΔ/1909). Συνεκόλουθος πρὸς τὴν ἐν γένει ὀργάνωσιν καὶ τοιαύτην ἀποστολὴν τῶν Μονῶν εἶναι καὶ ἡ ἀναγνώρισις αὐτῶν ὡς Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Μπαλῆ Μελέται Α. Δ. σ. 334, Μ. Στασινοπούλου, ἡ Ἀστικὴ Εὐθύνη τοῦ Κράτους σ. 416 Ε.Ε.Ν. σ. 811). Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔπεται, ὅτι ἡ, περὶ ἧς πρόκειται, ἐκκαλοῦσα Μονή, ἔχουσα σκοπὸν θρησκευτικὸν καὶ ἐν μέρει ἐπωφελῆ εἰς τὸ κοινόν, εἶναι κατ' ἔννοιαν τῆς προπαρατεθείσης διατάξεως Κοινοφελὲς Ἴδρυμα, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον οὐ μόνον, ὡς ἐκ τοῦ προορισμοῦ της, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε μακρᾶς ἱστορίας της, ἀποδεικνύεται ἡ πλουσία καὶ πολυσχιδῆς κοινωνοφελῆς δράσις της (ὅρα ἐπικαλουμένας καὶ προσαγομένας ἀπὸ 16.5.55 καὶ 4.10.55 σχετικὰς βεβαιώσεις τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου αὐτῆς περὶ διαφόρων δωρεῶν καὶ βοηθημάτων). Ἐφ' ὅσον, ὅθεν, ὁ δικαστὴς Πρόεδρος ἔκρινεν ἀντιθέτως καὶ ἀπέρριψε τὴν σχετικὴν ἀγωγὴν τῆς ἐκκαλοῦσης, ὡς μὴ ἀποτελούσης κοινοφελὲς Ἴδρυμα δι' ἔλλειψιν ἀποκλειστικοῦ καὶ κυρίου σκοποῦ παροχῆς δωρεᾶν περιθάλψεως πάσης φύσεως ἢ ὑπηρεσιῶν ἐν γένει εἰς εὐρὺν κύκλον ἀτόμων, φανερόν ὅτι ψευδῶς ἠρμήνευσε καὶ ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε τὰς προαναφερθείσας οὐσιαστικὰς διατάξεις καὶ διὰ τοῦτο ἐξαφανιστέαν κατέστησε τὴν προσβαλλομένην ἀπόφασίν του, ὡς ἡμαρτημένην καὶ ἄδικον, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 778 παρ. 2 καὶ 780 τῆς Πολ. Δικ. καὶ τὸν βásiμον μοναδικὸν λόγον ἐφέσεως).

Δ'.

Συνεπῶς,

α) ἐφ' ὅσον [οἱ Ἱ. Ναοὶ καὶ αἱ Ἱ. Μοναὶ εἶναι ἐκμισθωταὶ κατοικίῳν, ἐν περιπτώσει διακριβώσεως τῶν εἰσοδημάτων τῶν μισθωτῶν ὡς ἠξυμένον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 13 παρ. 11, ἐν συναρτήσει πρὸς τὰς τοῦ ἄρθρου 52 Ἐνοικ., δικαιούνται ὅπως ἐγείρωσιν τὴν σχετ. ἀγωγὴν ἐξώσεως. Ἡ ἔγερσις τῆς ἀγωγῆς εἶναι ἀπαραίτητος, διότι ΑΠΟ ΤΑΥΤΗΣ μόνον θὰ χωρήσῃ ἡ προσφορά τοῦ ἠξυμένου μισθώματος τοῦ ἄρθρου 29 παρ. 7.

β) ἐφ' ὅσον οἱ Ἱ. Ναοὶ καὶ αἱ Ἱ. Μοναὶ εἶναι ἐκμισθωταὶ καταστημάτων, δικαιούνται ν' ἀπαιτήσωσι παρὰ τῶν μισθωτῶν αὐτῶν, ἀνεξαρτήτως τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, τὰ ἠξυμένα μισθώ-

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Η ΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΔΑΚΡΥΩΝ

Τὸ κατωτέρω ἄρθρον ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας «Church of England Newspaper» τῆς 23ης Σεπτεμβρίου 1955. Παρατίθεται δ' ἐνταῦθα, ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἐκκλησίας» περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ὁ χριστιανικὸς κόσμος τῆς ἀλλοδαπῆς βλέπει καὶ κρίνει τὰ γεγονότα.

Ἡ νύξ τῆς Τρίτης, 6ης Σεπτεμβρίου, καθ' ἣν ἓνας κτηνώδης τουρκικὸς συρφετὸς ἐξεχύθη ἀχαλίνωτος καὶ ἀκόλαστος ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶναι μίᾳ ἀπὸ τὰς σκοτεινοτέρας νύκτας κατὰ τὰ 1600 ἔτη τῆς ἱστορίας τῆς Πόλεως, ἣτις ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ πρώτου χριστιανοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου καὶ ἦτις ὑπερηφάνως ἐξ αὐτοῦ ὠνομάσθη Κωνσταντινούπολις. Ἡ πλήρης ἐξιστόρησις τῆς γενομένης καταστροφῆς δὲν ἐπετράπη ἀκόμη νὰ μεταδοθῇ εἰς τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ θὰ παρέλθῃ πολὺς χρόνος, πρὶν ἀκόμη καταστῆ δυνατὴ ἡ λῆψις μέτρων ἀνακουφίσεως δι' ἐκείνους, οἵτινες ὑπέστησαν τὰ δεινά.

Ἀλλὰ μερικὰ πράγματα εἶναι σαφῆ. Ἡ καταστροφὴ ἐσχεδιάσθη μετὰ προσοχῆς. Δὲν ἦτο περιπτώσις ὀλίγου βαθύτατα ἐξημμένου καὶ ἀποχαλινωθέντος ὄχλου, ἀλλὰ ἦτο συστηματικὴ ἐπίθεσις ἀνθελληνικῆ, ἐπιμελῶς προπαρασκευασθεῖσα. Ὑπάρχουν πολλοὶ ἀποδείξεις ἀναμφισβήτητοι καὶ ἀδιαφιλονείκητοι περὶ τούτου. Ἡ ἐπίθεσις π.χ. ἤρχισε συγχρόνως ὄχι μόνον εἰς ὅλην τὴν Πόλιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀντίπεραν τοῦ Βοσπόρου καὶ εἰς τὰς νήσους τῆς Χάλκης καὶ τῆς Πριγκήπου, αἵτινες εὐρίσκονταί μακρὰν τῆς Πόλεως μίαν ὥραν μὲ πλοῖον. Προφανῶς, ὀργάνωσιν τις ἐτοποθέτησε τοὺς ἀνθρώπους της, ὥρισε τοὺς στόχους των καὶ ἀνέμενεν ἀπλῶς τὴν ἀνθελληνικὴν ἀφορμὴν, διὰ νὰ δώσῃ διὰ τηλεφώνου τὸ σύνθημα «ἐμπρός» εἰς τοὺς δράστας, συνενόχους καὶ συνεργούς.

Ἡ ἀφορμὴ ἦτο, ὅτι δῆθεν καψύλλιον δυναμίτιδος ἐρρίφθη εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ τουρκικὸν Προξενεῖον, καὶ ὅτι ἡ οἰκία, ὅπου ἐγεννήθη ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ Ἀτατούρκ, κατεστράφη.

Τὸ πρῶτον περιστατικὸν ἐμεγαλοποιήθη παραμορφωθὲν, ἐφ' ὅσον τὸ Προξενεῖον οὐδὲν ἔπαθεν, ἐκτὸς ἐνός θραυσθέντος ὑαλοπίνακος τῶν παραθύρων, καὶ τὸ δεύτερον ἦτο τελείως ἀναληθές, ἐφ' ὅσον ἡ οἰκία τοῦ Ἀτατούρκ οὐδὲν ἀπολύτως ἔπαθεν*. Ἀλλ' ἀνεύθυνον τουρκικαὶ ἐφημερίδες ἔδωκαν ἀρκετὴν ἀφορμὴν διὰ τὴν ἐναρξίν τῶν ταραχῶν, ἐξάψασαι τὰ πνεύματα τοῦ λαοῦ. Καὶ ἀπαξ ἤρχισαν αἱ ταραχαί, ἀμέσως ἡ τάξις ἐξέφυγε τῶν χειρῶν τῆς ἐξουσίας. Ὅστις δὲ γνωρίζει τί σημαίνει ὄχλος τῆς Μέσης

* Σ. Μ. Ὡς ἀπεδείχθη ἀνακριτικῶς, τὸ καψύλλιον δυναμίτιδος ἐτοποθετήθη ἐπιτηδῆς ὑπὸ Τούρκου, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἠγνῶει ὁ ἀγγλὸς ἀρθρογράφος ὅτε ἔγραφε τὸ παρὸν ἄρθρον του.

ματα τοῦ ἄρθρου 29 παρ. 7, ἀλλὰ μόνον διὰ τὸ ἀπὸ 1ης Μαρτίου μέχρι καὶ 17ης Αὐγούστου 1955 χρον. διάστημα, ἀντὶ τῶν εἰσπραχθέντων συνήθων ἐνοικιστῶν.

X. I. N.

'Ανατολής, θά γνωρίζη επίσης όποια άγρια και πρωτόγονα κτηνώδη ένστικτα έμφωλεύουν εις τό βάθος τής ψυχής του.

Τά γεγονότα τής φρικώδους αύτης νυκτός έβλαψαν κυρίως δύο ομάδας άθών τουρκων πολιτών. Κατά πρώτον, κατεστράφησαν τά έμπορεύματα και ίσως και αυτά τά άναγκαία διά τήν ζωήν πλείστων πλουτούντων και εύτυχούντων Έλλήνων έμπόρων και καταστηματαρχών. Κατά πόσον ούτοι θά παραμείνουν περαιτέρω εις τήν Πόλιν είναι πρόβλημα, έφ' όσον ή ύπόσχεσις τής τουρκικής Κυβερνήσεως, περι ύποζημιώσεως, καθίσταται άπραγματοποίητος, έν ύψει τής οικονομικής κρίσεως, ή όποία μαστίζει τήν Τουρκίαν.

Δεύτερον, έδεινοπάθησεν ή 'Ελληνική 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία τής Κωνσταντινουπόλεως, έναντίον τής όποιας, κατά τά δημοσιευθέντα εις τήν έφημερίδα μας νέα, ή μανία έξεδηλώθη ιδιαίτερος λυσσώδης και θηριώδης. Αί εκ Κωνσταντινουπόλεως ειδήσεις μεταδίδουν, ότι, εκτός δύο, πάντες οι όρθόδοξοι ναοί τής Πόλεως τελείως ή κατά τό πλείστον κατεστράφησαν, παραδοθέντες εις τό πύρ. Εις αύτους περιλαμβάνετο και μικρός αριθμός έξόχως ωραίων ναών, οι όποιοι διεσώθησαν και εύρίσκοντο εις τήν κατοχήν τής 'Ορθοδοξίας διά μέσου των αιώνων, μετά τήν πτώσιν τής Κωνσταντινουπόλεως εις τους Τούρκους τώ 1453. 'Ομοίως, κατεστράφησαν και τά πλείστα Σχολεία τής 'Ελληνικής 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας. Και αυτά τά νεκροταφεία των όρθοδόξων υπέστησαν τήν μανίαν των έξαγριωθέντων' οι τάφοι ήνοιχθησαν και τά όσά και τά σώματα των νεκρών διεσκορπίσθησαν εις τους άνέμους. Οι τάφοι Οικουμενικών Πατριαρχών υπέφεραν και ούτοι από τους βανδαλισμούς και τό άντιχριστιανικόν μίσος. 'Αρχετοί όρθόδοξοι 'Επίσκοποι και 'Ιερείς έτραυματίσθησαν, μερικοί σοβαρώς, και, ως μεταδίδεται, εις άσθενής 'Ιερεύς εκάη ζών έν τή οικία του.

'Η προσπάθεια όπως έπυρριφθή ή εύθύνη εις τους κομμουνιστάς ουδένα έπεισεν, έφ' όσον έν Κωνσταντινουπόλει δέν υπήρχον κομμουνισταί, οι όποιοι θά ήσαν υπεύθυνοι. 'Η τουρκική Κυβέρνησις, βεβαίως, πρέπει να πιστεύσωμεν, ότι δέν είχε γνώσιν προηγουμένων των συμβησομένων, άν και είναι δύσκολον να έννοήσωμεν, πώς ή 'Αστυνομία και αι 'Αρχαί τής Πόλεως παρεμερίσθησαν και κατέστησαν άνίσχυροι. 'Αναμφιβόλως φανατικοί Τούρκοι έθνικισταί εκρύπτοντο όπισθεν των γεγονότων.

'Ο χριστιανικός κόσμος όφείλει να άντιληφθή, ότι τά γεγονότα ταύτα επέφεραν φοβερόν κτύπημα κατά του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ιδιαίτερος έναντίον αύτου τούτου του Πατριάρχου 'Αθηναγόρου, όστις από τής εκλογής του, μετά τόσης έπιμονής και ύπομονής, ήκολούθησε πολιτικήν δημιουργίαν άτμοσφαιρας κατανοήσεως και φιλας με τους Τούρκους. 'Η πολιτική του σήμερα κείται εις έρείπια και θά ύπάρξουν πολλοί Έλληνες, οι όποιοι προθύμως θά τον κατηγορήσουν διά τήν προσπάθειάν του. 'Αλλά, παρ' όλα ταύτα, ή πολιτική του άναμφιβόλως

ήτο όρθή, και πρέπει να καταβληθούν προσπάθειαι, διά να περισωθή, τι είναι δυνατόν απ' αύτήν.

'Αλλ' ή ψυχολογική επίδρασις επί τής ελληνικής 'Ορθοδοξίας και επί των 'Επισκόπων τής 'Ιεράς Συνόδου είναι περισσότερο σοβαρά διά τήν 'Ορθόδοξον 'Εκκλησίαν και διά τον χριστιανικόν κόσμον. Χριστιανοί, οι όποιοι αναπνεύουν τον έλεύθερον άέρα των δημοκρατικών χωρών, είναι δύσκολον να κατανοήσουν τήν πίεσιν επί του πνεύματος εκείνων, οιτινες έξησαν υπό τους πόδας των άπίστων περισσότερο από πεντακόσια έτη δουλείας. 'Ελπίζεται σοβαρώς, ότι τά δεινά και τά προβλήματα, τά όποια άντιμετωπίζει τώρα τό Οικουμενικόν Πατριαρχείον, δέν θά τό έπητήρουν και δέν θά τό έμποδίσουν, να μετάσχη πλήρως τής δημοσίας ζωής τής Χριστιανοσύνης.

'Η τουρκική Κυβέρνησις ύπεσχέθη άποζημιώσιν' άλλ' όλίγη έλπίς ύπάρχει άποζημιώσεως, έστω και του ένός δεκάτου των προσγενομένων ζημιών. 'Ο χριστιανικός κόσμος, όμως, πρέπει να κάμη, έν προκειμένω, πών τό δυνατόν προς ένίσχυσιν του Οικουμενικού Πατριαρχείου διά προσευχών και με πρακτικήν βοήθειαν, ως έλεπεν ό 'Αρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρου. Τό Τμήμα Διεκκλησιαστικής Βοηθείας του Βρετανικού Συμβουλίου των 'Εκκλησιών είναι πρόθυμον να έλθη εις βοήθειαν και να κατευθύνη πᾶσαν άποστελλομένην βοήθειαν. 'Επίσης δυνατόν να εμφανισθούν άργότερον και άλλαι εκκλήσεις, εις τάς όποιας οι χριστιανοί πρέπει να ανταποκριθούν*.

'Υπεράνω όλων, έξαιρέτου σημασίας είναι τούτο: "Ότι τό Οικουμενικόν Πατριαρχείον δέν πρέπει να άφεθή, ή να αισθάνεται, μόνον και άπομεινωμένον, αλλά πρέπει σταθερώς να βεβαιωθή, διά τό ένδιαφέρον και τήν συμπάθειαν σύμπαντος του χριστιανικού κόσμου. 'Υπέστη πολλά κτυπήματα διά μέσου των αιώνων' άλλ' επέζησε. Είργασθη έπιμόνως διά τήν διάδοσιν και ανάπτυξιν τής χριστιανικής θρησκείας και είναι τό κατ' έξοχήν σύμβολον τής 'Ορθοδοξίας. Παρά τά κτυπήματα, τά όποια υπέστη, παρά τάς λεηλασίας και τάς διαρπαγάς, άκόμη παραμένει Η Μ Ε Γ Α Λ Η Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α, ως όνομάζεται. 'Όπως και του 'Ιδρυτού της, τό μεγαλειόν της φαίνεται εις τά πάθη της.

'Αλλά διά τους Τούρκους, οι όποιοι τόσον σκληρά συνέτριψαν τους όρθοδόξους τόπους λατρείας, δέν είναι τώρα μία εύκαιρία να έπιστρέψουν εις τήν 'Ορθόδοξίαν τον Καθεδρικόν των ναόν, τήν μεγάλην 'Εκκλησίαν τής Χριστιανοσύνης, τήν 'Αγίαν Σοφίαν, ή όποία είναι κενή και άχρησιμοποίητος; Μία τιαύτη χειρονομία θά άπήχει εύμενώς διά τήν Τουρκίαν και θά άποκαθίστα τό καλόν όνομά της μεταξύ του χριστιανικού κόσμου.

Μετέφρασε ΣΟΦΟΚΛΗΣ Δ. ΛΩΗΣ

* Σ.Σ. 'Ός έδημοσιεύθη ήδη εις τάς έφημερίδας, τό Οικουμεν. Πατριαρχείον άπεποιήθη πᾶσαν έξωθεν ύλικήν βοήθειαν.

'Ο 'Ιερεύς δέν πρέπει να νομίξη, ότι οι πιστοί είναι άγρός, έν καλλιεργει προς ίδιον ύφελος.

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΤΙΜΟΘΕΟΣ (+)

Ἐν θλίψει πολλῇ ἠκούσθη τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ ἀλήστου μνήμης Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κηροῦ Τιμοθέου, ἐκδημήσαντος εἰς Κύριον τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου τοῦ λήξαντος ἔτους, μετὰ μακροχρόνιον καὶ ἐπιπικτον σωματικὴν νόσον, παρὰ τὴν ἐκ τῆς ὁποίας δοκιμασίαν οὐδόλως ἐκλονίσθη ἐν τῇ εὐδόρῳ μέχρι τῆς ὑστάτης στιγμῆς ἡρωικῇ ἐπιτελέσει τοῦ πρὸς τὴν μεγαλάνυμον Ἀγιοταφικὴν Ἀδελφότητα καὶ πρὸς τὴν Ὁρθόδοξίαν καθ' ὅλον ἱεροῦ καθήκοντος αὐτοῦ.

Ὁ αἰδίδιμος Πατριάρχης Τιμόθεος, κατὰ κόσμον Πυγαθόρας Θέμελης, ἐγεννήθη ἐν Χώρα τῆς Σάμου τῷ 1878 ἐκ πατρὸς Ἱερῆως.

Μετὰ τὰς ἐν τῷ Γυμνασίῳ Βαθέως τῆς Σάμου ἐγκυκλίους σπουδὰς του, μετέβη, τῷ 1898, εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνθα περιβλήθει τὸ μοναχικὸν σχῆμα, κατετάγη εἰς τὴν Ἀγιοταφικὴν Ἀδελφότητα καί, εἰσαχθεὶς εἰς τὴν περίεριστον Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Σταυροῦ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς ἀριστοῦχος, μετὰ ἐπταετεῖς σπουδὰς. Σταλεὶς δ' εἶτα εἰς Ὁξφόρδην, ὡς ὑπάρχοφος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, συνεπλήρωσεν αὐτόθι τὰς θεολογικὰς καὶ φιλοσοφικὰς του σπουδὰς.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐν Ὁξφόρδῃ σπουδῶν, ἐπανακάμψας εἰς τὴν Ἀγίαν Πόλιν, διορίσθη Διευθυντῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Περιοδικοῦ «Νέα Σιών», Βιβλιοφύλαξ τῆς Κεντρικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Παναγίου Τάφου, Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Πρόεδρος τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου προσῆλθε τῷ 1906, χειροτονηθεὶς Διάκονος· τῷ δὲ 1914 προχειροθετῆς εἰς Πρεσβύτερον, ἐτιμήθη καὶ διὰ τοῦ ὄφικίου τοῦ Ἀρχιμανδρίτου. Τῷ 1915 διορισθεὶς Ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, παρέμεινεν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ μέχρι τοῦ 1922, ἀφ' οὗ ἐν τῷ μεταξὺ ἀπήχθη βιαίως εἰς Λαμασκόν, τῷ 1917, μετὰ τοῦ τότε Πατριάρχου Δαμιανοῦ καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπιχειμένης τῆς ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων καταλήψεως τῆς Παλαιστίνης. Ἡ δ' Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων, ἀμείβουσα τὰς πολλαπλὰς καὶ μεγάλας αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἱερόν Κοινὸν ὑπηρεσίας, ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀρχιερατικὴν ἀξίαν, ὡς Ἀρχιεπίσκοπον Ἰορδάνου.

Ὑπὸ τὴν νέαν αὐτοῦ ιδιότητα ἀνέλαβε πολλὰς καὶ σπουδαίας ἀποστολάς εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, ἐνθα ἐπαξίως ἐξεπροσώπησε τὴν Σιωνίτιδα Ἐκκλησίαν. Εἰργάσθη δὲ λίαν ἐπωφελῶς ἐν Ἱεροσολύμοις, ἐνθα τῇ πρωτοβουλίᾳ αὐτοῦ ἰδρύθη τὸ Ἐπιμελητήριον τῆς γυναικείας ἐργασίας, καὶ συνέστησεν ἐν Βηθλεὲμ Ὁρφανοτροφεῖον, ὅπερ συντηρεῖ δι' εἰσφορῶν ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

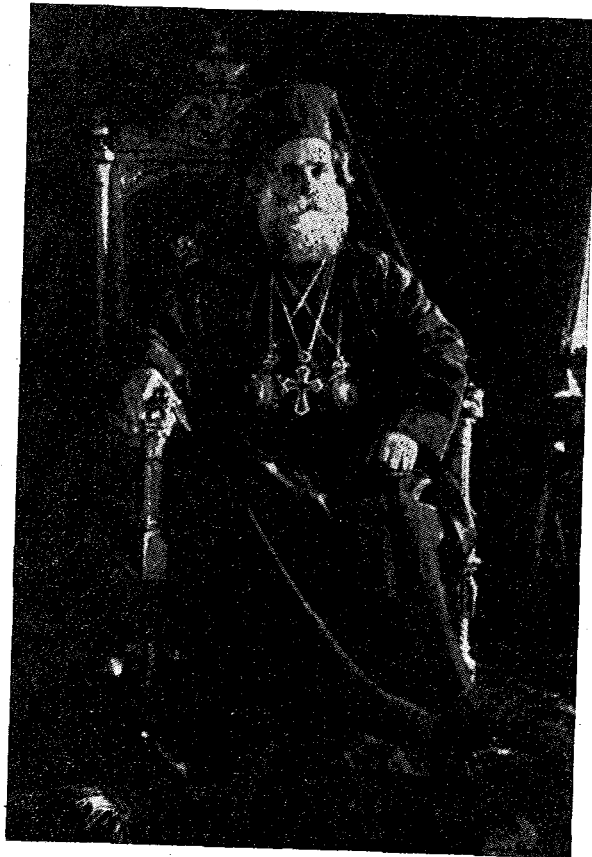
Τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων χηρεῦσαντος, διὰ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Δαμιανοῦ, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἰορδάνου Τιμόθεος ἐξελέγη κανονικῶς, τῇ 26ῃ Ἰουλίου 1935, Πατριάρχης Ἱεροσολύμων. Ἐκτοτε δὲ μέχρι

τῆς μακαρίας αὐτοῦ τελευτῆς ἐκράτησε τὸ πηδάλιον τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγ. Πόλεως ἐν μέσῳ πολλῶν καὶ ἀλλεπαλλήλων καταγίδων, πρὸ τῶν ὁποίων οὐδέποτε πτοηθεὶς, ἀνεδείχθη εἰς τῶν ἀρίστων ἐκκλησιαστικῶν οἰακοστρόφων.

Ἄλλ' ὁ μεταστάς Πατριάρχης, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Ἱεραρχῶν, δὲν ὑπῆρξε μόνον καλὸς Ποιμενάρχης καὶ ἱκανὸς διαχειριστῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας. Ὑπῆρξε συγχρόνως καὶ βαθὺς ἄμα καὶ ἀκαταπόνητος σκαπανεὺς τῶν θεολογικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν Γραμμάτων, ἰδιαζόντως πλουτίσας τὴν περὶ τὰ πάνσεπτα Προσκυνήματα τῶν Ἁγίων Τόπων βιβλιογραφίαν, χωρὶς καὶ τοὺς ἄλλους τομεῖς τῶν θεολογικῶν μελετῶν, καὶ δὴ τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ὑμνολογίας, νὰ παραλίτη, εἰς τὰς εἰς πολλὰς δεκάδας συμποσούμενας σοφὰς συγγραφὰς

του, ὧν πλεῖστα ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ «Νέα Σιών», τὴν ὁποίαν καὶ μέχρις ἐσχάτων ἔτι ἐτροφοδοτεῖ διὰ τῶν πνευματικῶν του πόνων, παρὰ τὰς πολλὰς καὶ βαρεῖας τοῦ πατριαρχικοῦ ἀξιώματος εὐθύνας καί, δὴ καὶ παρὰ τὴν ἀπὸ μακροῦ κατατρυχούσαν αὐτὸν νόσον.

Ὀλοφύχως συμμεριζόμενοι τὸ βαρὸν πένθος τῆς «Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν», ἐπὶ τῷ ἀπὸ τοιοῦτου Ποιμενάρχου ἀπορραγισμῷ, ἐκ βαθέων δεόμεθα τοῦ ἐν οὐρανοῖς Μεγάλου Ἀρχιεπίσκοπου, ὅπως παραμυθῆσθαι αὐτὴν διὰ τῆς ἀναδείξεως τοῦ ἀξίου διαδόχου τοῦ πρὸς Αὐτὸν μεταστάντος Πατριάρχου Τιμοθέου, οὐτῶς εἴη ἀγήρω καὶ αἰωνία ἡ μνήμη.

Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Τιμόθεος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Διὰ τὸ νέον ἔτος.

Τοῦ νέου σωτηρίου ἔτους ἡ ἀνατολή εὐρίσκει τὸν κόσμον καὶ πάλιν ἀγωνιῶντα διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν διεθνῶν ζητημάτων, περὶ τῆς ἀγαθῆς ἐκβάσεως τῶν ὁποίων τόσαι χρησταὶ ἐλπίδες μᾶς ἐβανκάλισαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μόλις λήξαντος ἔτους, οὐτινος ἡ δύσις ἐφάνη—φεῦ!—σκεπαζομένη ὑπὸ νεφῶν, νέας ἐπαπειλούντων κατὰ τῆς γαλήνης τῆς ἀνθρωπότητος καταιγίδας.

'Αλλὰ πλὴν τούτου, ἡ πολυπαθῆς χώρα μας, εἰδικώτερον, εἰσέρχεται εἰς τὸν νέον τοῦτον ἐναντὸν ὑπὸ πολλῶν καὶ σοβαρῶν προβλημάτων βεβαρημένη, μεταξὺ τῶν ὁποίων προέχει ἡ ἐπίτασις τῶν δευνῶν τῶν ἐν Κύπρῳ δυναστευομένων ἀδελφῶν μας καὶ ἡ παράτασις τῆς ἐκ τῶν εἰς βάρος τῶν ἐν Τουρκίᾳ ὁμογενῶν ἀγριότητων τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου λίαν δεδικαιολογημένης ἀγωνίας καὶ ἐκείνων καὶ ἡμῶν. Καὶ ταῦτα, ἐν ὄψει πάντοτε τῆς χλιαρότητος, μεθ' ἧς οἱ μεγάλοι καὶ ἰσχυροὶ τῆς γῆς ἀντικυβύζουσι τὰ ζητήματα τῶν μικρῶν καὶ ἀδυνάτων καὶ τῆς ἐπιτηδειότητος, μεθ' ἧς οἱ ἀδικούντες γνωρίζουσι νὰ ἀποφεύγωσι, μετατοπίζοντες τὰ θέματα καὶ καταφῶρος στρεψοδικούντες. 'Επὶ πλέον δέ, προστίθεται ἤδη εἰς τὰς ταιλαιωρίας τῶν ψυχῶν μας καὶ ὁ ἐκ τῶν ἐπικειμένων ἐκλογῶν ἀναβρασμός, ὅστις παρ' ἡμῖν προσλαμβάνει συνήθως, ὡς μὴ ὄφελε, μορφήν ἡκιστα ἐποικοδομητικήν.

'Ενώπιον τῆς τοιαύτης καταστάσεως, θεωροῦμεν χρεός μας ν' ἀπευθύνωμεν θερμὴν, θερμοτάτην, σύστασιν πρὸς τὸν εὐλαβῆ Ἱερὸν Κλήρον, ὅπως τοῦτο μὲν, κρατηθῆ μακρὰν πάσης ἀναμίξεως εἰς ὅ,τι δύναται νὰ κλονίσῃ τὸ κῆρὸς του, ὡς τῆς, ὑπεράνω παθῶν καὶ συμφερόντων, πνευματικῆς κατὰ Χριστὸν ἡγεσίας τοῦ λαοῦ· τοῦτο δέ, θελήσῃ καὶ διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ὅσον ἐνεστι μεγαλειτέραν τῶν παθῶν κατασίγασιν. Πρὸς δὲ τὸν εὐσεβῆ λαὸν ἰδιαιτέρως ἀπευθυνόμενοι, ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκφορῶσωμεν τὴν βεβαίαν ἐλπίδα, ὅτι θὰ μελήσῃ νὰ ἐξαρθῆ ὑπεράνω παθῶν καὶ ἐγωϊστικῶν συμφερόντων, ὥστε διὰ τῆς συνετῆς καὶ φιλοπάτριδος ἀσκήσεως τοῦ πολιτικοῦ του καθήκοντος νὰ ὀδηγήσῃ τὸν τόπον εἰς κατάστασιν, ἐπιτρέπουσαν τὴν ὀρθὴν καὶ ἀποτελεσματικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν μεγάλων του προβλημάτων, τὰ ὁποῖα εἴμεθα βέβαιοι ὅτι καὶ ἕνα ἕκαστον τῶν Ἑλλήνων ζωηρότατα ἀπασχολοῦσιν.

'Ενώπιον δὲ τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης ἃς δεηθῶμεν, ἵνα διαλύσῃ τὰ νέφη τῶν κατὰ τῆς ἡσυχίας τῆς ἀνθρωπότητος ἀπειλῶν καὶ καταστήσῃ τὸ νέον τοῦτο ἔτος εἰρηκὸν μὲν διὰ τὸν κόσμον ὀλόκληρον, φορέα δὲ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ὁποίων δεινοπαθοῦσιν οἱ ἀδελφοὶ μας.

'Ιερὸν Ἱωβηλαῖον.

Συμπληροῦνται, τῇ 17ῃ τοῦ παρόντος μηνός, χίλια ἐξακόσια ἔτη ἀπὸ τῆς ἐν Κυρίῳ τελευτῆς τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου († 356). Ἡ δὲ

'Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ, εἰς ἣν ἀνήκει ὁ ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς ἐκδαπανηθεὶς ἀγιώτατος ἐκείνος ἀνὴρ, δοξολογεῖ μὲν τὸν Θεὸν τὸν «ἐνδοξαζόμενον ἐν τοῖς ἁγίοις Αὐτοῦ», τιμᾷ δὲ καὶ γεραίρει τὴν μνήμην τοῦ ἀνυπερβλήτου ἥρωος τῆς χριστιανικῆς ιδέας, προβαλοῦσα τοῦτον εἰς ἀπόδειξιν τῶν θαυμασιῶν, ἅτινα ἐργάζεται ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἡ χάρις καὶ δύναμις τοῦ Θεοῦ.

'Αλλὰ καὶ εἰς σκέψεις ἄλλας πολλὰς καὶ βαθείας δύναται νὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς ἢ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ζωηροτέρα ἀναπόλησις τῆς μεγάλης μορφῆς τοῦ οἰκιστοῦ τῆς ἐρήμου, ὅστις ἐν χαλεποῖς καὶ δυσχεμετέροις καιροῖς, ὡς ἄξιος φύλαξ τῶν πιστῶν, προσέτρεχεν εἰς ἄμωναν καὶ περιφρούρησιν αὐτῶν, ἐνώπιον τῶν ἐπαπειλούντων τούτους κινδύνων, εἴτε ἀπὸ μέρους τῶν ἀθέων διωκτῶν, εἴτε ἀπὸ μέρους τῶν ἀντιθέων αἰρετικῶν. Δύναται δὲ ἡ ἀναπόλησις αὕτη νὰ διδάξῃ τί δικαιοῦται ν' ἀναμένῃ καὶ σήμερον ὁ κόσμος ἀπὸ τῶν ὄντως καθοσιούντων ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ.

Καθῆκον παντὸς Ἑλληνοῦ.

Πλήρες αἰσιοδοξίας, τὸ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου ἔτους Βασιλικὸν Διάγγελμα διακρίνεται διὰ τὴν ἐν τῷ συνόλω των ἀντιμετώπισιν τῶν ἀπασχολούντων τὴν ψυχὴν τοῦ Πανελληνίου ἐθνικῶν ζητημάτων καὶ διὰ τὴν πίστιν τοῦ Βασιλέως πρὸς τὰς ὑψηλὰς ἀρχὰς καὶ ἀξίας τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ πρὸς τὰς ἱκανότητας καὶ τὰς δυνατότητας τῆς Ἑλλάδος. Παρέχει δ' ἐπὶ πλέον καὶ συμβουλὰς καὶ ὑποδείξεις, τῶν ὁποίων ἡ τήρησις πρέπει νὰ θεωρηθῆ καθῆκον ἀπὸ μέρους παντὸς ἀγαπῶντος, πράγματι, ἑαυτὸν καὶ τὸν τόπον.

Εἴθε αἱ Βασιλικαὶ αὐτὰ ὑποδείξεις καὶ αἱ συμβουλαι νὰ τόχωσι τῆς ἐπιβαλλομένης εἰς πάντα Ἑλληνα προσοχῆς, ὥστε ἡ Βασιλικὴ πίστις καὶ αἰσιοδοξία νὰ δικαιωθῆ διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἐκ τῶν πραγμάτων. Τοῦτο δὲ θὰ ἐπιτευχθῆ, ἂν ἕκαστος εἴπῃ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον του μὲ εὐλικρίνειαν ὅ,τι προτείνει ὁ Βασιλεὺς: «'Ας εἰσέλθωμεν εἰς τὸ νέον ἔτος μὲ σταθερὰν ἀπόφασιν ὁμονοίας, ἀγαστῆς συνεργασίας μεταξὺ μας καὶ καλῆς ὁργανώσεως τῆς ἐργασίας μας». Καὶ ἂν ἄπαντες ἐχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅπως καὶ ὁ Βασιλεὺς, ὅτι δι' ὅλα αὐτὰ χρειάζομεθα «τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ», ἢ ὁποῖα ἐξασφαλίζεται διὰ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὸ θεῖον θέλημα. Διότι, κατὰ τὸν οὐρανοβάμονα Ἀπόστολον, «τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν».

Διπλῆ ἀσέβεια.

Αἱ ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευθεῖσαι δηλώσεις τοῦ Μακ. Πατριάρχου τῶν Σέρβων, περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπισκέψεως τῶν ἐκπροσώπων τῶν «παλαισημερολογιτῶν»—περὶ ἧς, ὡς γνωστόν, τόσον ἐθριαμβολόγησε τὸ δημοσιογραφικὸν των ὄργανον—ἔθεσαν ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως τὴν, καὶ ἄλλως γνωστήν, ἀνακριβείαν τῶν σκοπίμων «διαπιστώσεων» τῶν τόσον κομπαστικῶς ἀποκαλούντων ἑαυτοὺς «γνησίους ὀρθοδόξους», ἐπὶ προφανεῖ τοῦ ὄρου κατασκευαστικῆς.

Ὅσοι, μὴ ἀρκούμενοι εἰς ὅσα παρέχουσι πράγματα

εις την Ἐκκλησίαν τοῦ τόπου, ἐφιλοδόησαν, ὡς φαίνεται, νὰ δηλητηριάσωσι καὶ τὸ πνεῦμα, ὅπερ ἐδημοῦργησεν ἢ πρόσφατος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπίσκεψις τοῦ Προκαθημένου τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ παντὶ που δηλον, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκδηλωθῇ ὁ φιλοξενούμενος Πατριάρχης, ὅπως οἱ παλαιοσημερολογίται ἀπεπειράθησαν νὰ ἐμφάνισωσιν Αὐτόν, ἀσεβοῦντες καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ξένου Πρωθυεράρχου. Τοῦτο δὲ περιτράνωσ ἀπέδειξαν καὶ αἱ προμνημονευθεῖσαι ἐπίσημοι δηλώσεις τῆς Α. Μακαριότητος πρὸς τὴν «Ἐκκλησίαν».

Τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον»

Τὸ πρὸ τριάκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν, ἐγκρίσει τῆς Ἐκκλησίας, ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Πρωτονοταρίου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Ἐμμανουὴλ Ἰω. Φαρλέκα καὶ ἔκτοτε ἀνελλιπῶς κυκλοφοροῦν κατ' ἔτος «Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον», ἐκδιδόμενον ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους τῇ ἐπιστάσει τῆς πρὸς τοῦτο ὁρισθείσης Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκκυκλοφόρησεν ἤδη καὶ διὰ τὸ νέον τοῦτο ἔτος.

Τοῦτο, κατὰ τὸ τυπολογικὸν αὐτοῦ μέρος, ἀποτελεῖ, ὡς ἐν τῷ Προλόγῳ τοῦ βιβλίου σημειοῦται, «ἐπιτομὴν ἀπλῶς τῶν διατάξεων τοῦ Μεγάλου Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ μέρος τὸ ἀφορῶν εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἑορτολογίου τοῦ ἔτους 1956 χάριν τῶν Αἰδ. Ἱερέων καὶ τῶν Ψαλτῶν καὶ πρὸς καθοδήγησιν αὐτῶν, κυρίως εἰς ἃ σημεῖα γεννῶνται ἀπορίαι καὶ ἀνακαλύπτονται δῆθεν ἀντιφάσεις ἐν τῷ Μεγ. Τυπικῷ, τῶν ἀποριῶν τούτων καὶ τῶν δῆθεν ἀντιφάσεων ἐπιλυομένων καὶ συμβιβασομένων μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ κατ' ἀναλογίαν ἐτέρων σαφῶν περιπτώσεων, γενικῶς δὲ ἐν τῷ πνεύματι τῆς προσηλωσεως καὶ τοῦ ἀπολύτου σεβασμοῦ πρὸς τὴν τυπικὴν καὶ λειτουργικὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας».

Ὅθεν καθηκόντως ὑπομνησκόμεν εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον, ὅτι, κατὰ τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου, τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον» ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἐπίσημον καὶ ἀθθεντικὴν πηγὴν ὀδηγῶν, πρὸς ὀρθὴν καὶ ὁμοῦμορφον ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τέλεσιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Πρὸς τὰς ὀδηγίας δ' αὐτοῦ ταύτας δέον ὅπως, οἱ πάντες συμμορφῶνται ἀπαραιτήτως καὶ ἀπαρεγκλίτως.

Ὁ Δάμπτis καὶ Σφακίων Εὐμένιος (†)

Ἐβδομηκοντοῦτης που ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Ἐπίσκοπος Δάμπτis καὶ Σφακίων (Κρήτης) Εὐμένιος (Φανουράκης), τῇ 2α τοῦ παρόντος μηνός. Ὁ μεταστάς Ἱεράρχης, γεννηθεὶς ἐν τῷ χωρίῳ Λουτράκι τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης, τυχὼν δὲ τῆς πνευματικῆς προστασίας τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κρήτης Εὐμενίου (Ξηρονδάκης), ἐσπούδασεν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ, μετὰ τὴν ἐκ τῆς ὁποίας ἀποφοίτησιν εἰργάσθη ἐπὶ μακρὸν ὡς καθηγητῆς τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἐν Μεραμβέλλῳ καὶ Ἡρακλείῳ Κρήτης.

† Κατ' Ἰανουάριον τοῦ ἔτους 1936 ἐκλεγείs Ἐπίσκοπος τῆς τότε ἀνασυσταθείσης Ἐπισκοπῆς Δάμπτis

καὶ Σφακίων, ἐποίμανε θεοφιλῶς καὶ θαυρέστως τὸ λαχὸν αὐτῷ πνευματικὸν ποίμνιον, χωρὶς νὰ καταλείπῃ καὶ τὰς προσφιλεῖς αὐτῷ ἱστορικὰς μελέτας. Προσῆνεγκε δὲ ἀξιολόγους ὑπηρεσίας εἰς τὴν διάσωσιν πολλῶν ἐν Κρήτῃ χριστιανικῶν μνημείων καὶ σπουδαίως συνέβαλεν εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς μελέτης τῆς ἱστορίας τῆς Κρήτης, χάριν τῆς ὁποίας καὶ προῖστατο τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν βραβευθέντων «Κρητικῶν Χρονικῶν».

Ἀιωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Α'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ
ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΩΝ (829)

*Αριθ. Πρωτ. 2675
Δεκπ. 169

Ἀθῆνῃσι τῇ 25ῃ Νοεμβρίου 1955

Πρὸς

Τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Παρετήρησεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, καὶ ἄλλοτε καὶ δὴ καὶ ἐπ' ἐσχάτων, ὅτι τινὲς τῶν ἐφημεριῶν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν ἀποστέλλουσι τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἀπ' εὐθείας αἰτήσεις ἢ ὑπομνήματα ἢ τηλεγραφήματα, ἐπὶ ἱκανοποιήσει αἰτημάτων αὐτῶν ἢ ἐκφράσει παραπόνων κ.λ.π.

Γνωστὸν δ' ἡμῶς τυγχάνει, ὅτι τὸ ἄρθρον 61, ἐδάφια 2, καὶ 3, τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Νόμος 671/1943) θεσπίζει ταῦτα:

«2. Ὡσαύτως πᾶς κληρικὸς, ἔχων παράπονον κατὰ τοῦ οικείου Ἱεράρχου, δύναται ν' ἀπευθύνηται δι' ἀναφορὰς του πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον. Ἡ ἀναφορὰ ἐπιδίδεται εἰς τὸν οικεῖον Ἱεράρχην, οὗτος δὲ ὀφείλει ἐντὸς 15 ἡμερῶν νὰ ὑποβάλῃ ταύτην τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ μετὰ σχετικῆς ἐκθέσεως. Ἡ δὲ Ἱερὰ Σύνοδος, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰ ἀποστελλόμενα ἔγγραφα, ἐὰν μὲν τὰ καταγγελλόμενα κρίνῃ βάσιμα, ἐνεργεῖ τὰ νόμιμα, ἄλλως διατάσσει τὴν κατὰ τοῦ ἀναφερομένου κληρικοῦ ἐνέργειαν τῶν δεόντων.

3. Ἀρχιερεῦς, μὴ ὑποβαλὼν ἐπιδοθεῖσαν αὐτῷ ἀναφορὰν πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ἐμπροσθέντως, ὑπέχει κανονικὴν εὐθύνην».

Κατόπιν τούτων, καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐδραίαν καὶ ἀσάλευτον διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, καθ' ἣν ἄνευ γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου οὐδὲν πράττεται τῶν ἀνηκόντων τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ βεβαίως καὶ τῇ διοικήσει αὐτῆς, ἤχθη ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ παρακαλέσῃ ὑμᾶς, διὰ τῆς Ἐγκυκλίου ταύτης, ἵνα, τοῦτο μὲν, γνωρίσητε τῷ παρ' ὑμῖν ἱερῷ Κλήρῳ, ὅτι οὐδὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὰ αἰτήματα ἢ παράπονα αὐτοῦ, ἅτινα ἀπ' εὐθείας τῇ Ἱερᾷ ἀποστέλλονται Συνόδῳ, τοῦτο δὲ, συστήσητε αὐτῷ, ὅτι ἀμέριστον, στοργικὸν καὶ πατρικὸν δεῖκνυει ὑπὲρ τοῦ ἐφημεριακοῦ ἱεροῦ Κλήρου ἐνδιαφέρον ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι γνωρίζοντες αὐτὸ τὸ ἐνδιαφέρον οἱ αἰδεσ. ἱερεῖς ἀπερίσπαστοι καὶ ἀνεπηρέαστοι δέον νὰ ἐπιτελῶσι τὸ ἱερὸν αὐτῶν καθῆκον ἐν τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, ἐπ' ἀγαθῷ Αὐτῆς, καὶ πρὸς δόξαν Χριστοῦ, τοῦ Δομήτορος τῆς Ἐκκλησίας.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Πρόεδρος

† Ὁ Βεροῖας καὶ Ναοῦσης ΑΔΕΞΑΝΔΡΟΣ

† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ†

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου ΑΝΑΝΙΑΣ

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατιστῆς ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Ἀρτης ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Γρεβενῶν ΦΙΛΙΠΠΟΣ

† Ὁ Λήμνου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Θέμελις.

νίας, δι' οὗ ἐκφράζεται ἡ πρὸς τὴν Α. Σ. εὐγνωμοσύνη καὶ ἀγάπη τούτων, «διὰ τὰς ὑψίστας ὑπηρεσίας» ὡς προσήνεγκε, «διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἐξύψωσιν καὶ ἐκπολιτιστικὴν πρόοδον τῆς Μεσσηνίας».

Ὁ τιμώμενος Ἱεράρχης, ἀπαντῶν εἰς τὰς προσφωνήσεις τοῦ Δημάρχου καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἠὲ χάριστερ διὰ τὰς ἐκδηλώσεις τῶν ταύτας καὶ ἐδήλωσε χαρακτηριστικῶς: «Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀποδέχομαι μὲ μίαν προϋπόθεσιν, ὅτι δὲν ἀπευθύνονται εἰς ἐμέ, ἀλλὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποῖαν ἐκπροσωπῶ... Τὰ ἀποδέχομαι, διότι ἀνήκουν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποῖα ἀνέκαθεν διαθέτει τὰ πάντα διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλείου Μ. Βέλλα, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Φροντιστηριακὴ Βιβλιοθήκη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Τεύχος α'. Χρονολογικοὶ Πίνακες τῆς Ἰσραηλιτικῆς Ἱστορίας. Ἀθῆναι 1956 (σχῆμα 8ον μέγα, σελ. 84).

Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσίου, Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Ἄγιορειτικὸς Μοναχισμὸς. Ἐκδόσεις τοῦ Οἴκου «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ἐ. Παλαδημητρίου, Ἀθῆναι, αὐτῶν (σχῆμα 8ον μέγα, σελ. 144 μετ' εἰκόνων).

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

Ἱερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 παράγρ. 2-3 καὶ 47 παράγρ. 1 ἐδάφ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200/40, «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἑνορίας ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Κατιρλῆ Θεσσαλονίκης, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων, πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω χρεουστῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 12ῃ Ἰανουαρίου 1956

† Ὁ Θεσσαλονίκης Π α ν τ ε λ ῆ μ ω ν

Ἱερά Μητρόπολις Κορινθίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 55 τοῦ 5383, «περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων», καὶ τῆς πρὸ αὐτῶν διαδικασίας νόμου, καλοῦμεν τὸν ἱεροδιάκονον Σμάραγδον Γιωτῶπουλον, ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν 9ην τοῦ μηνὸς Μαρτίου ἔ. ἔ. ἡμέραν Παρασκευῆν καὶ ὥραν 10ην π. μ. παρουσιασθῆ ἑνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως καὶ δικασθῆ δι' ἡν ὑπόθεσιν ἀπελογήθη ἑνώπιον ἡμῶν, ἄλλως δικασθῆσεται ἐρήμην.

Ἐν Κορινθῶν τῇ 9ῃ Ἰανουαρίου 1956

† Ὁ Κορινθίας Π ρ ο κ ὄ π ι ο ς

Ἱερά Μητρόπολις Λαρίσης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 παρ. 2,3 καὶ 47 τοῦ Νόμου 2200/40, «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν κενὴν ὁργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς ἑνορίας Ἁγίου Σπυριδῶνος Κοιλιάδος, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν

εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων, πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω χρεουστῆς ἐφημεριακῆς θέσεως.

Ἐν Λαρίσῃ τῇ 3ῃ Ἰανουαρίου 1956

† Ὁ Λαρίσης Δ ω ρ ὀ θ ε ο ς

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Α. Ν. 2200/1940, «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἁγίου Νικολάου Βρωμοβρύσεως Ἀμφείας, 2) Ἁγίου Νικολάου Κουκουράχης, 3) Ἁγίου Γεωργίου Λαμπαίνης, 4) Ἁγίου Δημητρίου Πολυλόφου, 5) Ἁγίας Παρασκευῆς Κλήματος, 6) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κορομηλιάς, 7) Ἁγίου Γεωργίου Λακακουκίων, 8) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μερόπης, 9) Ἁγίου Δημητρίου Μπάλα, 10) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ποπουλίων, 11) Ἁγίου Ἰωάννου Ἰκλαίνης, 12) Ἁγίου Γεωργίου Λαχανάδας, 13) Ἁγίου Κωνσταντίνου Κοντογωνίου, 14) Ἁγίας Τριάδος Μεσοποτάμου, 15) Ἁγίου Νικολάου Ρωμωρίου, 16) Ζωοδόχου Πηγῆς Κουρτάκη, 17) Ἁγίου Κωνσταντίνου Μανιάκι, 18) Ἁγίου Νικολάου Μαργέλι, 19) Ζωοδόχου Πηγῆς Μπούμπουλα καὶ 20) Εὐαγ. Θεοτόκου Ἀνθούσης τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως τὰ προβλεπόμενα πιστοποιητικὰ μετὰ τῆς σχετικῆς αἰτήσεως.

Ἐν Καλάμαις τῇ 13ῃ Δεκεμβρίου 1955

† Ὁ Μεσσηνίας Χ ρ υ σ ὄ σ τ ο μ ο ς

Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 8 Προκηρύξεως αὐτῆς, συνωδᾷ τῷ ἀρθρῷ 26 τοῦ Α. Ν. 2200/1940, «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλεῖ τοὺς βουλομένους, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὑποβάλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χρεουστῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῇ ἑνορίᾳ Γουβῶν Ἑλους.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 3ῃ Ἰανουαρίου 1956

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Δ ι ο ν ὺ σ ι ο ς

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 9 Προκηρύξεως αὐτῆς, συνωδᾷ τῷ ἀρθρῷ 26 τοῦ Α. Ν. 2200/1940, «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλεῖ τοὺς βουλομένους, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὑποβάλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χρεουστῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῇ ἑνορίᾳ Λάγιου Κροκεῶν.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 3ῃ Ἰανουαρίου 1956

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Δ ι ο ν ὺ σ ι ο ς

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ
† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Ἐδουτανίας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ
† Ὁ Νευροκοπίου καὶ Ζιχνῶν ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου — Ἀκαδημαϊκὸς
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΕΜΜΑΝ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ
Πρωτοπρεσβύτερος — Κατηχητῆς

Ἐπευθύνων Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

Ἐν Ἀθῆναις. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασιῦ 1.